STUART R. SCHRAM

çinde sürekli devrim

YOL YAYINLARI

STUART R. SCHRAM

ÇİN'DE SÜREKLİ DEVRİM

Çeviren : **E. ATEŞ**

YOL YAYINLARI

Özgün adı : **La 'Revolution Permanente' en Chine.**

Şubat 1977

İÇİNDEKİLER

Giriş

Çin Devriminin hızlandırılması ve Sürekli Devrim Teorisi 10

Marksist Gelenekde Sürekli Devrim Teorisi . . 25

Diyalektik İdeoloji ve Real Diyalektik 46

Vargı 81

Belgeler

Liu Schao-tschi'nin 5 Mayıs 1958'deki Söylevinden Bir Bölüm 87

Marksist Yönetimin Önemli Bir Yetkinleştirilmesi 89

Halk Komünlerinin Muazzam Tarihsel Önemi Üzerine Özetlenmiş Mülâhazalar 93

Sürekli Devrim Teorisinin Bir Savunucusunun Tutarlı Bir Diyalektik Materyalist Olması Zorunludur 117

Halk Komünlerinin Bazı Sorunları Üzerine karar 143

Sürekli Devrim Teorisi ve Devrimin Aşamalı Gelişme Teorisi 153

Devrimin Aşamalı Tarzda Gelişim Teorisi ve Sürekli Devrim Teorisinin Birliği 160

Devrimin Aşamalı Tarzda Gelişimi Öğretisi ve Sürekli Devrim Öğretisi 172

Sürekli Devrim Fikrinin Zaferi 189

1949 yılında, Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşundan bu yanaki Çin tarihi üzerine bilgimiz son derece sınırlıdır. Bu durumda, bilgileri içeren ve belgeleri sergileyen bir kitabın bizim için ikili önemi vardır. 1963 yılında Fransa'da yayınlanan **Çinde Sürekli Devrim'** in bir bilim adamı olan yazarı; önde gelen bir Çin uzmanı olarak kabul edilir. 1963 ve 1965 yılları Schram, Çin konusunu şu iki eserinde işlemiştir : **The Political Thought of Mao Tse-Tung** (Mao Tse-Tung'un Siyasî Düşüncesi) ve **Le Marxisme et L'Asie** (Marksizm ve Asya). (Héléne Carrere D'Ercausse'la birlikte yazdığı bu sonuncusu, «Marksizm ve Milliyetçilik» adı altında yayınlarımız arasında çıkmıştır. —Ed.)

Eserimizin önemli bölümü; yüksek düzeydeki Çin politikacılarının ve etkin ideologların söylev ve yazılarından meydana gelmiş belge ve metinler oluşturur. Bu metinden bir yorum içinde tahlil edilmiş ve «Sürekli Devrim Teorisi» yeni Çin politikasının bir çok sonuçlar doğuran teorisiyle ilişki içinde ele alınmıştır.

GİRİŞ

Girişde, Sürekli Devrim Teorisinin bizim için önemli olan bakı şaçısını araştırmayı hedef aldık. Konumuzda bu teorinin bazı görüşlerini, yani onun dünya görüşü olarak nitelendirilmesini muhakeme etmekten kaçındık. Çünkü sorun kaçınılmaz olarak gerçek ve yanlış açısından ele alınmış olacaktı. Bu kaçınma çeşitli şekilde yorumlanabilir, çünkü bu eserin maksadı, —bazıları için çekici olsa da— bugünkü Çin düşüncesiyle tartışmaya girme değil, aksine bu düşünceyi ortaya koymak ve köklerini bulup çıkarmaktır.

Bu maksat doğrultusunda mevcut teoriyi sürekli ilişki halindeki bakış açıları altında araştıracağız. İşe; Sürekli Devrim teorisiyle, Çin Komünist Partisi politikası arasındaki ilişkiyi ele alarak başlıyoruz. Bu teorinin Marksist düşüncenin değişik düşünce farklılıklarıyla bağlılığını araştırdıktan sonra hepsinden önce de sürekli devrimin Troçki'nin teorisiyle olan bağlantısını ele alıyoruz.

Bir kelimenin neyi ifade ettiğini anlamak için ilk önce onun tercümesinin ve oluşum tarihi üzerine şeylerin bilinmesi gereklidir.

Pekin yabancı diller basımevince yapılan yayınlarda kullanılan **buduan geming** sözcüğü çoğu kez «kesintisiz» ya da «sürekli» devrim olarak tercüme edilmiştir. Lenin'in terminolojisi de (nepreryvnaya revoljucija) bu sözcüğün anlamına yakındır. Buna göre biz, Troçkist teorinin tanımında da yararlanılan, doğrudan doğruya Belgeler Bölümündeki metinlerde kullanılan **buduan geming** ifadesinin «sürekli devrim» şeklindeki tercümesini tercih ettik.

1955 yılında Moskova'da çıkan Çince-Rusça sözlüklerden birinde **buduan geming lun** deyimi «teorija permanentnoj revoljucii» deyimiyle karşılanmıştır. Bunda doğal olarak Troçki'nin teorisine yaklaşılmıştır (2). Belgeler bölümüne koyduğumuz, günümüzün resmi doktrinini temsil eden makalelerden birinde, Troçki'nin **buduan geming** terimini «aşırdığı» iddia edilmektedir (3). Almancadan ithal edilmiş «sürekli devrim» teriminin kullanımı tümüyle mantıksaldır.

Biz bu terminolojinin seçimiyle; Çin'in görüşüyle Troçki'nin öğretisinin dil olarak içsel anlamlarından hareketle, her iki teorinin içeriğinin de birbirine uygunluğunu söylerken, hiç bir kastımızın olmadığını vurgulayalım.

Girişimizin ikinci bölümünde, Çin'inkiyle Troçki'nin öğretisi arasında hem açık bir aynılık ve hem de hissedilir bir gayrılık olduğunu sürekli devrim düşüncesinin oluşum tarihini ele alarak göreceğiz.

Mao Tse-tung, sürekli devrim teorisini yazılarında kullanmışsa da, bu teori hiç bir zaman parti dışı

---

(1) Mao Tse-tung, **Xuanji**, Pekin 1953, Cilt: 1, S. 275 ile **Seçilmiş Yazılar**, Berlin 1956, Cilt: 1, S. 329'ya bkz.

(2) **Kitajsko - russkij** Slovar. Pod. redaceiej I. M. Osanina, Izd. 2, Mskova 1955, S. 762.

(3) Belgeler Bölümü, S. ?

metinlerde yer almamıştır. Daha çok, bizim topladığımız belgelerin ilkinde kısaca özetlenen Liu Schao-tschi'nin, ÇKP'nin 8. Kongresinin 2. Oturumunda yaptığı 5 Mayıs 1958 tarihli konuşmasında bu düşünce ilk kez kullanılmıştır. Burada, aşağı - yukarı ilk kez beş yıl sonra yayınlanan Mao Tse-tung'un bu Kongredeki söylevinde; bizzat Liu Schao-tschi'nin konuşmasındakine benzer şeylerden söz edip etmediğini yahut da bunun tek sorumlusunun (çünkü onun adını taşımaktadır) Lii Schao-tschi olup olmadığını bilemiyoruz.

Her ne kadar bir kaç yıldan beri Çin Komünist Partisi'nin iç durumunun açık olmadığı ve bir iç mücadelenin ve tartışmaların meydana çıktığı görülüyorsa da, bugün Mao Tse-tung'un tartışmasız egemen olduğu ve kendi feragatiyle Liu Schao-tschi'nin Eylül 1958'de Çin Halk Cumhuriyeti Başkanlığına geçtiği açıktır. Ayrıca Mao'nun muhalefet ettiği bir teorinin, ona rağmen propagandasının yapılabilmesi ihtimal dahilinde değildir. Diğer yandan, Sürekli Devrim teorisi Mao'nun ilk yazılarının önemli parçalarında vardır. Bu ilk yazılarda yer alan otorite tezler, daha sonraları bu düşünceleri deşen sonuçları doğuran diğer tezlere hizmet etmiştir. Bu teori, daha sonra da göreceğimiz gibi, Mao'nun 1958'deki düşüncesinin temel eğiliminin ve düşüncesinin mükemmelliğinin ifadesidir. Sonuç olarak Sürekli Devrim teorisinin, Mao Tse-tung'un gerçek düşüncesinde temsil edildiği ortaya çıkıyor.

Mao'nun bu teorinin gerçek sahibi olduğu ya da olmadığı sorunu tümüyle başka bir şeydir, ama bu teorinin Çin'in özelliği içinde ne durum aldığı ve Çin Komünist Partisinin temel politik eğilimine nasıl bir yön verdiği görülmek zorundadır.

SÜREKLİ DEVRİMİN TEORİSİ VE ÇİN DEVRİMİNİN HIZLANDIRILMASI

Sürekli Devrim teorisinin ortaya çıkışı kavranmak isteniyorsa, Çin'de Devrim dönüşümlerin harekete geçirilerek hızlandırıldığı, 1955 yılına kadar geriye gidilmesi zorunludur. İktidarın ilk basamağından, o tarihe kadar Çin Komünist Partisi'nin politikası, Rusya'yla kıyaslandığında, ister istemez ona yakın ve günümüzde Sovyetler Birliği'nde egemen olan politikaya en ileri şekilde uygundu. Mao Tse-tung, 1935 yılı sonlarından beri işçiler, köylülük, küçük - burjuvazi ve «millî» burjuvazinin işbirliği üzerine (yani «dört sınıfın bloku» (4) geliştirdiği teorilerinden hiç bir zaman vazgeçmemişti.

Halk Cumhuriyetinin kuruluşunun ilân edilmesinin arifesinde, Mao'nun dört sınıfın meydana getirdiği tek cephe içinde proletaryanın —yani onun Partisinin— üstünlüğünü ele aldığı **Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine** (5) yazısından kısa zaman önce kaleme aldığı **Yeni Demokrasi** (6) kitabında bu sorunu açıklıkla ortaya koyduğu biliniyor.

---

(4) **Japon Emperyalizmine Karşı Mücadelede Taktik,** (27 Aralık 1935), Mao Tse-tung, **Seçme Eserler,** Cilt: 1, S. 177'ye bakınız. Bu sorun, Temmuz 1935'deki Komünist Enternasyonal'in 7. Kongresinde, genel olarak «Halk Cephesi» çizgisi onaylanarak açıkça çözülmüştü. Ama bu, Mao'nun düşüncesinde, derinleştirilmiş orijinal bir eğilimin ifadesi olarak görüldü.

(5) Mao Tse-tung, **Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine,** Berlin, 1956.

(6) Mao Tse-tung, **Yeni Demokrasi Üzerine,** (Ocak 1940).

Demokratik Diktatörlük üzerine makalesinde Mao, pratikte —az gelişmiş ülkelerdeki Komünist Partilerini sürekli tehdit eden iki tehlikeyi göz önüne alarak— devamlı şunu izliyordu: Birincisi, Milî Burjuvazinin uzlaşmaya hazır tutumu karşısında Parti'nin geri kalan halk kitlelerinden abartılmış bir sekterlikle kopmasının her iki temel ilkesini 1949'da tanımlamış ve gerçekte de ilk hükümet ettiği yıllarda; proletaryanın köylülükle ittifak, burjuvaziyle işbirliği içinde önder rolü oynaması biçiminde, düşünceden eyleme dökmüştü.

Stalin'in «dört sınıfın bloku» (7) nun tersine bunu biçimsel olarak düşünen Mao, Komünist Partisi ile Milli Burjuvazinin uzun vadeli politik işbirliğini amaçlıyordu. Şüphesz Mao, eğer burjuvazi «halk»ın Partisi'ne katılırsa, işçiler gibi köylülüğün de hakkını kullanamıyacağını ve sosyalist devrim süreci içinde onların bir «göçebe» durumuna düşmek zorunda kalacaklarını önceden kestirmişti. Mao'nun 1949'da yazdığı gibi, Milli burjuvazinin taraftarlarıyla geniş kapsamlı bir eğitim çalışmasına başlandığını biliyoruz. «Bir kere sosyalizm gerçekleşmişse, bir diğer ifadeyle, özel işletmeler millileştirilmişse, ardından milli burjuvazi daha da eğitilip yetiştirilebilecektir. Halkın elinde güçlü bir Devlet aygıtı bulunursa; halk, milli burjuvazinin hiç bir direnişinden korkmaz.» (8) Fakat aynı zamanda Mao, ekonominin sosyalist değişiminin çok zaman istediğini gizlemez.

Birden bire —1955'de— radikal bir görüş değişimi olduğu saptandı. «Milli burjuvazinin» ekonomik ve

---

(7) Örneğin J. W. Stalin'in **Werke,** Cilt: 10, S. 14 - 20'ye bkz.

(8) Mao Tse-tung, **Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine,** Berlin 1976, S. 15.

politik —inzibatî tedbirlerle— sınıf olarak ortadan kaldırılmasına ve ideolojik etkisinden kurtulunmaya (Hu Feng -olayı) çalışıldığı görüldü. Ama henüz, Mao' nun 1949'da söylemiş olduğu gibi, sanayinin kollektifleştirilmesi sırasında doğan bir çok nazik problemin, aynı şekilde tarımın dramatik hızlı kollektifleştirilmesinde de ortaya çıkışı önemliydi. 21 Temmuz 1955'de Mao, «yarı-sosyalist» ve «sosyalist» kooperatiflerin hızlı gelişimi üzerine bir konuşma yapmış ve Çin köylülerinin büyük çoğunluğunun tümüyle yeni bir yaşam tarzına geçişinin yıldan yıla daha az görüldüğünü söylemişti.

Bu hızlı dönüşün tahlili, bu Giriş'imizin çerçevesini aşacağı için bu konuya daha fazla eğilmiyoruz. Bu dönüşte, ekonomik güçlüklerin üstesinden gelinmesinin aceleci davranışı rol oynayabilir ya da kaynağında politik mülâhazaların bulunması mümkündür, ama her ne olursa olsun bunun ifadesi aynı zamanda yeni politikanın ideolojik bir ürünüdür ve etkisi, belki bu politikanın güçlendirilmesinde bulunan bir haklılık vardır. Burada Komünist Önderin davranışına bakılarak, düşünce ile eylem arasındaki karşılıklı etkinin, gerçekte şaşırtıcı bir örneğinin bulunduğu söylenebilir. Eskiden kalma ideolojik malzemeden kaynaklanmış politika ve ideolojinin somut ilişkileri zorlaştırdığını, bu ilişkilerin karşısındaki tecrübe gösteriyor. Bunun kültürel uyumunda politik özel çıkarlar (bilinçli ya da bilinçsiz) verili ilişkilerde göz önüne alınırsa, bu ideolojik dünyanın yeniden varlık ögesi olarak ortaya çıkması politik yenilikleri doğurur, bundan hareket eden ve daha sonraki politik konumu böyle belirlenir. Bizim «gelenek» dediğimiz, ilk zamanların özdeş uyum sonucunun toplumdan başka hiç bir şeyde olmayışıdır. Belirli bir zaman, realitenin daha da geliş-

tirilmesinde politik taslaklar ve politik kararların hep birlikte etkileyerek şekil verdikleri, «Marksizm-Leninizm» ya da «Çin Marksizm»i denilen şey, tarihsel bir sürecin sonucu olarak bundan ötürü gözlemlenilmek zorundadır.

1955'den sonra Mao tarafından yayınlanan tarımın kollektifleştirilmesine ilişkin yazıdaki «tabiata karşı savaş» teması, Çin komünistlerinin ideolojik çalışmasında önemli bir rol oynadı (9). Bununla birlikte Nisan 1956'da ilk esaslı metin yayınlandı. Bu; büyük bir bölümde esas düşünce olarak, sürekli devrim öğretisini içeriyordu.

Bu metin, 5 Nisan 1956'da, **Renmin Ribao**'da yayınlanan **Proletarya Diktatörlüğünün Tarihsel Tecrübesi Üzerine** Başyazısıydı ve tam da «destalinizasyon» üzerine süregiden tartışmalara Çin'in de yardımını oluşturuyordu. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesiyle birlikte, sorumlu gazete sahibinin biraraya gelişinden sonra Başyazının kaleme alınması özellikle bunu kanıtlıyordu, gerçekte ise bu yazının Mao Tse-tung'un kaleminden çıktığı belliydi. Ama ne olursa olsun bu düşünceler şüphesiz yeni değildi.

Belge; çeşitli bakımlardan, tartışılan soruna uygunluğu —özellikle temelde Stalin'in teorik fikirlerine karşı çok açık bir eleştiridir— Mao'nun düşünce orijinalitesini göstermesi bakımından değerliydi. Bizim görüşümüzü şu pasaj doğruluyor :

«Sosyalist Devlette hiç bir çelişkinin olmadığının kabullenilmesi doğru değildir. Sosyalist devlet içindeki çelişkileri inkâr etmek, diyalektiğin inkârıyla aynı anlama gelir. Çeşitli toplumların içindeki çelişkiler,

---

(9) **Socialist Upsurge in China'as Contryside,** Pekin 1957, S. 505.

çözümlerindeki araç ve biçimden ötürü farklıdır. Ama toplum, bütün zamanlarda, devamlı çelişkiler içinde gelişir. Aynı şekilde sosyalist toplum, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişkilerin etkisi altında gelişir. Sosyalist ya da Komünist bir toplum da, kendi sosyal düzenlerinin içindeki teknik yenilikler ve değişimlerden etkilenir, çünkü bu olmazsa onun gelişimi durur ve ilerlemesi biter. İnsan soyu henüz, bütünüyle çok gençtir. İnsanlığın önünde duran yol, kat ettiğinden çok daha uzun bir yoldur. Evrim ve durgunluk, ilerleme ve gerileme, pozitif ve negatif durum arasındaki çelişkiler, çeşitli durum ve değişik koşulların etkisi altında daha da gelişir. Ve bu tüm gelecekte de böyle olacaktır, birbirini izleyen çelişkiler doğacak, bütün çelişkilerin çözümü yenisini izleyecektir.» (10).

Burada «çelişki» kavramının kullanılışı göze çarpıyor, bu yetkinleştirilmiş sürekli devrim öğretisinin, öndeki aşamada geniş şekilde uygulanışı için kesin egemen bir kavram haline geldi: Mao Tse-tung 1957 Haziranında yayınlanan **Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Çözümü Üzerine** (11) yazısında ve 27 Şubat 1957'deki söylevinde de ileri sürüldü. Mao, bilindiği gibi, ilk kez 1937'deki bir söylevinde çelişki temasını işlemiştir (12). Bu son olarak anılan metin, sadece «çelişki» kavramını içermez, aynı zamanda Mao'nun yirmi yıl sonra geliştirmek istediği bir çok temel fi-

---

(10) **Renmin Ribao**, 5 Nisan 1956. **Proletarya Diktatörlüğünün Tarihsel Tecrübesi Üzerine.**

(11) **Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Çözümü Üzerine.** 27 Şubat 1957'de Yüksek Devlet Konferansının II. Genişletilmiş Kongresinde verilen söylev.

(12) **Çelişki Üzerine.** Ağustos 1937, Mao Tse-tung, **Seçme Eserler** Cilt: 1, S. 353 - 400.

kirleri de içerir. Biz problemin görünüşünü, bugünkü teorilerin ana hatlarını ve onların bağlam çizgilerini Çin koşullarına ilişkin bu Giriş'in, 3. bölümünde ele aldık. O bölümde, Komünist Partisinin teorisi ve politikası arasındaki ilişkiyi kavramaya dikkatleri daha da yöneltmeye çalıştık.

27 Şubat 1957'de söylevinde Mao Tse-tung; 5 Nisan 1956'daki Başyazıda kısa olarak taslaklaştırdığı, sosyalist toplumda bulunan çelişkilerin, özelliklerine kadar nüfuz eden bir tahlilini yaptı. Mao, bu konuşmasında özellikle Halkla Hükümet arasındaki çelişkilerin varlığından, bu çelişkilerin «halkın esasında ortaklaşa çıkarlarına ilişkin şartlar altında» (13) doğduğundan söz etti. Bu söylev, Batıda, bir rejimin «liberalleştirilmesinin» öneminin hiç bir zaman bu anlamı taşımadığı gerekçesiyle yanlış anlaşıldı, ama başlayan sosyalist değişimin temel tezlerinin incelenmesinin gerekliliği belirtilmek zorundadır. En azından, ilkelere bağlı tedbirleri planlama ve belirli şartlar altında özgün tartışmaya izin verme yapılmış, ama aynı zamanda vazgeçilmez amaçlara da sarılınmıştır.—Biz gene sosyalist toplumdaki çelişkiler problemine dönelim—. Bu metnin görüşünü ele alma şu bakımdan bizi ilgilendiriyor. Mao özellikle diyor ki: «... Sosyalist toplumdaki çelişkiler... antagonist değildirler ve bizzat sosyalist sistemden ayrılmaksızın çözülebilirler.» Mao, ayrıca, kapitalizmin kendi içindeki zıtlıkların ve çelişkilerin çözümünde yeteneksizliğinin, bundan dolayı da onun körükörüne çöküşe gitmek zorunda olduğunun önemle altını çizmiştir. (14).

---

(13) Anyı yerde, S. 6.

(14) Aynı yerde, S. 15.

Bir kaç karakteristik cümleyi, yani bunun siyasi yönünü canlandıran cümleyi alıyoruz: «Sosyalist toplumdaki baş çelişkiler, henüz daima üretim güçleriyle üretim ilişkileri, yani, üst-yapıyla ekonomik temel arasındaki çelişkilerdir... Genelinde sosyalist üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişimini ifade eder, ama henüz uzun boylu mükemmel değildir ve onların mükemmel olmayışı üretim güçlerinin gelişimindeki çelişkinin varlığını doğurur. Üretim güçleriyle üretim ilişkilerinin arasında çelişki ve uygunluk vardır. Yani, üst-yapıyla, ekonomik temel arasında çelişki ve uygunluk vardır. Üst-yapı —Marksizm-Leninizmin belirlediği, halkın demokratik diktatörlüğü yasası, devlet düzeni ve sosyalist ideoloji— sosyalist dönüşümün zaferinin sağlanmasında ve emeğin sosyalist örgütlenmesinin yaratılmasında derinliğine, aktif bir rol oynar. Üst-yapı, sosyalist üretim ilişkileri demek olan sosyalist ekonomik temelle uygunluk içinde bulunur. Ama burjuva ideolojisinin varlığı, devlet organlarımızda muazzam bir bürokratik çalışma tarzı ve devlet kurumlarımızın belirli kademelerindeki eksiklikler, sosyalist ekonomik temeldeki çelişkileri doğurur. Biz somut veriler ölçüsünde, bundan böyle de böylesi çelişkileri çözmek zorundayız. Eğer bu çelişkiler çözülürse yeni problemlerin doğması da muhakkaktır. Yeni çelişkileri de aynı şekilde bir çözüm izler.» (15).

1956 ve 1957'de formüle edilen bu metinlerdeki düşünceler, sosyalist devrimin tamamlanmasından sonra, insanların önünde sınırsız perspektifler açmış ve onlar toplumun ve tabiatın hiç ara vermeksizin süregiden değişimlerinden hareketle kendi gelecekleri-ne bilinçli olarak şekil verebilmişlerdir. Bizim görüşü-

(15) Aynı yapıt, S. 15 ve 17.

müzü teşkil eden özellikle «sürekli devrim» teorisine göre yapmışlardır bunu. Yukarıda anılan «İnsan soyu henüz tümüyle çok gençtir» cümlesi bugünkü öğretici makalelerde devamlı yeniden ele alınmıştır. Engels' in insanların üzerlerinde kendi kaderlerinin efendileri olarak egemen olduğunu, ama bu efendilerin sosyalize edilmesinin (16) gerekliliğine, ilk yazılarından olan **Felsefe İncelemeleri**nde ağırlık vermişti (17).

27 Şubat 1957 Söylevi «yüz çiçek» kampanyasının en yüksek noktasına erişmiş olduğu sırada verilmiş, ama Temmuz 1957'de Parti bu kampanyayı açıkça kontrol altına almış, partinin koordinasyonunun genişletilmesine ikinci yarı yıl boyunca çalışılmıştır. 1958 yılının başında, Liu Schao-tschi'nin 5 Mayıs söylevinde ilân ettiği «ileriye doğru büyük sıçrama politikası», sonunda, yeni resmî bir biçim almıştır. 1957 ilkbaharı ile 1958 ilkbaharı arasında bu çizgi farkı çok kere 180 derecelik bir dönüş sayılmıştır. Bir değişikliğin meydana geldiği su götürmez. Ve her şeyden önce Çin'in yaşam durumunun nasıl ikiye ayrıldığına gelince, bu hiç de önemsenmez bir şey değildir, ama bununla birlikte bu değişiklik, daha çok amaçlardan ayrılmayla ilgili değildir. Amaç, devamlı olabildiğince hızlı dönüşümdür. 1957'de bu amaca, yurttaşlara büyük bir özgürlük hissi vererek, ümit vererek, etkili çalışma için muazzam bir heyecan vererek ulaşılmak istenmiştir. Bu ümit hayal kırıklığına uğradı ve bu amaca kitlelerin etkili bir seferber edilmesinden hareketle erişmeye son verildi. 1958 yılı boyunca, Halk Komünleri sisteminde somut bir biçim ve Sürekli Dev-

---

(16) **Anti-Dühring**, S, 351.

(17) Belgeler bölümündeki, Sun Ding-guo'nun makalesi.

rim teorisinde ideolojik bir düzey genel olarak yükseldi. Ayrıca Sürekli Devrim teorisinin, bu politikaya hizmette, kitlelerin seferber edilmesini aracı olarak politikayı haklı çıkardığı ve aynı zamanda onu ifade ettiği görüldü.

Her ne kadar Mao Tse-tung, «sürekli devrim» ifadesini kullanmamışsa da, 1958 ilkbahar ve yazındaki tüm söylev ve yazılarında, her program'a benzer şekilde olan radikalizmin ve sabırsızlığın ruhu vardır. Bunun için biz, özellikle göze çarpan iki örnekle yetiniyoruz. 15 Nisan 1958 tarihli ve Çin Komünist Partisinin haftalık teorik dergisi **Hongqi** (Kızıl Bayrak) ın ilk sayısında şöyle yazıyor :

«... Ülkemizin, endüstri ve tarım üretimi bakımından, büyük kapitalist ülkelere ulaşmak için, şimdiye kadar kabul edildiği gibi, o kadar çok zaman beklemesine gerek yoktur. Parti önderliğinin dışında, 600 milyon halk kesin bir faktör teşkil ediyor. Eğer insanlar pek çoksa, ideler ve itilimler pek çoksa, enerji önemli ve coşkunluk büyüktür... Çürümüş ideolojiler ve üst-yapı'nın diğer uygunsuz bölümleri, hep birlikte bu enerji ve coşkunluğa karşı çıkarlar... Diğer özelliklerinin yanında, 600 milyonluk Çin halkı iki kayda değer özelliğe sahiptir : Çin halkı fakirdir ve üzerine yazı yazılmamış beyaz bir kâğıt gibidir. Bunlar görülebilir sakıncadırlar, ama gerçekte avantajdırlar. Fakir olan kimse, durumunu iyileştirmek ister, gayretler göstermek ister, devrim ister. Üzerine yazı yazılmamış beyaz bir kâğıda en yeni ve en güzel sözler yazılabilir, en yeni ve en güzel resimler çizilebilir...» (18).

---

(18) **Hongqi**, Sayı : 1, 1 Haziran 1958. Peking Review'in ingilizce tercümesi sayı: 15, 10 Haziran 1958.

Burada, 600 milyonluk bir nüfusun enerjisini, bir kaç yıl içinde bu üzerine yazı yazılmamış beyaz bir yaprağa, Modern büyük güç Çin'in resmini çizmek için «ileriye doğru büyük sıçrama» politikasının itici gücü haline getirmenin itilimi açıkça görülüyor. 1958 yılının ilkbahar ve yazı boyunca, Mao Tse-tung, endüstri ve tarımın bir dizi örnek alanlarında, yeni politika biçimine özen gösterme amacıyla bir inceleme gezisi yapmıştır. Aynı yılın Eylülünde Mao, **Yeni Çin** ajansı için yaptığı bir açıklamada bu incelemenin bilançosunu şöyle anlatmıştır :

«Bu gezi sırasında kitlenin muazzam enerjisini gördüm. Bu temel üstünde her görev başarılabilir. Kitleler artık bu cephede harekete geçiyorlar. Bununla birlikte, kitlenin seferber edilmesi işinin henüz gerekli ölçüde yapılmadığı yerlerde, tüm ülkenin belirli bölge ve belirli işletmeleri vardır... Endüstri çevresinde olduğu kadar diğer çevrelerde de kitle hareketi aynı düzeye çıkarılmamışsa, bu yoldaşların bunu yapmayışlarındandır. Onlar, endüstri cephesinde kitle hareketi aynı düzeye çıkarılamamışsa, bu yoldaşların bunu yapmayışlarındandır. Onlar, endüstri cephesinde kitle hareketinin biraz «muntazam olmadığını» söylüyorlar ve nedenini de «köylü çalışma stili» yahut da «partizan savaşının alışkanlığı»nda arıyorlar. Bu açıkça yanlıştır.» (19).

Mao Tse-tung'un «köylü çalışma stili» ve yahut da «partizan savaşı alışkanlığı» görüşünü «açıkça yanlış» olarak itham etmesi, her denemeyi teknik uzman yerine kütle coşkunluğundan hareketle telâfi etme görüşünden daha mucizevî değildir. Çünkü İleriye Doğru Büyük Sıçrama politikası, gerçekte Mao'

---

(19) **Hongi**, sayı: 10, 1958.

nun düşünce tarzının ve iç savaş tecrübesinin sonucudur. Mao'nun düşünce tarzının ve savaş tecrübesinin önder rolünü reddetmesi, kendinin önder rolünün reddedilmesi anlamına gelir.

Yukarıda anılan konumlar, her ne kadar «sürekli devrim» sözünü içermiyorsa da, o henüz yükselen devrimin kesintisiz bir tempoda yürümesinin taslaklaştırılmasıyla sonuçlanıyor. Teknikde ve politikada, bir alandaki değişimlerin, sürekli diğer alanlardaki değişimleri de beraberinde getirdiği, hızla içten gelen birleştirmelerdir. Ve bu noktada, tercüme edilen metinlerin elimizdeki tüm ciltlerinin özel çıkış noktası bulunuyor ve bu anlamda teorinin ortaya çıkışını gerçekte görebilmek için geri gidilmelidir. Mao 1945'de şöyle yazıyordu : «İnsanlar değerlidirler, Komünist Partisinin önderliği altında insanların olması, her mucizenin yapılabilmesi için yeterlidir.» (20).

Liu Schao-tschi'nin sürekli devrim teorisini yeniden ele alan söylevinden sonraki ilk makalelerde, hızlı ve daha çok ilerleme sorunu hep vurgulanmıştır. Çin Komünist Partisinin sol kanadının, Halk Komünleri üzerine yayınladıkları bildirilerle artık, bu yeni toplumsal örgüt biçimi, ileriye doğru büyük sıçrama politikasıyla ve aynı zamanda sürekli devrim teorisiyle sıkı şekilde bağlanmıştır. Halk Komünleri üzerine ilk makalelerden birinde örnek olarak şu sonuca varılıyor :

«Halk Komünlerinin kuruluşu, yüksek derecede önemli, muazzam sosyal bir değişimdir, onun büyük tarihsel önemi vardır. Henan'da Zhingzhao'da söylenen şu şarkıdaki gibi: «Bir Komünün kurulması cennete gitmek gibidir - Bir gecenin ilerlemesi 1000 yıl-

(20) **Seçme Eserler, Cilt: IV (Pekin) S. 445.**

dan daha çok üstündür - Özel Mülkiyetin kökleri keskin kılıçla imha edildi - Ve yeni bir dünya çağının kapısı açıldı.» Bu muazzam tarihî değişim, Marksizm - Leninizmin büyük bir zaferidir, bu Partinin genel çizgisinin ve Mao Tse-tung düşüncesinin, özellikle onun sürekli devrim öğretisinin ve de bununla bağımlı, tarımın ve endüstrinin, ağır endüstrinin gelişmesinin... vs. büyük bir zaferidir.» (21).

«Sürekli devrim» teorisinin ilk aşamasının ortaya çıktığı bir diğer makalede, bu düşünceyle Mao'nun **Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Çözümü Üzerine** söylevi arasındaki bağ açıkça belirtiliyordu. Aynı zamanda bu öğreti, «kesintisiz yürüyüş devrimci sloganına» (buduan gianjin de geming kou hao) bağlanıyordu (22). Sürekli devrim teorisinin özel gelişimine kadar, bu teorinin devrimin coşkunluğunun ifadesi olarak görüldüğü ilk yazı şudur :

«Üretim güçlerimizin ileriye doğru büyük sıçramasını, biz hepsinden önce ülkemiz halkının çalışma stilinin iyileştirilmesi, Halk Komünlerinin kurulmasına ilişkin kampanyalardaki gibi, böylesi inisiyatifler aracılığıyla onun kendi kollektifleşmesini yaptığı bilinçli devrim olarak görüyoruz; fakat bu Yoldaş Mao Tse-tung'un formüle ettiği şu programla olanaklı olabildi: «Sosyalizmin daha çok, daha hızlı, daha iyi, ve masrafsız inşası için tüm güçleri ileriye sürmek ve tüm enerjiyi seferber etmek.» (23).

«Sürekli Devrim» öğretisinin politik içeriği, onun yeniden formülleştirilmesinin ilk aşamasında nisbe-

---

(21) Guan Feng, Belgeler Bölümü,

(22) Wu Zhi-pu, **Felsefenin İleriye Doğru Sıçraması ve İleriye Doğru Sıçramanın Felsefesi, Zhexue Yanjiu** 6, 1958, S. 21.

(23) Wu Jiang, Belgeler Bölümü,

ten şüpheli kalmıştır, Wu Jiang'ın görüşleri, onu hızla ileriye götürmek isteyen ve hiç kimsenin hakkıyla yapamadığı kadar ilk geliştiren görüşlerden biridir. Lenin'in söylediği gibi, «tedbirlerin bütün bir sistemi... demokratik ve sosyalist devrimin arasındaki ilişkilerin doğru teşhisinin geliştirilmesi... bunda o hem ayrılığı ve hem de onun karşılıklı bağımlılığını» koyarak Marks'ın daha sonra söylediğini anmıştır.

Mao Tse-tung, «Marksist-Leninist sürekli devrim teorisini» her iki Çin devrimini zafere götürmede kullanmıştır. Fakat Çin'de, geçmişteki bu her iki aşama şundan ileri gelmiştir :

«Biz bugün yeni, tümüyle farklı aşamalarda bulunuyoruz, sosyalist devrim aşaması esas itibariyle tamamlanmıştır, sosyalizm aşaması, sosyalizmden komünizme geçişte koşulların hızlanmasıdır. Bizim şimdiki durumda, bütünüyle silâh olarak sürekli devrime ihtiyacımız var mıdır? Sürekli Devrim Yoldaş Mao Tse-tung'un, bu noktada tam zamanında açıklık yaratarak ve Marksist-Leninist sürekli devrim teorisini sosyalizmin inşasında ve sosyalizmden komünizme geçişin hazırlanmasında yaratıcı olarak kullanılabilirliğini dikkate değer, en ileri şekilde kanıtlamıştır. Yoldaş Mao Tse-tung diyor ki : «Bizde devrimler birbiri ardına ele alınmıştır. Geçmişte öyle olmuştu ve gelecekte de öyle olacaktır. O bundan ötürü ebediyyen böyle olacaktır. Bizzat komünist toplumun bu noktada hiç bir ayrıcalığı yoktur. Sadece devrimlerin tarz ve biçimi hiç de sınıflı toplumlardaki gibi olmayacaktır... Sosyalist toplumun kendi çelişkileri vardır ve öyleyse o kendi devrimlerine muhtaçtır, kendi kendini kritiğe muhtaçtır. Her toplum, gelişiminin her aşamasında üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasın-

da, temelle, üst-yapı arasındaki çelişkileri ara vermeksizin tanır. Sonuç olarak devrimler de ara verilmeksizin birbirini izlemek zorundadır...» (24).

Wu Jiang'ın bu formülasyonu, Mao Tse-tung tarafından 1956 ve 1957'de söylenen sosyalist bir toplumda daima varolacak olan çelişkilerin her birinin çözümü konusunda söylenenlere uygundur. Wu Jiang, Mao Tse-tung'un, bizim iktibas edildiği metni bulamadığımız şu iddiasından bahsediyor : «Her ani değişim, her sıçrama bir çeşit devrimdir ve kaçınılmaz olarak mücadeleyi doğurur.»

Sürekli Devrim teorisi üzerindeki tüm tartışmalarda önemli bir rol oynayan —girişimin ikinci bölümünde gösterileceği gibi— aşamalar kavramı aynı şekilde diyalektiğin yasasına uygun olarak konur. Wu Jiang şöyle yazıyor : «Toplumsal değişimler, uzun gelişim süreci içinde çelişkilerden oluşarak devam eder. Kantitatif (nicel) değişimler, kalitatif (nitel) değişimleri getirir, bunlar kaçınılmaz olarak aşamalardan hareketle işaretlenir... Çeşitli safha ve aşamalar, tam da onların ayrılmasında gerekli olan, karıştırılamaz, henüz onların arasında da, ayrılmada hiç bir derin yarık bulunamaz, daha çok onlar birbirleriyle bağlı olmak zorundadır.»

Bu ifade tarzı, 10 Aralık 1958 tarihli «sürekli devrim»e ilişkin biricik resmi tavır takınma olan, Merkez Komitesinin kararında da egemendir :

«Biz Marksist - Leninist sürekli devrim teorisini savunuyoruz. Biz demokratik devrim ile sosyalist devrim arasında, sosyalizmle komünizm arasında hiç bir «büyük duvar» bulunmadığı ve bulunmaması gerekti-

(24) Wu Jian, Belgeler Bölümü,

ği görüşündeyiz. Fakat aynı zamanda biz, Marksist-Leninist devrimin aşamalı tarzda gelişimi teorisini onayllyoruz ve çeşitli gelişim aşamalarının kalitatif (nitel) değişimleri yansıttığını ve bu kalitatif (nitel) çeşitli aşamaların karıştırılmaması görüşünü savunuyoruz.» (25).

Eğer demin anılan pasajlar her zamanki ilişkisi içinde gözlemlenirse, Wu Jiang'ın aşamaların bağlantısını ve sürekliliğini belirten önce kaleme alınan yazısından bir kaç ay sonra, aşamaların farklılığını önemle vurgulayan 10 Aralık kararının bununla birlikte çakıştığı görülür. Sürekli Devrim teorisinin konuluş biçimindeki bu ilerleme, çeşitli politik durumların biraraya gelmesine, paralel giden bir değişimi tümüyle açık olarak yansıtır. Bir yandan, Merkez Komitesinin bu noktadaki Pekin'deki önderin gerçek görüşünü kapsayan kararı, Halk Komünleri çerçevesi içinde şimdiden sosyalizmden komünizme hızlı bir istikrarlaşmayla geçildiği konusundaki Çinlilerin küstahlığına Sovyet meslekdaşları derinden hiddetlenmişlerdir. Diğer yandan da Komünlerin aceleye getirilişinden sonra, Ç.K.P.'nin iç politikada bir mola vermiş olduğu kanısı yerleşmiştir.

Her ne kadar, büyük kalitatif (nitel) değişimlerin sosyalizmden komünizme geçişi teşkil edeceği sorumluluğunu üzerine almıyorsa da, Merkez Komitesinin kararından sonra yayınlanan makalelerin amacı şunda açıklamasını buldu: İlk olarak, Çin toplumunda sayısız komünist unsurun bulunduğu, ikinci olarak bunların aktif olması zorunluluğu, üçüncüsü, üretim ilişkilerindeki kalitatif (nitel) olarak değişen bölümlerin, kesintisiz süreç içinde meydana gelen

(25) Bu kararın 2. kısmı, Belgeler Bölümünden.

kantitatif (nicel) değişim safhalarından ayrıldığı (öyle ki bunların komünizme geçişi hazırladıkları) ve dördürücüsü, bu şekilde yeni üretim ilişkilerinin tedricen eskiyeceği, ilişkilerin içten zayıflayacağı, bunun içinde günün birinde bir sonrakinin yerine geçeceği (26). Kısacası, hemen komünizme geçileceği ümitlerinin her biri gerçekleşmiyordu, tüm unsurların bunun için meydana çıkması ve komünizmin «V» günde kesin aşama haline gelişinin vakur ilân edilişi sadece bir gerçeğin faaliyeti biçiminde gösteriliyordu. Bunun yanında Çin'in geleceğinin gelişiminde, aşamalar arasındaki öyle kesin olarak iddia edilen bağın ilkesel olarak gerçek veri olduğu çok açık görülmüyordu.

Bir yıl sonra, Çin toplumunu değiştiren yeni bir tempo meydana geldi. **Çin Devriminin Zaferinin Uluslararası Önemi** yazarı, «demokratik» devrim pasajında, Çinde sosyalizme geçişin (yani 1949) zafer günlerinin başlangıcında, Troçki'den kaynaklandığını iddia etmiştir (27).

Sürekli Devrim teorisinin, şimdiye kadar anılan saf politik yönden daha ilginç oluşu, onun saf, kendine özgü, dünya ve tabiat düşüncesine bağlıdır. Bu bakımdan bugünkü Çin düşüncesinin orijinalitesi, hepsinden önce Troçki ve Marksist gelenekle ilişkisi konularak daha iyi saptanabilir.

Marksist Gelenekde Sürekli Devrim Teorisi

«Sürekli» ya da «kesintisiz» devrim kavramı ve deyimi (her iki sıfat da çeşitlendirilebilir) Marks ve

(26) Hepsinden önce Belgeler Bölümündeki Ru gian ve Huang xian'ın makalelerine bakınız.

(27) Wang Jia-xiang, **Honggi**, Sayı: 19, 1959.

Engels'e kadar gider. Toplumsal bir gelişim aşaması olarak burjuva devriminin ardından —belki de tümüyle çok kısa bir an olabilir— bir sosyalist devrimin gelişinin kaçınılmazlığı fikri **Komünist Manifestosu**'nda taslak olarak meydana çıkmıştı. Örneğin, **Komünist Manifesto**'dan şunlar okunabilir :

«Komünistler dikkatlerini en çok Almanya'ya çeviriyorlar, çünkü bu ülke, Avrupa uygarlığının daha ileri koşullarında, 17. yüzyılda İngiltere'de, 18. yüzyılda Fransa'da olandan daha çok gelişmiş bir proletarya ile yapılmak durumundaki bir burjuva devriminin arifesinde bulunuyor. Ve bunun sonucu, Almanya'daki burjuva devrimi, onun hemen ardından gelecek bir proletarya devriminin ilk adımı olacaktır.» (28).

Marks ve Engels için herhalde, **Manifesto**'yu kaleme aldıklarında, komünistlerin burjuva devrimi içinde hiç bir önder rol oynamadıkları bizzat anlaşılmıştı. Yukarıdaki sözlerin ardından : «Komünistler mevcut toplumsal ve politik düzenlere karşı her devrimci hareketi, her yerde desteklerler.» şeklindeki sözleri, doğrudan doğruya sırf çağrı anlamına gelir. 1848 devriminin tahlilini yaparken, Marks'ın «sürekli devrim» fikrine özen göstermesi ve aynı zamanda bu devrimde proletaryanın aktif bir rol oynadığını göstermesinin maksadı da aynıdır (29).

---

(28) K. Marks ve F. Engels, **Komünist Parti Manifestosu,** Berlin 1959, S. 49 ve Marks/Engels: Werke, Cilt: 4, S. 493.

(29) Marks ve Engels'in bu temaya ilişkin en önemli yazılarının bir toplamı T. 1. Ojzerman'ın çalışmasında vardır: **Razvitie Marksistskoj teorii na opte revaljucij 1848,** Moskova, Gospolitizdat 1955, S. 134 - 147.

«Sürekli devrim» terimi, **Fransada Sınıf Mücadeleleri** üzerine Marks'ın incelemesinin son bölümünde ve **Neuen Rheinischen Zeitung**'un Londra'da çıkan Mart sayısında yayınlanan seri yazıda artık kullanılmaya başlanmıştır:

Proletarya «daima, daha çok **devrimci-sosyalizm** etrafında, komünizm etrafında gruplaşıyordu... Burjuvazi bunun için bizzat **Blanqui** adını uydurmuştu. Bizim sosyalizmimiz; devrimin sürekliliğinin ilânı, sınıfsal farkların tümüyle ortadan kaldırılmasında gerekli bir geçiş noktası olarak proletaryanın sınıf diktatörlüğü, üretim ilişkilerinin ortadan kaldırılması, bu üretim ilişkilerinin ifadesi olan bütün toplumsal ilişkilerin ortadan kaldırılması, bu toplumsal ilişkilerden kaynaklanan tüm fikirlerin devrilmesidir.» (30).

En son anılan metinde, burjuva devriminde proletaryanın hegemonyasına ilişkin sorunlar Marks'ın düşüncesinde bütünüyle ortaya çıkmamıştı. Bu fikir, 1850 Mart'ında, Komünistler Birliği Merkez Komitesinin söylevinde, sürekli devrim teorisinin klasik olarak ortaya konuluşuyla, açıklık kazandı :

«Demokrat küçük-burjuvazi, toplumsal düzeni proletaryanın menfaatine değiştirmek bir yana, sadece mevcut toplumun kendileri için mümkün olduğu kadar rahat ve elverişli olacağı koşullar için çalışırlar. Onlar, her şeyden önce, bürokrasinin tasfiyesi yoluyla devlet masraflarının azaltılmasını, başlıca ver-

---

(30) **Neuen Rheinischen Zeitung. Ekonomi - Politik Dergisi**- Marks'ın makaleleri sonradan **1848 - 1850 Fransa'da Sınıf Mücadeleleri** başlığı altında bir ciltte toplanmıştır. Marks/Engels: Werke, Cilt: VII, S. 89.

gilerin büyük toprak sahiplerine ve burjuvaziye ödetilmesini istiyorlar. Daha sonra, kamusal kredi kurumları ve tefeciliğe karşı çıkartılacak yasalar yoluyla —bu yasalar sayesinde kendileri ve köylüler için gelişme imkânı doğacaktır— büyük sermayenin küçük sermayeler üzerindeki baskısını, burjuva yerine devletten istiyorlar. Ayrıca Feodalizmin tümüyle kaldırılmasından giderek, kırlarda da burjuva mülkiyet ilişkilerinin kurulmasını istiyorlar. Tüm bunların yapılabilmesi için, kendilerine ve müttefikleri olan köylülere bir çoğunluk sağlayacak meşrutî ya da cumhuriyetçi bir devlet yapısı istiyorlar. Aynı zamanda komünal mülkiyeti ve şimdi bürokratlarca yapılan bir dizi işin doğrudan kontrolünü kendilerine verecek olan demokratik bir komünal yapı istiyorlar... Küçük - burjuva demokrasisinin burada özetlenen talepleri, bütün gruplar tarafından aynı zamanda ileri sürülmekte ve onları, pek azı bu taleplerin kendi bütünlükleri içinde sınırlı hedefler olduğunu düşünmektedirler. Aralarında bazı kişiler ve gruplar daha ileri gidecek, bu taleplerin bir kısmını daha kendilerine mal edecekler ve yukarda söylenenlerde kendi programını bulan bir kaçı, bu nedenle devrimden beklenebilecek şeylerin en fazlasının ileri sürüldüğüne inanabileceklerdir. Ama bu talepler hiç bir biçimde, proletarya partisi için yeterli olmayacaklardır. Demokratik küçük - burjuvazi devrim,i mümkün olduğu kadar çabuk ve en fazlasından yukarıdaki taleplerin gerçekleştirilmesiyle birlikte sona erdirmek istedikçe, az çok mülk sahibi tüm sınıflar üstünlük durumlarından defedilene kadar, proletarya devlet iktidarını fethedene kadar ve proleterlerin birliği, bir tek ülkede değil dünyanın tüm hakim uluslarında, bu ülkeler proleterleri arasındaki rekabet ortadan kalkacak kadar geli-

şene ve en azından en önemli üretim güçleri proleterlerin ellerinde toplanana kadar devrimi sürekli kılmak çıkarımız ve güvenimizdir. Bizler için sonuç özel mülkiyetin el değiştirmesi değil, onun tamamıyla ortadan kaldırılması; sınıf çatışmalarının yatıştırılması değil, sınıfların ortadan kaldırılması; mevcut toplumun düzeltilmesi değil, yepyeni bir toplumun kurulması olacaktır. Devrimin daha ileriki gelişmesinde, küçük - burjuva demokrasisinin bir an için üstün bir etkisi olacağı kuşkusuzdur. Bu yüzden sorun, proletaryanın ve özellikle Birliğin ona karşı tavrının ne olacağı sorununda ortaya çıkmaktadır.» (31).

«Devrimin daha ileriki gelişmesinde, küçük-burjuva demokrasisinin bir an için üstün bir etkisi olacağı kuşkusuzdur» cümlesi anlamlıdır. Marks'a göre, proletarya, burjuva demokrasisine geçici olarak yardımcı olmak ister, ama bunun yanında kendi bağımsız örgütlenmesini kesin şekilde tümüyle korur ve devrimin burjuva aşamasının bitiminden sonrasını gözönüne alarak, silahlarını kaçınılmaz olarak gelecekteki mücadeleye yöneltir. Böylelikle, biz, proletarya tarafından burjuva devrimine «yardım edilmesi»nin geliştirilmiş bir taslağının ifadesini **Manifesto**da, «burjuva devrimi»nin eskisi gibi doğal olarak burjuvazi tarafından korunması karşısında, devrimin gelişiminin değiştirilmesinin gerekliliğini buluruz.

Lenin ve Troçki'nin bu gözlemden kaynaklandıkları şüphesizdir. Lenin ve Troçki'ninki, Marks'ın getir-

---

(31) Bu metin —zamanında illegal olarak yayınlanmıştır— 1885'de Engels tarafından yeni baskısı yapılan **Komünist-Yargılaması Üzerine Açıklamalar**'da çıkmıştır. Marks/Engels: Werke, Cilt: VII, Berlin 1960, S. 247.

diği formülleştirmelerden farklıdır. Bu farklılık, bir devrim aşamasının **sınıfsal karakterinin** kaçınılmazlığının, bu aşama içindeki **sınıfların rollerine** göre saptanmasının, her iki fikirde de ön plâna gelmesindendir. Aşamanın biçimi, toplumsal devrimlerin karakterinden hareketle, politik iktidarın sınıfsal bileşimini gerekli bir şekilde ifade etmenin gündeme gelişiyle belirlenir. Bir burjuva devriminin, Proletaryanın yönetimi altında olmak zorunda olduğu bundan dolayıdır.

Lenin, on yıldan fazla düşüncesinin bu noktasında getirdiği formülleştirmeyi, ilk kez 1917'deki devrimle bitirmiştir. Buna karşılık Troçki, sürekli devrim teorisini hemen hemen ilk hamlede geliştirmiştir. Bunun için kavram, proletarya tarafından yönetilen bir burjuva devriminin anahtar kavramı haline gelmiştir. Bizim bu Giriş'te ilgilendiğimiz o fikrin gelişimi, kesin içeriğinden daha azdır. Çünkü bunun son içeriği Çin ideologları tarafından tamamlanmıştır. Hal böyle iken, sürekli devrim teorisinin kaynakları üzerine Lenin ile Troçki'nin görüşleri arasında ayrılma ve benzerlikleri kavramaya eğilinecektir.

Sürekli devrim teorisi, Troçki ile Alman asıllı Rus Sosyal-Demokrat Parvus arasındaki fikir mübadelesinin ürünüdür. Bu teori, birinci Rus devriminin başlangıcında konularak, mevcut devrimde proletaryanın egemen rol oynayabildiği ani fikri, 22 Şubat 1905'in kitle katliamından sonra gündeme geldi. Troçki, çok trajik konuşmalardan sonra Rus Devrimi (32) üzerine

---

(32) L. D. Troçki, **Do devijatatogo janvarja. S. predisloviem Tipografi ja Partii,** 1905, xiv - 64.

bir broşürüne Önsöz yazmıştır. Bu, sürekli devrim teorisinin iik ilân edilişidir (33).

1905 yılında Troçki, bu temaya ilişkin düşüncelerini daha da ilerletti. 1906'da **Sonuçlar ve Olasılıklar** (34) makalesini hapisliği sırasında yazmıştır. Sürekli devrim teorisi bu metinde kesin biçimini almıştır. Troçki'nin daha sonra, 1905 yılının sonundaki görüşlerini şu cümlelerde görüyoruz :

«Devrim, bu ilk burjuva amaçları, ancak proletaryayı iktidara getirerek gerçekleştirebilirdi. Oysa proletarya, iktidarı ele geçirince, devrim burjuva çerçevesi içinde kalamazdı. Tersine, proletaryanın öncüsü, zaferini sağlama almak için, egemenliğini iik günlerden itibaren, sadece feodal mülkiyetin değil, burjuva mülkiyetin de en derinlemesine istilasını gerçekleştirmek zorunda kalacaktır. Proletarya bunu yaparak, sadece devrimci mücadelesinde kendisini desteklemiş olan burjuvazinin tüm gruplarıyla değil, aynı zamanda elbirliği sayesinde iktidara geldiği köylülüğün büyük kitlesiyle de düşmanca çatışmalara girecektir. Halkın ezici çoğunluğunun köylülerden meydana geldiği geri kalmış bir ülkenin işçi hükümetindeki çeliş-

---

(33) Heinz Schuren, **The Permanent Revolution, Metamorphosis of an İdea. Soviet Survev** No: 32, Nisan - Haziran 1960, S. 69. Almanca'da: **Revizyonizm,** yayınlayan: L. Labedz, Köln ve Berlin 1965, S. 83 - 95 , L. Troçki: **Hayatım,** Berlin 1961, S. 159. H. Schurer'in makalesi Parvus ve Troçki'nin sürekli devrim düşüncesinin gelişiminin mükemmel bir hülâsasını verir; bununla birlikte makale sürekli devrim sözünün ilk kez Marks tarafından kullanıldığını kanıtlamaktadır.

(34) L. D. Troçki, **Sonuçlar ve Olasılıklar,** makalesi. **Nasa Revoljucija'da,** Petersburg 1906.

kiler çözümlerini sadece uluslararası planda, proletaryanın dünya devrimi alanında bulabilir.» (35).

Burada, Troçki'nin teorisinin iki karakteristik özelliği açıkça görülüyor; bir tek ülkede devrimin imkânsızlığı ve köylülüğe karşı güvensizlik. 1924 yılında Stalin tarafından Troçki'nin tezlerine karşı yürütülen mücadelenin genel çerçevesi bu iki noktada yoğunlaştı. Stalin, polemiğinde, Çin görüşünün fikri kaynağı hakkında karar verilecekse, aynı şekilde bilinmek zorunda olan «kesintisiz devrim»e ilişkin kendi görüşlerini açıkladı. Biz, her şeyden önce; bugünkü Çin yazarlarının kaynaklandığı Stalin'in ve Troçki'nin görüşlerini anlayabilmek için, ortodoks çerçeveyi oluşturan Lenin'in fikirlerinin gözden geçirilmesinin gerekliliğine inanıyoruz.

1905 Devrimi sırasında (doğrudan doğruya içinde olarak) Troçki, sürekli devrim teorisini geliştirirken, Lenin'in «Proletaryanın ve Köylülüğün Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü» biçimseliyle tartışmaya girmişti. Bu teoriyle Troçki'nin teorisi arasındaki farkların kavranılması için; Lenin'ci düşüncenin şu üç görüşünün: devrimde köylülüğün rolü, Demokratik Diktatörlüğün **biçimi**, devrim aşamalarının birbirini izlemesinin göz önüne alınması gereklidir.

Lenin, tüm temel fikirlerini doğrudan doğruya Marks'dan çıkardığı köylülük hakkındaki düşüncesi üzerine inşa etmiştir. Yani: 1 — Köylülük tarih alanında bağımsız tarzda hareket etmeye yetenekli değildir, gerçi buna, burjuvazinin mi yoksa proletaryanın mı yönetimine boyun eğişine göre karar verilir; 2 — Küçük mülk sahibi köylülerin bir sınıf halinde gelişimi, Fransa'da da feodal ilişkilerin parçalanmasın-

(35) L. Trocki, **1905 Rus Devrimi**, 2. Baskı, Berlin **1923**.

da ve kapitalist ilişkilerden hareketle onu ikamo etmesinde kesin bir rol oynamıştır (ve başka yerlerde de buna göre olabilir); 3 — Bu tarihsel görevin yerine getirilmesiyle köylülerin çıkarları kapitalistlerinkinden ayrılmıştır; 4 — Köylülük ve yahut da köylülüğün bölümleri, bu çelişkiyi gördüğünde, proletarya ile bir ittifaka girmeye yeteneklidir ve proletaryanın önderliğini kabul eder (36).

Lenin; daha 1894'de **«Halkın Dostları Kimlerdir ve Sosyal - Demokratlara Karşı Nasıl Savaşırlar?»** eserinde, köylülüğün çifte karakterini Marks'dan aldığı sözlerle, açıklıkla belirtmiş (37) ve ileriki yıllar boyunca bu temayı devamlı yetkinleştirmiştir (38).

Köylülüğün sadece geçici bir müttefik olacağı fikri, Lenin için şüphe edilmeyecek temel bir ilkedir. İşçilerin ve köylülüğün «Diktatörlüğü»nün biçimi üzerinde ve temposu üzerinde Lenin'in düşüncesi, devrimin demokratik aşamasını sosyalist aşamanın izlemesi gerektiği düşüncesi, 1905 yazı boyunca değişti. Nisan başları sırasında Lenin, «Demokratik Diktatörlük» biçimini ön plâna çıkarmıştır, bu «diktatörlüğün» parlamenter bir rejim biçimi alması, Sosyal Demokratların ve diğer bir Partinin yahut da Partilerin, köylülüğü ve şehir küçük burjuvazisini temsil eden bir koalisyon oluşturmaları inancındaydı. Lenin: «Genel, doğrudan, eşit ve gizli oy temeli üzerinde seçilen bir

---

(36) Marks'ın köylülüğe ilişkin düşnücesinin gelişimi için bkz: **Fransa'da Sınıf Mücadeleleri**, S. 44-48. **Napolyon Bonapart'ın 18 Brumaire'i** Cilt: 8, S. 198. **Kapital** III. Kitap, Berlin 1956. S. 858.

(37) Lenin: **Werke**, Cilt: 1, Berlin 1963, S. 264.

(38) Örneğin, 1902 yılındaki: **Birinci Rus Devriminde Sosyal - Demokrasinin Toprak Programı** makalesine bkz. Lenin: **Werke**, Cilt: IV, Berlin 1952, S. 97 - 140'da.

Kurucu Meclise dayanan...» (39) geçici Devrim Hükümeti, diye yazıyordu. Çünkü, Rus proletaryası sadece bir azınlık oluşturuyordu, sağlam bir devrimci diktatörlük «halkın büyük çoğunluğuna» dayanmak zorundaydı, o, «şehirde ve kırda fakir halk tabakalarının küçük burjuva kitlesiyle» birleşmek zorundaydı. Ve Lenin, bunun ardından ekliyordu: «Mümkün ve şayanı arzu bir devrimci demokrat diktatörlüğün sosyal temelinin böyle bir bileşimi, doğal olarak devrimci Hükümetin bileşimine de yansır, o, devrimci demokrasinin karışık taraftarlarını bu hükümete katılması yahut da, hatta bu hükümette onların üstünlüğünü kaçınılmaz kılar.» (40).

Nisan 1905'in bu araştırmalarında Lenin, Troçki'nin broşürünün Önsöz'ünde Sosyal-Demokratların Geçici Bir Devrimci Hükümete katılmasının lehinde konuşan Parvus'u övüyordu, ama bu Hükümetin bir Sosyal-Demokrat Hükümet olmasının zorunlu olması iddiasını, şimdiki anda Rus kitlelerinin «hiç bir şekilde sosyalist değil, aksine bir demokratik devrim görevinin» önünde bulunduklarını «tarihsel gelişimin objektif mantığı»yla eleştiriyordu. Sosyal - Demokratların, kitleleri, «müthiş karanlık»dan, ölçüsüz baskıdan, ifade edilemez yabanilik ve ümitsiz duygusuzluktan kurtarmanın, sosyalizm için mücadelenin önkoşullarının yaratılabilmesinin tam zamanı olduğunu söylüyordu (41).

Eğer Lenin, bir kaç ay sonra 1905 yılının Haziran ve Temmuz aylarında **Demokratik Devrimde Sosyal -**

---

(39) **Proletaryanın ve Köylülüğün Devrimci Demokratik Diktatörlüğü** (Nisan 1905), Lenin: Werke, Cilt: VIII, S. 286'da.

(40) Aynı yerde, S. 284.

(41) Lenin, Werke, Cilt: VIII, S. 285.

Demokratların İki Taktiği ismiyle yayınladığı eserini ileri sürmeseydi, «demokratik cumhuriyet» kavramının «demokratik devrimci diktatörlük»le aynı anlama geldiği, kurulu sistemin bir parlamenter karakterinin hiç bulunmadığı sanılacaktı. Nihayet Eylül'de Lenin, **Köylü Hareketleriyle** Sosyal - Demokratların İlişkisi»nde köylü direnişinden ve köylü Komitelerinden bilhassa bahsetti (42).

Doğrudan doğruya bu dönemde onun devrim görüşü değişti ve Troçki ile Parvus'un görüşlerine yaklaştı.

«... Biz hemen, gerçi gücümüz oranında, sınıfsal bilinç kazanmış ve örgütlenmiş proletaryanın gücü oranında, demokratik devrimden sosyalist devrime geçmeye başlayacağız. Biz kesintisiz devrimden (nepreryvnaja revoljucija) yanayız. Biz yarı yolda kalamayız...

Her şeyden önce biz sonuna kadar, müsadere dahil her türlü araçla, büyük mülk sahiplerine karşı tümüyle köylüleri, ve sonra (aynı zamanda demek daha doğru olurdu) köylülüğe karşı bütünüyle proletaryayı destekleyeceğiz.» (43).

«Aynı zamanda demek daha doğru olurdu» sözü, açıkça Lenin'in bu noktada ne derecede Troçki' ninkine yaklaştığını gösteriyor. Aşamaların birbirini izleyeceğine gelince, her ikisininki de, 1917'de tümüyle uygunluk içinde bulunuyordu. Artık Nisanda Lenin, Rus devriminin burjuva aşamasının daha o zaman aşıldığını ve bunun sonucu köylülüğün bütünüyle ittifak politikasının gözden geçirilmek zorunda olan bir politika olduğunu, bunun kırdaki tarım işçilerine ve

---

(42) Lenin, Werke, Cilt: IX, S. 230 - 231.

(43) Lenin, Xerke, Cilt: IX S. 232.

fakir köylülüğe dayandığı inancındaydı. «Bizim 1905 yılında söylemiş olduğumuz gibi, fakat köyde sınıflar mücadelesini ifade etmeyen şeyi şimdi tekrarlamak proletaryanın durumuna ihanettir.» diye açıklıyordu 27 Nisan 1917'deki raporunda (44).

Eğer Lenin, daha 1917'de Rusya'daki devrimin demokratik aşamasının bittiğini savunmasaydı, doğadaki az gelişmiş alanlar için tümüyle açıkça geçerli olmamış olurdu. Çünkü orada, onun düşüncesine göre bütünlüğü içinde köylülük —henüz 1905'de Rusya'da olduğu gibi— feodalizmin ortadan kaldırılmasında devrimci bir rol oynuyordu. Troçki; Stalin'in yazılarında görülmek istendiği gibi «köylülüğü» böylesine kritik «küçük görmemesine» rağmen, köylülüğün devrimci yeteneğine, henüz Lenin'den daha ihtiyatla hüküm veriyordu. 1905 yılında Lenin, onu, bu noktada eleştiriyordu, ve Troçki yaşamının sonuna kadar «köylülüğe dayanan proletarya» biçimselinin «işçilerin ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü»nden daha sağlam bir esasa dayandığı görüşünü sürdürmüştü. «Benim Lenin'le polemiğim; devrimde köylülüğün bağımsız bir rol oynayıp oynamıyacağı (ve bu bağımsızlığın **derecesi**), bağımsız bir köylü partisi kurulup kurulamıyacağı üzerineydi. Bu polemikde ben, Lenin'i; köylülüğün **bağımsız** rolünü fazla önemsemekle itham ediyordum. Lenin de beni; köylülüğün **devrimci** rolünü küçümsemekle itham ediyordu.» (46).

Rusya'da, Lenin'in ve Troçki'nin teorik görüşlerinin, köylülük karşısında takınılacak en uygun politika sorununda bu çelişkisi, bu iki adamın derinle-

---

(44) Lenin, Werke, Cilt: XXIV, S. 129.
(45) Lenin, Werke, Cilt: XXI S. 426 - 427.
(46) Troçki, **Sürekli Devrim**, S. 83.

mesine hiç bir anlaşmazlık içinde bulunmadıklarını gösteriyor. Ve Lenin, (eserlerinin 4. Rusça baskısından şüphesiz atılan) makalesinden birinde bunu açıkça kabul etmişti (47).

Az gelişmiş ülkelere gelince, sorunun şüphesiz başka olduğu açıktır.

Troçki'nin eserleri bu konudaki kanıtların bir çoğunu içerir. Bizim için şu bir kaç cümle yeterlidir: «Burjuva ülkelerindeki, hatta geri ülkelerdeki bugünkü şartlar altında, bu ülkelerin kapitalist sanayi dönemine girmeleri ve demiryolu ve telgraf ağları ile bir bütün yaratmaları —bu yalnızca Rusya için değil, aynı zamanda Çin ve Hindistan için de geçerlidir— oranında, köylülüğün yöneticilik veya hatta bağımsız bir politik rol oynama yeteneği, eski burjuva devrimleri dönemindekinden bile daha fazla yokolur.» (48).

Lenin Enternasyonal'in 1920'deki II. Konresinde; az gelişmiş ülkelerdeki devrimde proletarya önderliğinin gerekliliğini, o ülkelerdeki komünist partilerini ya da Enternasyonalin özel görevle gönderdiği kimselerin çalışmalarında esas almalarını ileri sürerek Sovyet köylülerinin olduğu gibi Hindistan ve Çin köylülerinin de devrimde tümüyle önemli bir fonksiyonu olacağını açıkça korken, milli burjuvazi ile de ittifak üzerinde durmuş (49) buna karşılık Troçki'yi köylülüğün devrimci yeteneğinde önemli bir ihtiyatlılıkla davranması konusunda eleştirmiştir. Fakat Troçki burjuvaziyi uzlaşmaz bir düşman olarak niteliyor ve onunla ciddi bir ittifaka girilsin istemiyordu (50).

---

(47) Lenin, **Werke**, Cilt: XXXVI, S. 490 - 493.

(48) Troçki, **Sürekli Devrim** S. 76.

(49) Lenin'in II. Kongredeki tutumu için bkz. **Werke** cilt: XXXI, S. 140 - 152 ve 259 - 261.

(50) Bkz. **Leninden Sonra Komünist Enternasyonal**.

Troçki'nin teorisinden öylesine ayrılmaz olan, çeşitli sınıfların rolleri hakkında konuşmanın bu önemi, Lenin'in önceden gördüğü gibi, Mao'nun her şeyden önce bugün Çin'de kullandığı köylülüğe dayanan ve burjuvaziyle ittifak taktiğinin dışında kalıyordu. Troçki, Asya ve Afrika ülkelerinin özel gelişim koşullarına gelince, kişiliğinin temel durumuyla, tüm her şeyden habersizliği içinde ele aldı. Bu onun yaşam ve tecrübe bakımından seçkin Bolşeviklerin içinde «en batıcıl» oluşundan ileri geliyordu. Marksist şemayı tümüyle diğer toplum biçimlerini de göz önüne almadan uygulamaya kalkması yüzünden, bu tutuma onun sağ doktriner zihniyeti de eklenirse, az gelişmiş ülkelerin realiteleri karşısındaki muazzam körlüğü anlaşılmış olur.

Bugün Çin'lilerin düşüncelerinin çıkış noktasından ayrı oluşu daha da mümkün olan Troçki'nin düşünceleri; Stalin'in bürokratik mantık biçimindekinden daha fazla, onda egemen olan devrimci coşkunlukla, burada tercüme ettiğimiz Çinlilerin düşüncelerinin mantığına daha da yaklaşmaktadır. Stalin' deki «kesintisiz devrim»e ilişkin yönler ele alınırsa, bu doğrudan doğruya görülebilir.

Örneğin **Leninizmin Esasları Üzerine** konferanslarında, Stalin'in tümüyle önemli bakış noktasını oluşturan görüşün; nerede günümüz Çin yazarlarına uygun olduğu ve nerede Lenin'le uygunluk içinde bulunduğu gözlemlenebilir. Stalin'in görüşünün, Çin'in tutumuna açıkça aykırılığı, onun 1924 yılında yeniden kaleme aldığı; Lenin'in görüşlerinin çarpıtıldığı, Lenin'in görüşüyle Troçki'nin görüşü arasındaki ayrılığın abartıldığı ve sonunda Troçki'nin görüşlerinin gözden düşürüldüğü metinde görülüyor. Stalin şöyle yazıyordu :

«II. Enternasyonal'in kahramanları, burjuva - demokratik devrim ile proleter devrimi arasında bir uçurum veya bir Çin seddi olduğunu iddia ediyorlardı... bu iki devrimi aşağı yukarı az ya da çok uzun bir zaman aralığıyla birbirinden ayırıyorlardı...» (51).

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin, Aralık 1958 baharında, Lenin'e kadar gidilerek «Çin seddi» (52) konusunda nihaî fikirler ileri sürdüğünü biliyoruz. Aynı şekilde «bir tek zincirin iki halkası»ndan hareketle, Stalinle birlikte Lenin'in demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki ilişki üzerine görüşlerinin (53) Çin yazarları tarafından yeniden ele alınarak özü çıkartılmıştı (54).

Hal böyle iken Stalin, Marks'ın 1850 Martında «Komünistler Birliği»ndeki söylevinden aldığı bir parçayı yorumlayarak kendi bakış açısına göre farklı bir tutum takınıyordu :

«Bir başka deyimle :

a) Marks-bizim Rus «sürekliciler»inin plânlarının **tersine,** — Almanya da, ellilerde, devrime derhal proletarya iktidarının kurulmasıyla **başlamasını** önermemiştir.

b) Marks, sadece, proleter devlet iktidarıyla devrim çalışmasının ateşini **tutuşturmanın,** burjuvazinin her fraksiyonunun iktidarın tepesinden adım adım uzaklaştırıldıktan, proletaryanın iktidarının kuruluşundan sonra bütün ülkelerde devrimin aleviendirilmesinin tamamlanabileceğini belirtmiştir.— Emperyalizm şartlarında Lenin'in proleter devrim teorisini izleyen

---

(51) J. W. **Stalin,** Werke, Cilt: 6, S. 88.
(52) Lenin, **Werke,** Cilt: XXVIII, S. 301.
(53) J. W. Stalin, **Werke,** Cilt: 6, S. 89.
(54) Wu Jiang, Belgeler Bölümü,

bizim devrimimizin yürüyüşünde Lenin'in öğrettiği ve gerçekleştirdiği tümüyle **aynı çizgidir.**

Demek ki, bundan şu sonuç çıkıyor; bizim Rus «sürekliciler imiz» sırf Rus devriminde köylülüğün rolünü ve proletaryanın hegemonyası düşüncesinin önemini küçümsemekle kalmadılar, aynı zamanda (daha da kötüsü) Marks'ın «sürekli» devrim düşüncesini değiştirdiler ve pratikte geçersiz hale getirdiler.» 55

Biz, burada «Burjuva-demokratik» devrimde, proletaryanın hegemonyası —kısmen ya da tamamıyla— sorununda, Marks ve Lenin'in sürekli ya da kesintisiz devrim üzerindeki düşüncelerinin radikal olarak birbirinden uzaklaştırıldığını görüyoruz. Stalin tarafından anılan **(Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky)** eserde; devrimin her iki aşaması arasında bir Çin Seddi koyan düşüncenin reddi tüm açıklığıyla: «Proletarya, burjuva —demokratik devrimi sonuna kadar götürmek zorundadır ve burjuva reformizmine «bağlı kalmasına» izin verilemez» 56 görüşüyle ifade edilmiştir. Tüm Çin yazarları, bu noktada, 1949'da Mao' nun ileri sürdüğü şu görüşü izlediler: «Devrim işçi sınıfının önderliğiyle muzaffer olduğu sırada tüm devrim tarihi gösterdi ki, İşçi Sınıfının önderliği olmaksızın devrim başarısızlığa uğrar. Emperyalizm çağında, dünyanın hiç bir ülkesinde başka hiç bir sınıf gerçek bir devrimi zafere götüremez.» 57

Bu kesin noktada Çin yazarları, Stalinistlerden daha sağlam Leninistlerdi. Ru Qian 58 sürekli devrim

---

(55) J. W. Stalin, **Werke,** Cilt: 6, S. 93.

(56) Lenin, **Werke,** Cilt: 28, S. 295.

(57) Mao Tse-tung, **Selected Works,** (Pekin) Cilt: IV, S. 421 ve Xuan Ji, IV S. 1483.

(58) Belgeler Bölümü, S. ?

teorisine karşı Troçki'yi eleştirirken Stalin devrinin polemiğinden genel alanda yararlanıyor, Troçki'nin tek ülkede sosyalizmin inşası teorisini reddettiği ithamında bulunuyor. Bunun gülünçlüğü çok açıktır, çünkü, bu iddia, girişimizin üçüncü bölümünde görüleceği gibi, Çin komünistlerinin tüm dünyada devrim propagandası yapma sorumluluğunu aşırı derecede savunmalarıyla tam da aynı zamana rastlıyordu.

Sözle eylem arasındaki bu çelişki, bugünkü Çin devrimi üstüne önemi açıkça gözden kaybedilmeyecek olan öge olarak iyi bir gerçeği resimliyordu: Önder, ideologlar gibi sık sık Stalinci bir **dille** konuşuyordu, çünkü önder, Stalin okulunda yetişmişti, bununla birlikte onun **davranışlarına** —Leninizmin güçlü bir Çinlileştirilmesiyle birlikte— Leninizm yön veriyordu. 59

Girişimizde izlenen metinler, sürekli devrim teorisinin Çin'in özel şartlarına ne ölçüde uygulandığının saptanmasına, esaslı olarak açıklanmasına hizmet eder. Böylelikle bu doktrinin, Çin olayı ile Troçki'nin görüşü arasındaki ayrılıkların ve ayrılıkların tesbitiyle, tahlilini bitirmek istiyoruz.

Troçki, «sürekli devrim» deyimine üç anlam verdi. Birincisi, çağımızla geri kalmış burjuva uluslarının demokratik görevleri, proletarya diktatörlüğünü ileri-

---

(59) Eğer Lenin'in düşüncesi duruma göre hatırı sayılır değişiklikler gösteriyorsa bu Lenin'in yaşadığı dönemdeki devrimi **daima** ilk plânda evrensel olarak anladığındandır. Stalin, hepsinden önce SSCB'de kendi iktidarını sağlamlaştırmayı gözönüne aldığından, devrimi ülkenin dışında da canlandırmada, çıkan tüm fırsatlardan yararlanmayı denemedi.

ye götürme ve proletaryanın diktatörlüğünün sosyalist gerekliliğini gündeme getirme 60 anlamındadır.

Marksizm-Leninizmin genel platformuna göre, demokratik bir devrimin burjuvazinin yönetimi altında değil, tersine proletaryanın yönetimi altında yapılması fikrinin Mao'nun düşüncesinde esaslı bir unsuru oluşturduğunu yukarıda andık.

Buna karşılık Çin'in konumunun, Troçki'nin görüşünden; devrim sürecinde tek tek sınıfların rolü bakımından çok açık bir farklılık vardır. Troçki, —Stalin'in iddia ettiğinin tersine— köylülüğün devrimci rolünü takdir etmiyor değildir; «dört sınıfın bloku» biçimseline ve azgelişmiş bir ülkenin «lusal burjuvazi»sinin kesin bir devrimci rol oynayabileceği fikrine de bütünüyle, herhalde kategorik olarak karşı çıkmıştır. Troçki, hiç bir zaman, Mao'nun **«Halkın Demokratik Diktatörlüğü»**, yani buna göre diktatörlüğün «halkı» oluşturan dört sınıfın temsilcileri tarafından kullanıldığı ve kullanılması gerektiği, teorisini paylaşmamıştır.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin özel koşulları altında Burjuvazinin bilinen ölçüde devrimci işbirliği yeteneği üzerine bu düşünce farklılığından, Troçki'nin sürekli devrim deyiminin ikinci anlamı, yani devrim aşamalarının ayrılığı çıkar. Troçki, şöyle yazıyor: «Genel olarak aşamaların tümüyle atlanamıyacağını söylemek saçmadır. Canlı tarihsel süreç her zaman, gelişim sürecinin bütünlüğünün teorik olarak birleşkenlerine ayrılması ile ortaya çıkan yalın «aşamalar»ın üzerinden sıçramalar yapar...» 61 Troçki, daha yukarıda da görüldüğü gibi, demokratik devrimden sosyalist devrime **direkt** geçişe dikkat ediyordu.

---

(60) L. Troçki, **Sürekli Devrim, Berlin** 1960, S. 27.

Her ne kadar Mao Tse-tung, iktidarın kullanımının Proletaryaya ve onun Partisine ait olduğunu her zaman yeniden vurgulamış ve devamlı buna göre davranmışsa da, hiç bir zaman, aşamaların üzerinden sıçranmasından **hareketle**, burjuvaziyle ittifakın ortadan kalkmıyacağı düşüncesinin kesin doğruluğunu, terketmemiştir. 62 Buna göre Mao'nun görüşünün Troçki'ninkiyle hiç uzlaşmadığı görülür ve bu da Çin yazarlarının Troçki'nin «sürekli devrim» teorisini kabullenmemelerinin gerçek bir noktasıdır. 63

Buna reğmen Çinliler az ya da çok bilerek, kendi arzularıyla daima Troçkist olmuşlardır. Ama, —yukarıda söylendiği gibi— aşamalar arasındaki sınırlar kavramı içerik olarak devamlı forklılık taşır. Bunun üzerine, Sınıfsal rollerin değerlendirilmesinde Çinlilerin görüşlerinin Troçki'ninkine yaklaştığı gözönüne alınmak zorundadır. 1949 yılındaki Halkın Demokratik Diktatörlüğü öğretisinin lafzına uyulmaksızın —Mao' nun bu metninin yayınlanışının 10. yıldönümünde—, halkın diktatörlüğünün, özünde proletarya diktatörlüğüyle **özdeş** olduğu açıklandı. 64

Troçki'nin «sürekli devrim» terimine verdiği ikinci önemli anlam; sosyalist devrimin uluslararası karakteriyle, Stalin'in «tek ülkede sosyalizm» 65 öğretisinden ayrılmasıdır. Çinliler'in bu noktada da, tüm dünyada devrimin ilerletilmesi için artan bir aktiviteyle gayret göstermeleriyle Troçki'ye yaklaştıkları görülür. Bununla birlikte bu anlayışta aralarında çok

---

(61) L. Troçki, **Sürekli Devrim**, Berlin 1930, S. 122.

(62) Hepsinden önce bkz. **«Partimizin Tarihindeki Bazı Sorunlar Üzerine Karar» Mao Tse-tung, Seçilmiş Yazılar**, Cilt: IV, S. 222 - 285.

(63) Ru gian' belgeler bölümündeki makalesi.

(64) **Zhengla Yanjiu**, Sayı: 3, 1959.

açık bir fark vardır: Troçki'nin, yukarıda söylendiği gibi, seçkin Bolşeviklerin içinde «en batıcıl» olduğu su götürmez. Rosa Luxemburg gibi, Troçki de, devrimi tüm dünyada başarıya sadece gelişmiş kapitalist ülkeler proletaryasının götürebileceği inancındaydı. 66 Ama Çin'in bakışı bunun tam zıddıdır. Çünkü, Çin'e göre, sosyalist ülkelerin yardımıyla sadece az gelişmiş ülkelerdeki halk direnişlerinin «emperyalist sistemi temelinden sarsması» 67 mümkündür. Çin komünistleri bu noktada Troçkistlerden daha Leninisttirler.

«Sürekli Devrim» teriminin üçüncü anlamını Troçki, şöyle tanımlar :

«Tüm toplumsal ilişkiler uzun bir süre ve sürekli iç mücadeleler içinde dönüşüm geçirirler. Toplum başkalaşır. Diğerlerinden farklı değişik bir aşama meydana gelir. Bu süreç, zorunlu olarak politik bir nitelik taşır, değişim halinde olan toplumun içindeki çeşitli grupların çatışmaları ile gelişir. İç ve dış savaşlar yerlerini «barışçıl» reform dönemlerine bırakır. Ekonomi, teknik, bilim, aile, ahlâk ve günlük hayattaki devrimler, komplike karşılıklı etkiler içinde gelişir ve toplumun dengeye ulaşmasına engel olur. Sosyalist devrimin sürekli niteliği burada yatmaktadır.» 68

Çin teorisiyle ayrılık burada gözler önündedir. Wu Jiang'ın makalesinde ifade edilenlerle kıyaslandığında hemen hemen aynılığın olduğu saptanır. Troçki, sadece **sosyal** değişimleri esas alır ve her

---

(65) L. Troçki, **Sürekli Devrim,** Berlin 1930, S. 30 - 33.

(66) Aynı eser, S. 33.

(67) Lup Ding-yi, **Lenin'in 90. Doğum Yıldönümünde Söylev. Renmin Ribao,** 23 Nisan 1960.

(68) L. Troçki, **Sürekli Devrim,** Berlin 1930, S. 28.

şeyden önce de bu sosyal değişimleri sınıfsal mücadele veya toplum içinde oluşmuş «grupların» birbiriyle çatışması olarak görür. Çin teorisindeki tema tümüyle doğaldır, ama onun genel bir sürecin görünen biçimi olması gerçekte diyalektik strüktürün etkisindedir. Toplumun bir denge durumuna —Troçki'ye göre— gelmemesi, sosyalist devrimin sürekliliklerini gerekli kılar.

Bizim görüşümüze göre, Troçki'nin öğretisiyle Çinliler'in teorisi arasındaki bu ayrılık ve ek bölümde tercüme ettiğimiz metinlerde görülen diyalektik dünya görüşünün «açıklığı», Çin gerçekliğinin ve belki de hatta tüm az gelişmiş ülkelerin konumlarının yansıması olan yeni teorinin en anlamlı ve en dikkate değer yönünü oluşturur.

DİYALEKTİK İDEOLOJİ VE REAL DİYALEKTİK

Marks'dan Troçki'ye kadar sürekli devrim düşüncesinin gelişimini anahatlarıyla tamamladıktan sonra, pratikte yol gösterici güçlü bir politik ideolojinin fikri kaynaklarının araştırılmasının uğradığı değişiklikleri sadece çok sınırlı ölçüde aydınlatma olanağı veren vargıyı en sona koyduk. Bir yandan düşünceyi, kendi somut yaşamıyla sıkı ilişki içinde ele alırken: «Marks'ın düşüncesi» ya da «Stalin'in düşüncesi» gibi ifadelerin anlamsızlığı gibi, düşüncenin «atasını» tesbit etmek de aynı şekilde anlamsızdır. Diğer yandan, onlar tarafından yapılanı bu ya da şu yazarın kanı gücünden hareketle değil, aksine sadece bu kavram ihtiyacını bunların durumu aracılığıyla açıklama esas alınmıştır.

Ayrıca sürekli devrim düşüncesi dünyaya yeni gelmemiştir. Çünkü Pekin'deki herhangi bir kimse Marks ya da Lenin'in eserlerini tesadüfen görünce çaşırtıcı bir duruma düşmemektedir. Tepkiler daha çok, tam tersinedir; çünkü Çin Devrimi'nin gelişimi böyle bir teorinin gerekliliğini hissedilir hale getirmiştir. Bunun haklı çıkartılması için Marks ve Lenin'in kendi metinleri araştırılır. Benim için ise Marksist terim tarzları, ideolojik üst-yapının açıklanmasının toplum temelini araştırma zorunluluğuna hizmet ederler.

Bu düşünce, bir özelliğin ya da bir grubun ideolojisinin, doğrudan doğruya durumun tek ve sade

mevcut kişilerin söylevinde açıklanmasından başka bir şey olamaz. Belirli bir andaki gerçeklikle düşüncenin yüzleştirilmesinde daha çok, az ya çok uzun bir zaman içinde iki büyüklerin karşılıklı etkisinin bir tahliline gerek vardır. Bunun sonucu, bizzat Mao'nun bugünkü sürekli devrim teorisinin sahibi olmadığı kabullenilerek, sorunun Troçki'nin muhtemel etkisine göre konulduğu gibi, sorun bu teorinin oluşumunda Mao'nun düşüncelerinin etkisine göre konulamaz. Çünkü Çin Komünist Partisi'nin Önderi Mao Tse-tung, —az ya da çok ileri derecede— edindiği tecrübelerden hareketle Marksizm-Leninizmi ülkesinin somut koşullarına tümüyle uygulama kararına varmıştır.

Bu tecrübeler 4 Mayıs neslinin tecrübeleridir. Tecrübeler, batının karşısında güçlenmek ve ona karşı koymaya hizmet için, batının tekniğini değerlendirebilen Çin'in batıdaki fikirleri ve örgüt biçimlerini denemesi olmuştur. 69 Çin entellektüellerinin önemli bir bölümü Mao gibi, Marksizm-Leninizmi radikal çöküşte araç olarak kullanmak istemişlerdi. Fakat buna rağmen, geleneksel Çin kültürü bu kimselerin üzerinde en devrimci ve en silinmez iz bırakmamış mıdır?

Diğer yandan; Taoizm ya da ardıllarının **Değişiklikler Kitabındaki** muazzam kolay ateizmin diyalektik karakteriyle birlikte, tipik metafizik özgürlükçü konfüçyüsçülük yüzünden Marksizm-Leninizmin Çin'e girişinin, Hindistan gibi güçlü mistik gelenekleri olan bir ülkeye nüfuzundan esas olarak daha kolay olması çok muhtemeldir. Bu yüzden Çin yazarları

---

(69) 4 Mayıs hareketinin öneminin bir tartışması Çin'in modernize edilmesi için, Fransızcada yayınlanan bir incelemede vardır. Mao Tse-tung'un **Beden Terbiyesi Üzerine Araştırmaları,** Mao Ze Tung, **Une étude de L'education physique,** Paris 1962.

—Hem de Laotse düşüncesinin «idealist» ya da «materyalist» karakteri konusunda karar vermede birbirlerine girdiklerinden— diyalektiğin yaratıcıları içinde Laotse'yi de sayma kanısındadırlar. 70

Mao Tse-tung'un çelişkiler teorisinin onun Marksist kültüründen daha çok, Çin kaynağından ileri gelip gelmediği sorunu su yüzüne çıkabilmiştir. 71 Marksist ya da Çin kaynaklı da olsa —Mao Tse-tung düşüncesinin diyalektik karakterine güçlü damgasını vuran— bu problemin ilginçliği su götürmez. Bir kere hem marksizmin ve hem de Çin düşüncesinin bu sorununu dikkatle araştırma halka faydalı bir bilgi verecektir. Bizzat Engels'in ya da Laotse'nin yazılarıyla Mao'nun eserlerinin titiz bir karşılaştırılması, sürekli devrim teorisinin **anlamını** sırf çok sınırlı da olsa, herhalde aydınlatır.

Her ne kadar, Mao'nun yazılarındaki sürekli devrim teorisinin kaynaklarını araştırmak için, ilk elde bu eğilimin felsefik ya da metodolojik olarak göründüğü 1937'deki **Çelişki Üzerine** incelemesine dönmenin zorunlu olduğu kanısındaysak da, burada bir «politik ideoloji»den söz ediyoruz. Eğer biz, bu metni **Çin Komünist Partisi ve Çin Devrimi** (1939) incelemesinden daha üstün tutuyorsak —ayrıca öyledir de—

---

(70) Feng You-lan, Laotse'yi diyalektik materyalistler içinde mütalâ eder. Bkz. **Üç taoist qiu-Okulunun Tabit Görüşlerinde Ortak Yanlar ve Farklılıklar, Zhexue Yanjiu, 4,** 1959, S. 32 - 40. Aşağıda sözü edilen incelemenin yazarı Guan Feng, bu görüşte değildir. Onun için Laotse bir idealist, şüphesiz bir diyalektik idealisttir. Guan Feng ve Ling Yu-shi: **Laotse'nin Felsefe Sisteminin İdealist Karakteri Üzerine.** Aynı yerde, sayı: 6, 1959, S. 10 - 14.

(71) Enrica Colotti Pischel, **Le Origine idealagische della rivolutione cinese.** Torino, Einaudi, 1958, S. 220 - 222.

bu, şimdiki teorinin politik tezlerinin çıkış noktasını vermesindendir, çünkü —yukarıda ayrıntılı olarak anlatıldığı gibi— toplumun gelişimi demek olan kesintisiz dönüşümlerden giderek kaçınılmaz işaretlenen, sonsuza kadar uzanan, bugünkü Çin ideolojisinin kendine has momenti bize, «açık» bir tarih sürecinin vizyonu olarak görünür. Bu teoriye ilişkin ilham, 1937'deki **Halk İçindeki Çelişkiler Üzerine** söylevinden **Çelişki Üzerine** incelemesine kadar aynı şekilde görüşümüzü zenginleştirir.

Bu saptamayla biz hiç bir şekilde, Mao'nun 1937'deki incelemesinin Marksist felsefeye esaslı bir katkı olduğunu iddia etmek istemiyoruz. Kısa süre önce Karl A. Wittfogel ve Arthur Cohen —sadece kolayca birbirinden ayrılan kanıtlama içinde— bu metnin önemini ve orijinalitesini küçümsemeyi denediler. Mao'nun 1949'da yayınlanan, sadece oldukça cılız felsefi bir kültüre sahip olduğunu ortaya koyan **Diyalektik Materyalizm Üzerine** 72 isimli parçasına dayanarak A. Cohen, 1952'de yayınlanan ve komünist editörler tarafından işaret edilen 1973 yılı incelemesini metin olarak yazmada, 25 yıl önce tümüyle yeteneksiz olduğunu iddia ediyordu. A. Cohen, **Çelişki Üzerine** emeğinin ya çok çok sonra yazılmış ya da, tümüyle yeni bir makale için üzerinde çalışılmış pratik bir çalışma olduğu sonucuna varıyordu. 73 K. A. Wittfogel, 1973 incelemesinin sadece «o zamanın Leninist-Stalinist edebiyatının kötü bir taklidi» 74 olduğunu saptıyordu. Eğer Wittfogel bu sözleriyle, Mao'nun 1927'de sadece Leninist düşüncenin anahatlarını benimsediğini ve ilkin 1928 - 1934 yıllarında Çin Devrimini Marksist-Leninist bakış açısına göre yorumladığını, ama bunun yanında basmakalıp formülleştirmelerin

kullanımını yapmadığını kastediyorsa bu tümüyle doğrudur. 75 Sadece 1940 yılındaki incelemenin düşük seviyesi, Cohen'in ileri sürdüğü gibi, görüşümüzün hiç de öyle budalaca olmadığını ve aynı zamanda doğru olduğunu gösterir. O dönemde Sovyet felsefesi de ne de olsa —ve de sonraları— idealizmin analizinde basiretli davranamadı. Mao'nun sözü edilen parçalarının büyük bölümü bu konuyu meydana getiriyordu. Buna göre, **Çelişki Üzerine** yazısının materyalist felsefenin klasik eseri olarak metedolojiye esaslı bir katkı anlamında konulması çürütülmüştür. Gerçekte Başkan Mao'nun ısmarlama şekilde aşırı övgüsü tasavvurlarda yaşayabilir, o bizzat şimdi sıkı anlamda gerçek Marksist bir **filozoftur.** Mao'nun 1937 incelemesindeki bağımsızlık ve anlamlılık hiç bir şekilde metodolojik yön değildir, aksine o zamanki mevcut çelişkilerin somut tahlilidir. Bundan başka Cohen ve Wittfogel, teorisyen olarak Mao'nun gelişimindeki zorluğu önemle vurgulamada, tümüyle dışsal bir baş faktöre, yani Mao'da bu gelişimi meydana getiren kültürel düzeye önem veriyorlar. Mao için Leninizm —Çinli ve tüm Avrupalı olmayanlar için olduğu gibi— temelde bir **yabancı** düşünce biçimidir. Çünkü Mao'nun ona ihtiyacı yoktu —öyle yeni ve şaşır-

---

(72) Mao Tse-tung, Bianzhengfa Weivvulun (II), Şanghaydaki **Minzhu** (Demokrasi) dergisinde yayınlanmıştır, cilt: 1, S. 2, 1940. (Ayrıca A. Cohen sadece bu incelemenin 1. Bölümünün 2. yarısını almış, başını ve sonunu almamıştır).

(73) Arthur A. Cohen, **'How original is Maoism' Problems of** Communism X (6), Kasım - Aralık 1961, S. 35 - 36.

(74) Karl A. Wittfogel, Mao: **doctrine et stratégie, Le contract social** 5 (3) Mayıs - Haziran 1961, S. 132.

(75) Aynı yer S. 131.

tıcı kategorilerin kullanılışını öğrenmek için— aksine bizzat en yetenekli Komünist entellektüeller uzun zaman onun nesli olmuştu. Mao o neslin oluşum çıkışının temelindeydi, belki de kişiliğinin esaslı karakterinin temeliydi. Leninist düşünce zenginliğinin benimsenmesinde diğerlerinden daha yavaştı. 76 Onun Marksizm bilgisi yabancı bir dile dayanmıyordu, Mao hiç bir yabancı dile sahip değildi. Ve sadece Çincedeki Marks'ın ve Lenin'in eserlerinin az bir bölümü, hepsinden önce de, uluslararası inisyatif ya da Komünist partisindeki yoldaşları tarafından tercüme edilmiş olan Stalinci Sovyetler Birliği'nin kaçınılmaz ideolojik edebiyatı önünde duruyordu. Henüz bu eserlerde bir tarz farkı olarak, bir derece için bunun yanında çok sözü ediliyordu.

Marksist diyalektiğin kategorilerini kullanışına bakıldığında Mao, buna göre, şüphesiz düşüncenin en karakteristik ve en önemlisi olan diyalektiği benimsemişti. Mao 1957'deki söylevinde; sosyalist toplumun çelişkilerle ayakta durabileceğini, aksi halde Sovyet toplumu gibi düşeceğini söylemek istiyordu. Yani Mao, tümüyle Engels 77, Lenin 78, ve Stalin 79 in düşüncelerine dayanarak, —bunların tümü Hegel 80 in yöntemine göre tabiatın temel ilkelerine ilişkin çelişkileri ve zihinsel bilimleri yükseltmişlerdi— toplumun içindeki çelişkileri de araştırmıştı. İlk planda Çin

---

(76) 69. dipnotta anılan yayının girişi.

(77) **Tabiatın Diyalektiği. Anti-Dühring.**

(78) **Felsefe Defterleri, Moskova** 1947.

(79) **«SBK (B) P'nin Kısa Dersi»**nde Stalin tarafından kaleme alınan **Diyalektik ve Tarihi Materyalizm** makalesine bkz.

(80) Hegel çelişkilerin hareketin ilkesi olduğu mantığından hareket ediyordu. **Mantık Bilimi,** II. Kitap 2. Bölüm C. Çelişki, Alınan yer, S. 3.

toplumunun çelişkilerini ve Çinle «emperyalistler» arasındaki, hepsinden önce de Japon emperyalistleriyle çelişkiyi söz konusu etmişti. Elbette bu orijinal değil, hiç de Moskova'nın endişesini uyandırabilecek kadar orijinal değildi. Aksine, K. A. Wittfogel, bu yazının doğrudan doğruya, Guomindang milliyetçilerine karşı iç savaşa geçiş için ve Japonya'ya karşı mücadelede onlarla bir ikinci «tek cephe» kurarak Çin'i güçlendirme «haklı» amacını taşıdığını kabul etmişti. 81 Aynı zamanda tabiatın ve toplumun çelişkilerine nüfuz etme bilgisi henüz doğrudan doğruya ve hatta komünizmin kesin kuruluşuna göre ve geçiş safhası sırasında da daha çok bunun içinde bulunur.

Bir yerde örnek olarak şu sözler gözlemlenebilir: «Sovyetler Birliği'ndeki sosyal şartlar altında bile işçiler ile köylüler arasında bir fark vardır. Onların arasındaki bu fark emekle sermaye arasındaki çelişkiyle aynı anlamda olmamakla ve sınıflar mücadelesi biçimini anlamakla, yani antagonist bir çelişki olmamakla birlikte yine de bir çelişkidir. Sosyalist inşa süresince işçiler ve köylüler sağlam bir ittifak kurmuşlardır ve bu çelişkiyi, sosyalizmin komünizme gelişmesi sürecinde yavaş yavaş çözeceklerdir. Burada, sırf çelişkilerin varlığı ya da yokluğu söz konusudur. Çelişki evrenseldir, mutlaktır, şeylerin ve fenomenlerin bütün gelişim sürecinde vardır ve bütün süreçlerde başından sonuna kadar devam eder gider.» 82

Sosyalist toplumdaki çelişkiler üzerine isabetli karar vermek için Sovyet düşüncesinin bir araya ge-

---

(81) Aynı yerde, S. 131.

(82) Mao Tse-tung, **Çelişki Üzerine**, (Ağustos 1937). Son baskı Berlin 1960 S. 16, **Seçilmiş Yazılar**, Cilt: 1, Berlin 1958, S. 363.

tirilmesine öncelik tanınması gerekmektedir. Parti ideologlarının her zamanki konumunun politik duruma açıkça bağlı oluşu, sorunun olağanüstü kompleksliğinin olduğunu gösterir. Biz burada sorunun hiç bir işlemini ayrıntılı olarak gözönüne almıyoruz. Bununla birlikte belirli anahatlar, kolay anlaşılır olması bakımından tanımlanılmıştır. Hepsinden önce, antagonist ve antagonist olmayan çelişkiler arasındaki farklılık, gerçekte, uzun zamandan beri Sovyet teorisyenleri tarafından kullanılmaktadır. Sovyet teorisyenleri, A. Cohen'in iddia ettiği gibi, (bu konuda iktibas edilen bir metin verme zahmetine bile katlanmıyarak) M. Rozentâl'a ve 1939 yılına kadar bile geri gitmiyorlar, aksine 1929 yılındaki **Leniniskij Sbornik**'in on birinci cildinin yayınını esas alıyorlar. Bu cild Lenin'in Buharin'in **Geçiş Dönemi Ekonomisi** kitabına yazdığı derkenarları da içeriyor. Buharin şöyle yazmış: «Kapitalizm antagonist, çelişkili bir sistemdir...» Lenin bu cümlenin yanına şunu yazmış: «Bu temelden yanlıştır. Antagonizm ve çelişki hiç bir zaman bir ve aynı şey değildir. Birincisi (yani antagonizm) ortadan kalktı, ikincisi (yani çelişki) sosyalizmde varlığını koruyor.» 83

Diğer yandan Stalin S.B.K.(B).P.'nin XV. Kongresinde, Sovyet toplumunda çelişkilerin varlığını önemle kaydederek, kanıtlamıştır: «... Bizim sınıflarımız, bizim ülkemizin iç çelişkileri vardır. Bizim bir geçmişimiz, bir bugünümüz ve bir geleceğimiz vardır. Bizim bunlar arasında bir çelişkimiz vardır. Ve biz ha-

---

(83) A. Cohen'in adı geçen kitabının S. 40 ile, **Leninskij Sbornik**, Cilt XI S. 357'ye bkz. Cohen, Mao'nun ilkin 1957'de antagonist ve antagonist-olmayan çelişkilerin farkını koyduğu görüşündedir.

yatın dalgalarında korkulu iniş-çıkışlarla ilerleyemeyiz. Bizim yürüyüşümüz, çelişkilerin gelişimiyle, bu çelişkilerin üstesinden gelinmeyle, bu çelişkilerin tasfiye edilmesi ve bütün çıplaklığıyla ortaya çıkarılmasıyla verilen mücadele başarılı olur... Hiç bir zaman, o sınıflar olduğu müddetçe şunları söyleyecek durumda değiliz: Neyse, şükür Allaha, şimdi her şey yolunda. Hiç bir zaman böyle bir durumda olmayacağız yoldaşlar! Eskiyle yeni arasındaki mücadele, yavaş yavaş ölmekte olan ile, dünya çapında yürüyen ve gelişen arasındaki mücadele. Gelişimimizin esası budur...» 84

Bu metnin bakış açısından tümüyle açık olarak anlaşıldığı gibi Sovyet toplumunun çelişkileri esasında, sınıflar mücadelesinin sonucudur. Bu açıklamalar yapıldığı sırada, muhalefetle mücadelenin en ileri düzeyine ulaşan ilişki, zıtlar arasındaki **mücadelenin** kaçınılması mümkün olmayan bir şey olduğu iddiası, Troçki'ye karşı mücadele Stalin'in davranışını haklı çıkarmada damgasını vurmuştur.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin (EKKI) VII. Genişletilmiş Plenum'unda Stalin şöyle demişti: «Partimizin tarihi, partinin içindeki çelişkilerin mücadelesinin tarihidir.» 85, M. Rozental, —Cohen'e göre ve bizzat hemen göreceğimiz gibi— gerçekte 1939'da antagonist-olmayan çelişkilerden söz etmiştir. Fakat çelişkilerin her tarzının daha çok bir antagonist karakter taşıdığı görülür. Şimdi bunun en önemlisine ve en anlamlısına kulak verin: «Troçkistler, Zinovyevciler, Kamenevciler ve Buharin taraftarları, tüm bu alçak bireyler, Lenin'in ve Stalin'in Par-

---

(84) J. W. Stalin, **Werke**, Cilt: 10 S. 287, Berlin 1953.
(85) 7 Aralık 1926'da sunulan **Rapor.**

tisine karşı verdikleri mücadele yılları boyunca faşizmin bataklığına düşmüşlerdir, sosyalizme düşman sınıfların sözcüsü, karşı-devrimin el ulağı olmuşlardır.» 86

Birinci Beş Yıllık Plân sırasında, işçi sınıfı ve köylülük arasında var olan çelişkiler aynı şekilde kabul edilmişti. Bununla birlikte Stalin, 1936 yılında yeni şartlar hakkındaki raporundan bu yana, bu her iki sınıf arasındaki sınırların, onlar arasındaki var olan ekonomik ve politik çelişkilerin ortadan kalktığı ve artık olarak ortada kaldığını iddia etmişti. 87 Bilindiği gibi Mao 1937'de aşağı-yukarı aynısını söylemişti: Sovyetler Birliği'nde işçiler ve köylüler arasındaki çelişkinin, sosyalizmin komünizme gelişimi sürecinde çözüleceğini iddia ediyordu. Buna göre; son on yılda Sovyet ve Çin kaynakları, ideolojik eserler birbirlerine karşı duruyorsa, gerçi 1937'de'ki yazıda dahil olarak kalan, ama açık ve besbelli bir fark vardı. Yukarıda anılan pasajda Mao, S.S.C.B.'deki çelişkiler üzerindeki açıklamalarında, doğrudan doğruya sonuç olarak şu saptamaya varıyordu: «Çelişki evrenseldir, mutlaktır..., bütün süreçlerde başından sonunda kadar devam eder gider.» Çelişkinin evrenselliği kavramı, Leninist yazılarda beylik lakırdı haline geldiyse, nasıl bugün Sovyet ve Çin düşüncesi arasında en esaslı bir çelişki noktası varsa, yani Çinlilerin sosyalizmdeki çelişkilerin geçmişin **basit** mirası olmadığı, aksine sosyalist toplumun ve hatta komünist toplumun **kendi**

---

(86) M. Rozental, **Markzistskij Dialekticeskij Metod**, Moskova, Ogiz, 1939 S. 101.

(87) **Voprosy Leninizma**, 11. baskı Moskova, 1940, S. 512. Almancası: J. Stalin, **Leninizmin Meseleleri**, 4. Baskı Berlin 1951 S. 619.

çelişkilerini meydana getireceği iddiası, Sovyet gerçeğinin somut bir tahlili ve bu düşüncenin bir arada mevcut olma durumundan ileri geldiğinden dolayıdır.

Bu son iddia bazı açıklıkları gerektirir. Yukarıda gördüğümüz gibi, sosyalist toplumdaki antagonist olmayan çelişkilerin mevcudiyeti Lenin tarafından tanınmıştı. İkinci emperyalist evren savaşının arifesinde, çeşitli Sovyet yazarları, hepsinden önce M. Rozental tarafından sosyalizmin kendi çelişkileri olduğu teorisini ortaya koymuşlardı. Tüm bu teoriler için, sosyalizmde bulunan antagonist olmayan ve böylelikle de önemsiz olan çelişkilerin değerlendirilmesi, Hegel'den bu yanaki bütün diyalektikçiler tarafından bilinen çelişkilere göre, bu antagonist-olmayan çelişkilerin gelişimni itici gücü olma fonksiyonunu tümüyle kaybettiği işaretleniyordu.

Bu noktada; bir çeyrek yüzyıldan beri Sovyet düşüncesi bu ikincil değişimlere rağmen —genel çizgide ayrıldığı gibi— dikkate değer bir şekilde sağlam kaldı. M. Rozental'ın bu konudaki düşüncesinin nasıl olduğunu okuyun: «Sosyalist toplum hiç bir antagonist çelişki tanımaz, çünkü sosyalist toplumda sömürücü hiç bir sınıf ve sömürülen hiç bir sınıf yoktur. Antagonist çelişkiler sadece, S.S.C.B.'le, yani sosyalizmi kurmuş bir ülkeyle kapitalist kuşatma arasında vardır. Ve de sosyalist devletle, kapitalist kuşatma aracılığıyla korunan ve ondan yardım gören ülke içindeki yenilen düşman sınıfların artıkları arasında vardır... Sosyalizm, ilkin, üretim güçlerinin sınırsız bir gelişimi ve insanlığın zihinsel kültürü için şartların yaratıldığı bir toplum biçimidir. Sadece sosyalizmde, sömürücü toplumda varolduğu gibi, sayısız engellerden hiç birine aykırı düşmeyen gerçek hareket başlar... Ama nerede hareket varsa o gelişmedir, eski ile ye-

ninin kaçınılmazlığı vardır, böylelikle eski yavaş yavaş yok olur, yavaş yavaş yeni var olur. Bunun sonucu eski ile yeni arasında, ölenle oluşan arasında çelişkiler vardır... Henüz bu çelişkilerin tümüyle farklı bir içeriği, tümüyle farklı bir karakteri vardır. Onların çözümü de tümüyle farklı şekillerde olur ve sömürücü toplumun çelişkileriyle hiç bir ortak yanları yoktur... Sosyalist toplumdaki bu çelişkilerin çözümlerinde politik hiç bir devrime ihtiyaç yoktur. Komünist toplum —aşağıdan yukarı gelişim aşaması— üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında hiç bir çelişkiyi tanımaz. Komünist üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişimini sınırsız olarak daha da açar. Kapitalist toplumdaki tüm çelişkiler, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki temel çelişkinin ifadesidir... Komünizm böylesi çelişkilerin her zaman üstesinden gelir...»

Rozental'ın ortaya koyduğu görüşe göre, Stahanovistler'in prodüktivitesiyle eski çalışma normları arasındaki çelişkiler tek ve biricik çelişkilerdir. 88

O zamanki çeşitli yazarlar tarafından benzer teoriler ortaya konuldu. 1939 yılında ileri sürülen görüşler, bu son on yılda, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişkileri büsbütün inkâr eden görüşlerden ciddî olarak ayrılan biricik noktadır. Rozental'in bu sonuca **SBK(B)P'nin Kısa Dersi**'ndeki metinlerden vardığı görülür: «Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist ekonomi, üretim güçlerinin karakteriyle, üretim ilişkilerinin tümüyle birbirine uygunluğunun bir örneğidir. Nerede üretim araçları toplumsal mülkiyet haline gelmişse, orada, üretim ilişkileriyle üretim güçleri, üretim sürecinin toplumsal karakteriyle tümüyle

(88) A. Rozental. Adı geçer eser, S. 107 - 109.

uygunluk içinde bulunur... Üretim güçleri, sadece üretimin en devrimci ve en hareketli unsuru değil, aynı zamanda üretim gelişmesinin en kesin, en vazgeçilmez unsurudur.» 89

Diğer yazarlar, Stalin'in bu sözlerinden bu sonuçları çıkarmışlardır. 90 Bu alanda çelişkilerin mevcut olmadığı teorisinin bir on yıl boyunca, itiraza uğramadan egemen olmasını doğurmuştur. 1950'de yayınlanan **Felsefe Sorunları** (Voprosy Filosofii) makalesi örnek biçimde, şu saptamayı içeriyordu: «Sosyalist bir ekonominin temelleri yaratıldıktan sonra, politik üst-yapının biçimi sosyalist temelle tümüyle uygunluk içinde bulunur.» 91 Stalin bizzat, **SSCB'de Sosyalizmin Ekonomik Meseleleri** makalesinde «tümüyle uygunluk» sözünün «mutlak manada anlaşılmasının yanlış olduğunu söylemişti. O daha çok şöyle anlaşılmalıydı: Sosyalizmde, olaylar, genellikle üretim ilişkileriyle üretim güçleri arasında bir çatışmaya kadar varmazlar, toplum geri kalmış üretim ilişkileriyle üretim güçlerinin karakterini zamanında uygunluğa ulaştırma olanağına sahiptir.» Ve şöyle devam ediyordu: «Doğal olarak, bizim üretim ilişkilerimiz şimdiki halde öyle bir devir geçiriyorlar ki, üretim güçlerinin gelişmesine tümüyle uyuyorlar ve onları dev adımlarla ilerletiyorlar. Ancak, rahat etmemiz ve üretici güçlerimiz ile üretim ilişkilerimiz arasında hiç bir çelişki olmadığını sanmamız bir hatadır. Çelişkiler

---

(89) **Istorija Vsesojuznoj Kommunisticeskoj Partii** (Bol'sevikov). Kratkij Kurs. Moskova, Gospolitizdat 1950, S. 118. Almancası: **SBKP Tarihi** Berlin 1955, 19. Baskı, S. 154.

(90) Örneğin Stepanjan'ın **(Protivopoloznostej edinstva i bor' ba zakon** Bol'saja Sovetskaja Enciklopedija 47 (1940), S. 371 - 379'da yayınlanan yazısı.

(91) Voprosyh Filosofii 1950/3, S. 26.

vardır ve şüphesiz ki olacaktır, madem ki üretim ilişkilerinin gelişmesi üretim güçlerinin gelişmesine göre geri kalmaktadır ve geri kalacaktır. Eğer yönetici organlar doğru bir politika uygularlarsa, bu çelişkiler bir zıtlığa düşemez ve toplumun üretim ilişkileriyle üretim güçleri arasında bir çatışmaya varamaz lar.» 92

1952'de bu metnin yayınlanışından beri, sosyalist toplumda üretim ilişkileri ile üretim güçleri arasındaki çelişkilerin mevcudiyeti hiç bir Sovyet yazarı tarafından şüpheyle karşılanmamıştır. Her ne kadar, 1938 ve 1952 yılları arasındaki bu iki «tümüyle uygunluk»dan asla şüphelenmemişse de. Eğer biz, bu önemli değişimlere rağmen, Sovyet konumunun inkâr kabul etmez bir en sürekliliğinden söz ediyorsak, Engels tarafından insan ve tabiat arasındaki diyalektikdeki örneğe göre tümünü yükleyerek —1939'da Rozental tarafından anılan prodüktivite ile normlar arasında ya da 1952'den beri sözü edilen çelişkiler söz konusudur— çeşitli zamanlarda var olan çelişkilerin tanınması yüzündendir. Bir örnek olarak, tüketim mallarına talep ile, «üretim düzeyi» arasındaki «çelişkiyi» ayrıntılı olarak anlatabiliriz. 93 Hal böyle iken toplum içindeki çelişkilerin varlığı, —1938'de olduğu gibi, 1952'de de— bizzat toplumun üyeleri arasında bilinmez. İnsanlar arasındaki tek çelişki, (Sovyet teorisyenlerinin ilgilendikleri), kapitalizmden arta kalan ya da kapitalist kuşatmadan ileri gelenlerdir. Bununla birlikte Troçki ve Buharin zamanındaki gibi Parti içinde kışkırtıcı hiç bir ciddî mücadelede yoktur, ak-

---

(92) J. Stalin, **SSCB'de Sosyalizmin Ekonok Meseleleri,** Berlin 1955, S. 52 ve 68.

(93) **Voprosy Filosofii 1955/2, S. 82.**

sine çelişki indirgenmiştir. 94 şehir ve kır, işçiler ve köylülük, kol işi ve kafa işi arasında olan tüm çelişkilerin, daha o zaman ortadan kaybolduğu görüşüdür. Sovyet toplumunun birliği tüm aşamalar için telâkki edilir. 95

İkinci görüş toplum içindeki çelişkilerin dönüşümler aracılığıyla değil, aynı zamanda kalitatif (nitel) sıçramalar ya da anî değişimler olmaksızın **tedrici** değişimlerden giderek çözülmüş olacağıdır. Bu diyalektik yöntemin esprisine oldukça yabancı olan yenilik, Staiin tarafından 1950'de **Dilbilimin Sorunları ve Marksizm** katkısında vaftiz edilmiş ve 1952'de doğruluğu kabul edilmiştir. 96

Üçüncü sonuç; mevcut çelişkilerin yukarıdan, Parti ve Devletin doğru politikası aracılığıyla çözüleceğidir. 97

Bu gözlem biçimlerine, 1953 - 1955 yıiları boyunca değişmez olarak bakılan **SSCB'de Sosyalizmin Ekonomik Meseleleri** eserinde Stalin'in esaslı yorumlarını içeren incelemelerde varılmıştır. Bu yorumlar 1956'da **Bol'saja Sovetskaja Enciklopedija'**nın 35. cildinde yayınlanan **Protivorecie** makalesinde bir araya getirilmiştir. Gerçi, Mao'nun **Pratik Üzerine** 98 denemesine ilişkin bir Çin yazarının incelemesinin **Felsefe Meseleleri'**nde yayınlandığı bir gerçektir, ama

---

(94) Voprosy Filosofıi 1953/2, S. 67: 1954/4, S. 33: 1955/2, S. 74.

(96) J. Stalin, Voprosy Jazykoznanija, Moskova 1953, S. 28 - 29. Almancası **Marksizm ve Dilbilimin Sorunları,** Berlin 1953, S. 34.

(97) **Voprosy Filolofıi** 1953/2, Sayı: 65, 1954/4, S. 73, 1953/2 S. 76.

(98) **Voprosy iFlosofıi** 1951/2 S. 39 - 56.

Çelişçi Üzerine yazısı bu felsefe dergisini tümüyle aştığından ilginç değildir. Belki yayımcı, SSCB'de işçilerle köylüler arasındaki çelişkiler konusunda Mao'nun çekingen kinayelerini sezmişti, bu sonradan Çin Devlet Başkanının, 27 Şubat 1957 söylevinde daha kesin bir adım oldu.

27 Şubat 1957'deki bu söylevde Çin toplumundaki çelişkiler hakkında en ünlü ve en karakteristik yerler vardır: «Bizim Halk Hükümetimiz, halkın çıkarlarını gerçekten temsil eden ve halka hizmet eden bir Hükümettir. Böyle olduğu halde Hükümet ile Halk kitleleri arasında hâlâ belirli çelişkiler vardır. Bu çelişkiler şunlardır: bir yandan devletin çıkarları ve ortak çıkarlar ile, diğer yandan kişisel çıkarlar arasındaki çelişkiler; demokrasi ve merkeziyetçilik arasındaki çelişkiler, yöneticilerle yönetilenler arasındaki çelişkiler, bazı devlet memurlarının bürokratik çalışma stiliyle halk kitleleri arasındaki çelişkiler. Bütün bunlar halkın içindeki çelişkilerdir.» 99

1957 ilk baharındaki Mao'nun bu söyleviyle, Haziran'da daha yumuşatılmış biçimde söylevin Çin basınında yayınlanışı (orijinal baskısı elimizde yok) arasındaki zaman süresince, temel düşüncesi muhakkak yavaş yavaş ortaya çıktı, bunun üzerine Sosyalizmde yöneticilerle halk kitleleri arasındaki çelişkileri ele alan bir makale Pravda'da yayınlandı. 28 Mayıs 1957'de Amerikan televizyonunun kendisiyle yaptığı mülâkatta Kruşçov, SSCB'de böylesi çelişkilerin olup olmadığı sorusuna, kesinkes olumsuz cevap vermişti. Sözü geçen cümle, mülâkatın metnine alınmamış, Sovyet basını da yayınlamamıştı. Mao'nun düşünce-

---

(99) Mao Tse-tung, **Halk İçindeki Çelişkilerin Doğru Çözümü** Üzerine. Berlin 1959, S. 5.

sine göre Çin devriminin ve özellikle Çin ilişkilerinin muhakkak çocukça bir sertliğin ifadesi olarak görüldüğünden Kruşçov'un cevabının son bölümü hiç şüphesiz buradan çıkarılmıştı. 100

Bu noktadan Çinliler, Sosyalist ya da bizzat komünist toplumdaki çelişkilerin iyice belirmiş çekirdek biçimini daha çok Sürekli Devrim öğretisinde, daima açıklıkla bulmuşlardır. Buna karşılık Sovyet ideologları, bizzat üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişkiler bakımından daima daha da gerilemişlerdir. Böylesi çelişkilerin varlığı gerçi inkâr edilmedi, ama bir çok yazar tarafından Sovyet Toplumunun kendi itici gücünün çelişkiler olduğu değil, aksine «İşçi sınıfının ve köylülüğün birliği, Sovyetler Birliği halklarının dostluğu, Sovyet yurtseverliği, eleştiri ve öz-eleştiri, Sosyalist yarışma vb...» 101 şeylerin itici güç olduğu iddia ediliyor.

Başka yazarlar bu görüşü reddetmişlerse de işçilerle köylüler arasındaki küçük çelişkilerin tümüyle varolabileceğini söyleme cesaretleri yoktur. 102 Fakat, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin Yeni Programında «Sovyet Halkının sarsılmaz politik-sosyal ve ideolojik birliği»nin 103 önemle üzerinde durulması, tüm temel eğilimle aynı kapıya çıkıyor.

Çinliler, bu alandaki Sovyetlerle çelişkilerinin çok açık bilincindedirler ve bir ideolojinin tümüyle devrimci tarzda olup olmadığının habercisini bunun için-

---

(100) New York Times, 29 Mayıs 1957, Kruşçuv, Konuşma, Mockova 1958, S. 68 - 69.

(101) **Voprosy Filosofii** 1957/3 S. 138.

(102) **Voprosy Filosofii** 1958/1, S. 99.

(103) Yazarın Christianizme social, Eylül 1961, S. 710 - 735' deki **Au-de-lá du léninisme**, makalesi.

de görüyorlar. Bu alanda Sovyet tutumuna ilk açık eleştiriyi de Çinliler yükselttiler. Vvu Jiang, Eylül 1958'deki incelemesinde şöyle yazıyordu: «Şüphesiz halkın düşüncesine göre proletaryanın zaferi ve sosyal devrim sonucu bir sosyalist toplumun gelişmesi önemlidir, gelişmenin karşısında çeşitli donmuş katı fenomenler ve mutlaklaşmış egilimler vardır. Bunların etkisi üretim güçlerinin sıçramalı biçimde gelişmesini engeller. Böylesi katı ve mutlaklaşmış eğilimler, çelişkilerin gelişmesinin kaçınılmaz olarak anî değişimleri zorunlu kıldığı gerçeğinin bilinmesinde temel teşkil eder ve bu eğilimlere göre 'çelişkilerin mevcut olmaması' öğretisi 'çatışmaların mevcut olmamasının' öğretisini savunmaya götürür... Eğer sadece 'tedrici değişimler' kabul edilir ve 'sıçramalı değişimler' kabul edilmezse, bu diyalektik materyalizm değil, aksine 'beylik evrimcilik' olur.» 104

«Çin Komünist Partisi Polit Büro üyesi Lu Ding-yi tarafından; sosyalist sistemin tümüyle güçlenmesi yeterlidir, ama onun ileriye doğru geliştirilmesi gerekmez 'şüpheli görüşleri' eleştirildi, sosyalizmin gelişmesinde ve dahası komünizmin hazırlanmasında ya mücadelenin ya da kalitatif (nitel) bir sıçramanın gerekliliğinin kaçınılması mümkün olmadığını, insan toplumunun sürekli devrim sürecinin sosyalizmin güçlenmesine kadar yükselip, ondan sonra duracağını söyleme, felsefi düşüncede metafizik konumu ifade eder, ama materyalist diyalektiği değil.» 105

Biz doğrudan doğruya, bu teorinin sosyalizmdeki çelişkilerin mücadele ve kalitatif sıçramalar olmak-

---

(104) Belgeler Bölümü

(105) Lenin'in 90. Doğum Yıldönümünü anma törenindeki söylev. **Renmin Ribao,** 23 Nisan 1960.

sızın çözülebileceği teorisinin Stalin'in 1950 ve 1952' de sözünü etmiş olduğu ve o zamandan beri de Sovyetler Birliği'ndeki ortadokslar için zorunlu bir biçim almış olan teoriyle tıpkısının çakıştığını görüyoruz. Çin ideologlarından ayıran, her iki ülkede de kullanılan dil her ne kadar örnek biçimde çakışıyorsa da, insan toplumunun gelişmesinin açıkça gözlenen biçimi için böylesi temel nerede bulunur? Anî değişim olmaksızın tedrici değişimlerini kabullenen Sovyet kavramlarını hedef alarak, mücadeleyi ve anî sıçramaları Çin'in önemle ileri sürmesi nereden ileri gelmektedir? Bitmemiş bir devrim fikri, sadece insan ve tabiat arasındaki ilişkilerden değil de, aksine nedir? Tüm özel momentler karşısında bugünkü Çin'in durumu şu iki faktörden hareketle karakterize edilir: Çin toplumunun iç çelişkilerinin önemi ve Çinle batılı güçler, hepsinden önce de Birleşik Devletler arasındaki sürekli çelişkiler. Bu her iki temel olayın unsurlarından hareketle biz şimdi Sürekli Devrim öğretisinin yorumuna girişmek istiyoruz.

Biz hepsinden önce bunun dış politika yönünü gözlemiyoruz. Savaş ve barış içinde bir arada yaşama problematiği etrafında dönen, Çin-Sovyet ihtilâfı üzerindeki araştırmalarda genel hale gelen dış-politika çok kez dikkati çeker.

Fakat, Çin'in dış politikası ile Sürekli Devrim arasındaki devrimci tutumunun bağı inkâr kabul etmez. Sürekli Devrim teorisi ve Dış Politika alanındaki mücadeleler arasındaki paralelin önemle vurgulandığı. Lenin'in 90. Doğum yıldönümünü anma töreninde Lu Ding-yi'nin konuşmasını bu konuya açıklık getirmek için incelemeye ihtiyaç vardır.

Bu bakımdan bu konuşmada tipik durumlar vardır: «Yoldaş Mao Tse tung, Marksizm - Leniniz-

min devrimci ruhunu büyük ölçüde genişletmiştir. Yoldaş Mao Tse-tung Marksizm-Leninizmi benimsemiş ve onu Çin'in somut şartlarına uygulayarak geliştirmiştir. Yoldaş Mao Tse-tung'un çizdiği bu devrimci yolda Partimiz, Çin Devrimini kesintisiz olarak (buduan de) zaferinden zafere götürmüştür... Bizim yenidemokratik devrimimiz, proletaryanın önderliği altında emperyalizme, feodalizme ve bürokrat kapitalizme karşı halk kitlelerinin bir devrimi olmuştur. Devrimin zaferinden önce ülkemiz Çin ezen ve egemen emperyalist ülkelere teslim edilmişti. Devrimin zaferinden sonra Amerikan Emperyalizmi Kore Halk Cumhuriyeti'ne askerî güçleriyle saldırdı, topraklarımızın güvenliği tehdit ediliyordu, yüksek alanlarımızı Taivvan militarize gücüyle zaptetti, ülkemizin dışında bir blok kuruldu ve ambargo kondu ve hatta «demokratik individüalizm» adı verilenin yardımıyla Çin devriminin silinmesi denendi. Çin Komünist Partisi, devrimciliğini, Marksist-Leninist ruhu, geniş kitleleri seferber ederek, emperyalistler ve onların Lake'leri tarafından propagandası yapılan (Amerika değerlidir, «kutsaldır ya da korkunçtur» duygularını bertaraf ederek) Emperyalistlere ve onların Çin'deki uzantıları haline gelen köpeklerine karşı kesin davranarak ve Çin'in emperyalizm tarafından sömürü ve vesayetine bir son vererek ve böylelikle devrimimizin etkili kazançlarını korumanın yolunu göstermiştir... Çin Komünist Partisi, Yoldaş Mao Tse tung'un önderliği altında, Lenin tarafından geliştirilen; demokratik devrimi tamamlamak için, burjuva demokratik devrimin önderliğini proletaryanın eline alması ve köylü kitlelerinin yürütmek zorunda olduğu görüşünü, doğru ve gerçeğe uygun olarak kullanıyor. Demokratik Devrim; sürekli devrimden (budan geming) hareketle sosyalist devrime

götürülmek zorundadır. Bu düşünceler devrimimizin kesintisiz zaferinde (buduan shengli) kılavuz olmuştur... Lenin, sosyalist ülkeler proletaryasının, dünya proletaryası ve sömürülen ülkelerin çalışan kitlelerinin yardımıyla, proleter devriminin zaferi aracılığıyla elde edilen sonuçların savunulacağı ve aynı zamanda proleter devriminin nesnesinin kesintisiz yürüyüşe (buduan de) yardım edeceği, bunun için de emperyalizmin güçlerini kesintisiz olarak (buduan de) zayıflatacağı, tüm dünyada kapitalizm yok olana kadar ve sosyalizmin her yerde zafere ulaşacağı inancındaydı. Kim Leninist olmak istiyorsa, bu temel prensipleri devamlı olarak bilmek zorundadır.» 107

Bu metnin Çin dış politikasındaki etkileri doğal olarak burada bizi ilgilendirmiyor, aksine bizi ilgilendiren onun sürekli devrim teorisiyle ilişkisidir. Buna göre, yukarıda anılan yerdeki ilk cümlelerin nereden ileri geldiği, yani gerçekte, Çin Komünistlerinin yirmi yıldan daha fazla elde silâh mücadele ederek iktidarı ele geçirdiklerini ve o zamandan beri, çoğunluğun Batı Devletler'in, en başta ABD'nin sürekli düşmanlığına maruz kaldıklarının görüldüğü bizim temel olayımızdır. (Bu düşmanlığın haklı olup olmadığı, bunun büyük bir bölümünün Çin önderlerinin davranışlarından ileri gelip gelmediği meselesine burada dokunulmadı). Devamlı gerginliğin bir kaynağının sürekli devrim teorisinin formüle edilmesinde mukakak tümüyle bir rol oynamasından ileri gelir.

Gene bu konumda; Troçki'nin Sovyetler Birliğinde ortaya koyduğu sürekli devrim ideolojisi arasındaki fark, —her iki ülkenin durumunun farklılığından ileri gelen— isabetlidir. Metin, tüm Komünist düşünür-

---

(107) **Renmin Ribao**, 23 Nisan 1960, S. 2.

lerin ortak ilkesel düşman «emperyalizm»e karşı oluşlarıyla, Asya ve Afrika Halklarının eski efendilerine karşı duydukları içsel tiksintiyi devamlı birbirine karıştırıyor. Çinliler için az gelişmiş ülkelerin problemi iç ve dış politika arasında ortada duruyor. Bununla birlikte Çin'in dışında cereyan eden, Çinliler ve diğer az-gelişmiş ülke halkları arasında derin bir benzerliğin bulunmadığı örneklerinden söz ediliyor. Gerçekte bu, Avrupa egemenliğini yaşayıp görmüş bütün halklarda vardır. Ve bu durum, Çinlilerin Asya halklarının problemini, kendi problemleri olarak görmelerinden ileri gelir. Chen Yi 1959'da «Çin halkı bütün ezilen halklarda kendi geçmişini bulur.» 108 diye yazıyordu

Genelinde ve özelinde az-gelişmiş ülkeler karşısında Çin politikasının problemi sürekli devrim öğretisinin bu ülkelerin şartlarını uygulamasındaki önemli ilginçliktir. Bu nokta artık daha yararlı araştırmalara bırakılmıştır. 109 Hal böyle iken biz burada, teorinin fiilen kullanımıyla değil, onun oluştuğu şartların açıklamasıyla uğraşıyoruz. Çin'in az gelişmiş ülkeler üzerinde neden olarak etkisi değil, aksine şunlar görünüyor: çünkü doğrusu Çin, diğer az gelişmiş ülkelerdeki gibi, aynı problemlerle uğraşıyor. Çünkü o henüz bugün bu ülkelerdeki gibi aynı çelişkileri teslim ettiğini görüyor ve çünkü onun ideolojik formları geniş-lememiştir, onun sınırları karşısında bir başka yankı bulmaya elverişlidir. Biz Çin'in iç çelişkiler problemini özelinde incelemek istiyoruz.

---

(108) **Dix glorieuses années,** Pekin 1960, S. 105.

(109) Örneğin, Donald Zagoria, **Tvo roads to Communsm,** Survey, sayı 38, Ekim 1961, S. 137 - 145: A. M. Halpern, **The Foreign Policy Uses of the Chinese Revolutionary Model,** China quarterly sayı 7, Temmuz - Eylül 1961, S. 1 - 16.

Çin toplumunun «iç çelişkiler» problemi, ülkenin ekonomik-sosyal strüktürü, Parti politikası, resmi ideolcjisi ve geçmişten kalan kalıntılar arasındaki sıkı karşılıklı ilişki devamlı gözönüne alınmaksızın tahlil edilemez.' Eğer Leninist düşünce Çin'de ultra-diyalektik biçimler almış ve böylelikle de sosyalist ve komünist toplumdaki çelişkileri bilhassa keskin olarak vurguluyorsa buna karşılık Sovyetler Birliği'nde işçiler ve köylüler arasında tümüyle ahenk olduğu iddia edilirken 110 ve Devlet kendini toplumun emanasyonu olarak görürken, bu işçi ve köylülerin çıkarlarına tümüyle uyuşur tarzda, içinde bir çok esasların çeşitli biçimlerde yansıtır.

Bir kere, devletler topluluğunun dışında ayakta duran ülkeyle topluluğun aynı hak ve konumuna sahip üyesi bir devlet arasında fark görülüyor. Bir rejimin düzensiz ve eşitliksiz yüzlerce yıl süren alçalışının görülüşü ve geleneksel emperyalist bir ülke —yukarıda anılan böylesi faktörler— Sovyet ve Çin ideolojisi arasındaki zıtlığın açıklanmasında ne de olsa, tüm devrimci mayalanma içinde bulunan bir ülke ile, ama hiç olmazsa yaşam ilişkilerini bir parça sağlamlaştırmış, gerçi «burjuvalaşmış» bir ülke arasında bir fark saptanır. Bu durum ilk olarak araştırmada göze çarpar, fakat o önemine göre esaslı durumlara gelmiştir. Doğal olarak Çinliler, bu durumda Sovyetlerden nasıl ayrıldıklarının ve zaman zaman bunu hatırlamada tereddüt etmediklerinin açıkça bilincindedirler.

Fakat şu da tümüyle açıktır —ve Çinliler bu gerçeğin de aynı şekilde bilincindedirler— ki bu ayrılık hiç bir zaman sadece ve tek bir durumdan ileri gelmemiştir. Rus devrimi 45 yıl önce yapılmış, Çin Halk

Cumhuriyeti'nin ilânı ise 13 yıl olmuştur. Bu girişin ilk bölümünde biz, 1955'de Çin devriminin hızlandırılmasının hem politik sektörde keskinlik ve hem de «tabiata karşı savaş» temasının ortaya çıkışıyla karakterize olduğunu vurgulamıştık. Her iki eğilim sürekli devrim teorisinde müşterek ifadesini bulur. Eğer ilk eğilim esasında, genç devrimler için tipik olan taşkınlıktan hareketle açıklanırsa, ikinci eğilim Çin'in az gelişmiş ülkenin problemini ekonomik hızıyla çözmek zorunda olduğu, şartlarına dayanır açıkça.

Teorinin bu her iki unsuru birbirinden ayrılmaz. Bugünkü Çin öğretisi tabiattaki çelişkiler ile toplumdaki çelişkiler arasındaki farklılıkla, hiç bir şekilde Engels'e geri dönüşü koymaz, ilkin sonuç olarak, ne ile ortadan kaybolmak zorunda olduğudur. Henüz bizzat uzun vadeli bakıldığında, tarihin akışı, insan ve tabiat arasındaki bir diyalektiğe indirgenemez, **toplumun içinde** bundan başka da çatışmalar vardır. Bu çatışmalara bakıldığında, bunların sosyalist topiumdan ileri gelen sınıfsal farklılıklara bağımlı olduğu görülür. Eğer henüz bizzat sınıfsal strüktür tümüyle ortadan kalkmışsa ve çelişkiler sırf üretim güçleriyle üretim ilişkilerinin diyalektiğinden doğuyorsa, bu sırf bir geçiş aşamasıdır ve bu diyalektik **insanlar arasında** hiç bir çelişkiyi meydana getirmez.

Çin yazarlarının anılan iki çelişki tipinin daima yeniden oluştuğu görüşüne göre, bu her iki değişik devrim tipinin birbiriyle sıkı şekilde bağımlı olduğu görülür. Bir yandan, sürekli devrim öğretisinin «sağ sapmacılar»a karşı mücadelede bir silâh olduğu, bunlar onların egoist tutum ve eğilimini ortadan kaldırma, ondan sonra sadece devrime katılması, onların kendi çıkarlarını devrimin ifade ettiği gibi, açıktan açı-

ğa sorumluluğu üzerine alır.' 110 Diğer yandan, geçiş aşaması için tipik olan ve sırf geçmişin bir yankısına dayanan davranışın «çıkarına», konulmasından ileri gelir. Ayrıca Wu Jiang da buna göre, kapitalist toplumdaki antagonist çelişkilerle, sosyalist toplumdaki antagonist-olmayan çelişkiler arasındaki farklılıklar için, Mao'nun 1956 yılındaki söylevlerine yakın olarak şunu ekliyor: «Sosyalist ve komünist sistem, sürekli oto-kritik ve sürekli kendini yenilemeyle ileriye doğru gelişir... İki tip oluşumu da kavradık, ayrıca bizde henüz tümüyle sosyalizmin gelişmesi aşamasına erişilmemiştir ve sınıf mücadelesi sürmektedir. Birinci tip devrim daima tümüyle sonuna kadar götürülemez, daima en son etkilerin izini üzerinde taşır.» 111

Sınıf mücadelesinden giderek karakterize edilen sosyal devrim, böylece de muhakkak bir zaman henüz bu yeninin yanındadır «üretim güçlerinin kesintisiz gelişimi»nden ileri gelir, antagonist olmayan devrim biçimleri kaybolmuştur. Bu tarza karşı Marksizm, mevzuyu ortaya çıkarıp bırakır, bunu Marks'a karşı bizzat inanmaya yöneltilebilir, yani; o sisteminden hareketle bir çatlak açar, çünkü diyalektiğin sosyalist devrime bakışına göre, koymak zorundadır ya da henüz en azından anlamsızlığını alçaltır. 112

Hal böyle iken, buna göre, sürekli devrim teorisinin Çin öğretisi bugünkü Sovyet görüşünden sadece farklı değil, aynı zamanda da Troçki'nin görüşlerinden de ayrıdır. Bu bunun için de, sosyalist devrim aşaması için, hepsinden önce sınıflar mücadelesinin bir ürünü olarak tipik değişimler olarak görülür. Troç-

---

(110) Belgeler Bölümü

(111) Belgeler Bölümü

(112) Bkz. Örneğin B. J. Y. Calvez, **La pensée de Karl Marks,** 1956 S. 532 - 535.

ki'nin «sürekli» devrimi ebediyen değişmez değildir, bunu Çin teorisyenleri sonsuza kadar götürürler. Onların devrimi böylece iki kere «süreklidir»; çünkü o kesintisiz değişimlerden meydana gelmiştir ve çünkü onun hiç bir sonu yoktur.

Bu Troçki'nin yüksek «aralıksız» taslağıyla kıyaslandığında, Çinliler tarafından göze alınan devrim bir yandan bundan, doğrudan doğruya çelişkilerin varlığının tartışma kabilinden hareketle açıklanır ve saf toplumsal «devrimler» bizzat, tüm sınıfların kesin olarak ortadan kaldırılmasına göre, bu devrim öncesi toplumdan ayrılır. Fakat o, insan ve tabiatın diyalektiğinin olağanüstü vurgulanmasından hareketle bu mücadele olarak, evet hem de «savaş» olarak işaret edilen açıklanmasında bulunur.

Tabiatın biçimlendiricisi olarak insanların fikri, her zaman Avrupalı geleneğinin bir temel unsuru Marks ve Engels'in düşüncesindeki bir temel tema olduğu su götürmez.

Çin ideologlarında, temaya, savaşçı bir damga vurularak zorunluluk kazanılmıştır. Sun Din-guo şöyle diyor: «Eğer biz sınıflar mücadelesini sürdürürsek, eğer biz halk içindeki çelişkileri çözersek; tabiata karşı mücadeleyi yürütmek, güçlü tabiatı kendimize ram etmek ve insanlığın mutluluğunu gerçekleştirmek nihaî hedefine varabilmede toplumun güçlerini birleştirebiliriz. Sürekli devrim içinde bulunan gelişim, bizi: Engels'in «Çağ, insan soyunun kaçınılmazlıklar âleminden özgürlükler âlemine sıçrayacağı sosyalizm çağıdır» sözlerine somut bir anlam vermeye iter. Tarihsel gelişme sürecine göre, bu sıçramanın, sürekli devrim süreciyle yapılabileceği açıktır.» 113

---

(113) Belgeler Bölümü

Wu Jiang şöyle yazıyordu: «Önümüzde iki büyük, sıkı şekilde birbiriyle bağımlı ve birbirine geçmiş görev duruyor; tüm bilinçle sosyal devrimi ileri götürme ve tabiata karşı mücadeleye başlama! Öyle ki bu her iki büyük görev arasındaki ilişki yeni bir safhayı başlatır. Bu yeni safha Engels'in dediği gibi, sosyalist devrimin zaferiyle birlikte «İlk kez, insanlar bilinçle tabiatın gerçek efendisi olurlar, çünkü onların artık kendi toplumsallaşmalarının efendisi oluşları» tamamlanır. Evet insanlar daha çok, kendi toplumsal ilişkilerinin içinde tümüyle bilinçli bir devrim yaparlar. Tabiata karşı mücadelelerinde güçlerini daha çok arttırmak için, üretim güçlerinin üzerinde sihirli güçler gibi özgür daha çok belirleme olanağı elde etmek için yaşamlarının her anına uygulama ve geliştirmek için...» 114

Gerçekte bu ilişkinin özellikle gözönüne alınması, Mao'nun 1940 yılındaki Diyalektik Materyalizm üzerine parçasının bu noktada açıklıkla belirtilmesine hizmet eder. Toplumsal tecrübelerin çeşitli biçimlerinin mütalâsında, Mao, sınıf mücadelesine sırf ikinci planda yer verirken, «tabiata karşı mücadelenin tarihine» birinci planda yer veriyordu. 115 Bizim tabiatta bu ya da şu tarzda bir düşman görüp görmememiz, bunu yenmenin geçerli olduğu, onun zenginlikleri için, bunların insana onun gelişmesine izin verdiği için zorla elinden almaya, sadece Çin'in durumunda bir durumla değil, aksine tüm az-gelişmiş ülkenin aynı durumda yapılması sorunudur. Ve tabiatın karşısında, tabiatın baskısından kollektif kurtulma olarak özgürlüğün Marksçı ve Hegelci kavramı için, aynı insiyaki

(114) Belgeler Bölümü,

(115) Mao Tse-tung adı geçen yazısı, **Minzhu** Mart 1940.

şartları bu durumun açıklamadığını, bunun sonuçların bir Asya'da, Afrika'da ve Latin Amerika'da, her yerde nasıl farkına varıyoruz? Bu ülkeler halklarının bölünmesi Liu Schao-tschi'nin 5 Mayıs 1958 söylevinde bakışını biraz da açıklamamıştır: «Benim temel inşanın hızlandırılmasındaki 'ileri derecede sabırsızlık'la halkı şaşırtmam, az hızlı ilerlemeden daha iyi olmuştur. Fakat yavaşlatılmış bir inşanın kuruluşu da meydana gelmez mi? Eğer 600 milyondan daha fazla insan uzun zaman fakirlik ve kültürel gerilik içinde yaşamaya terkedilmek istenir, eğer onlar, sefilliği ortadan kaldırması için önemli gayretler göstermeye zorlanmaz, bunun sonucu, etkili tabiat katastroflarına direnecek hali kalmaz, hiç bir yabancı saldırı hızla durdurulamaz ve silâhsız bir durumda kalınırsa, kaderlerini kendilerinin belirlemesinde mutlak yeteneksizse, bu durumdan korkulmaz olur mu? Böyle bir durumdan kaçıp kurtulma; halkımızın yüzlerce milyonunun ateşli çalışması ve şiddetli mücadele içinde sağlam güvenle olabilir. Fakat bunu normal devrimci faaliyetin kayıtsız-şartsız tanınmasına borçluyuz. Böylesi 'gerginlik' den hiç bir zaman korkmayız.»

Gelişmiş ülkelerin düzeyine çıkabilmek için, bu durumu olağanüstü tempoyla değiştirmenin zahmetli olduğu, sürekli devrim öğretisinin bir diğer temel ilkesi için açıklama, onun volantarizmi için gerçekte Çin endüstrisinin gecikmesiyle aynı mıdır? Wu Jiang'ın şu metninde örnek biçimde gözlemleniyor: «Diyalektik materyalizmin savunucusu; insanların sübjektif etkinliğinin objektif olanakları aşamıyacağı, sübjektifin kaçınılmaz olarak objektife boyun eğmek zorunda olduğu inancındadır bundan ötürü. Bizim şimdiki durumumuzda, bir anda komünizme geçişi bir kaç yılda tamamlamak isteminin her denemesi, tümüyle

hatalıdır, bu objektif olanakların sübjektif tarafından aşılmasıyla aynı olmuş olur. Fakat insanlar tamamıyla objektif gerçeğin kölesi değildirler. İnsan bilgisi evrenin objektif gelişme yasalarına uyar; tüm güçlükleri yenmek, gerekli ön koşulları yaratmak ve devrimi yapmak için halkın sübjektif eylem gücü, onun bütün çevresinde gelişebilirliği için öylesine yeterlidir. Bu bakımdan objektif sübjektifin eseridir. Sosyalizm çağı, «İnsan artık şimdiye kadar doğanın kanunları gibi insana yabancı kalmış ve ona egemen olmuş olan o kendi öz toplumsal eyleminin kanunlarına... insanlar tarafından tamamıyla bilerek kullanıp ve onlara egemen» olduğu bir çağdır. Kitle hareketi olmaksızın sosyalizmin gerçekten hızlı bir inşası olanaksızdır.» 117

«Kitle hareketleri», kitle bir politikanın hizmetine girince doğurduğu önem açıktır. Biz böylelikle de bir diğerine, artık anılan temel probleme geliyoruz; bu bir ideoloji mutlak yön değişimi olarak görev görür, bunu hemen politik iktidarın taraftarlarına ulaşması izler. Her şeyden önce Parti içindeki disiplin aygıtı ve davranışları için model, ideoloji bundan sonra da tamamıyla toplumsal realitenin biçimlenmesinde âlet haline gelir. Fakat sonra da eğer ideoloji Partinin durumunu ayrıca olduğu gibi yansıtırsa, bunda onun zihinsel kökleri vardır, o yine —ve o sırf biçimi bozulmuştur da— onların tarafları tarafından, şimdi tüm durumunun ifadesi olarak ulusu ilerletir.

Sürekli devrim teorisinin «enstrümanlı» momenti Çin yazarları tarafından bütün çıplaklığıyla anlaşılır. Öyle ki 1959'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 10. yıldönümünü anma töreni için yayınlanan ma-

(117) **Renmin Ribao**, 27 Mayıs 1958.

kaleden şunlar okunabilir: «Devrim sürecinin devamında halkın ya da kadronun özel bir kesimimin kendine güveni gereklidir, çünkü bir görev yerine getirilir, bir devrim tamamlanır ve onlar bunun sonucu kendi gayretlerinin kısılmasına meyletmede yeteneklidir. Parti her an, tam zamanında, o ana uygun, yeni görevleri ilân eder, yeni bir devrimci görevin üstesinden gelmek için, tüm kapsamı içinde kadronun ve kütlenin devrimci coşkusunu devam ettirmek ve o coşkuyu daima geniş tutmak, yeni bir mücadelede ondan yararlanmak için iyi bir tutumdur. Sürekli devrim fikri insanların coşkusunu süreklilik içinde tutması bakımından muazzam bir fikirdir.» 118.

Biz demin Sürekli Devrim teorisinin, Çin ekonomisinin geriliği ile, önderlerin görüşü arasındaki bir çelişkinin bağıntısını ve bu güçsüzlüğün «tabiata karşı bir savaş» aracılığıyla bir sona vardırılamıyacağını vurgulamıştık. Buna göre, Çin toplumunun iç çelişkilerini çok esaslı araştırma, teorinin yorumu için gereklidir ve gerçi her iki çelişkide de o noktadan beri —tümüyle Mao'nun görüşlerine göre, şu tercüme edilen incelemelerde görüldüğü gibi— böylesi çelişkilerden söz edilir, bu sade insanla tabiat arasında bulunmaz, aynı zamanda «halk içinde» bulunur.

Teorinin bu yönleri Li Fu-chun'un 30 Mart 1960 «kütlelerin eski toplumdan kurtarılması» ve «tüm ideolojik kalıntıların kökünün kurutulması» üzerine olan söylevinde özellikle iyi çizilmiştir. Söylev doğrudan doğruya ekonomik ve toplumsal devrim arasındaki sıkı bağın altını çizer. «Bizim tüm ekonomik eylemimiz» diye açıklıyor Li Fu-chun, «politikadan ha-

(118) Gao Yang-zhi, S. 183.

reketle belirlenir, bizim kitle kampanyamız Partinin Merkezi önderliği altında yapılır. Parti ve Hükümet kitleye, batıl inançlarını atma, düşüncelerini özgürleştirme, düşünce ve davranışa cesaretin ruhunun gelişmesini, başvurur.»

Burada söylevin bir parçası real diyalektiğin karakteriyle teorinin diyalektik karakteri arasında paralelliği gösterir: «Son yıllardaki ileriye doğru sürekli büyük sıçrama (Lianxu da yaojin) kanıtladı ki, Parti Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung tarafından saptanan genel çizgiye dayanarak, sosyalizmi daha geniş, daha çabuk, daha iyi ve masrafsız olarak kurmak için tüm güçleri seferber etmeye, devamlı ileriye doğru yürütmeye dayanan muazzam kazançlardır... Kitlelerin inisyatifinin kesinti olmaksızın (buduan de) geliştirmek için, biz üretim güçleriyle üretim ilişkileri, üst-yapıyla ekonomik temel arasındaki çelişkileri, Yoldaş Mao Tse-tung'un çalışarak elde ettiği gibi, devrimin aşamaları ve gelişimi teorisiyle, sürekli devrim teorisinin (buduan geming lun) Marksist-Leninist ilkesine göre bağıntısını, rasyonal tarzda, kesintisiz olarak (buduan de) çözüyoruz. Üretim güçlerinin hızlı bir gelişmesinin şartına göre üst-yapı ve üretim ilişkilerine bakış da kesintisiz (buduan de) reformlar üretim güçlerinin kesintisiz (budun de) gelişmesi için geniş yollar açtılar. Diğer yandan, üretim güçlerinin kesintisiz gelişimi, üretim ilişkilerine ve üst-yapıya bakışda kesintisiz (buduan de) reformların ele alınmasını gerektirir...» 119

Buduan teriminin («kesintisiz» sözcüğü» ısrarla paralel kullanılması hem ideolojiyle ilişkisi ve hem de toplumla ilişkisi bakımından şüphesiz şaşırtıcı

(119) **Renmin Ribao,** 31 Mart 1960.

Biz, sürekli devrim teorisinin kökeninin, onun öneminde olduğu gibi, durumu için kesin bir işareti, her ne olursa olsun, bunun içinde görüyoruz.

Bir ideolojinin diyalektik karakterini geri kalmış bir ülkenin durumundan ileri gelen, öyle keskinleştirebilir. Dünyaya sabırsızca yanaşmayı araştırırken Çin'in sosyal ve ekonomik gerçekliğinin faktörleri hangileridir? Genelinde o çok çeşitli çağlar ve kültürler arasında zıtlıklar da bulunabilir, bunlardan Çin'de, tüm az gelişmiş ülkelerdeki gibi, bir ölçüde, Batıda ve Rusya'da olduğu gibi bilinmeyen, pek çoktur. Rusya'da çok modern büyük işletmelerle geri bir tarım arasında hiç bir zaman «çelişki» (ya da eğer denilebilirse kontrast veya ihtilâf) herhalde tanınmamıştır. Ve Troçki bu kontrast karşısında doğrudan doğruya «aynı zamanda gelişim» kavramını basmıştı. Henüz «aynı zamanda gelişim» (120) yasası Çin'e gerçekte daha iyi uygundur, nerede birbirinin yanında uygunsuz unsurlar varsa, Avrupaî teknik ve yüzlerce yıllık kültür biçimleri gibi, topçular ve kazmalarla silâhlanmış milislerle, Konfüçyizmden kökleşmiş inançları, kendi halkının karakteristiğine ve entellektüellerin radikal ayaklanmasıyla, bunların tümü ve her biri bu eski dünyanın yolunu süpürmek üzere herkesin gözlerinin önünde açıkça duruyor (121).

Çin'de zıtlıkların keskin biçimler aldığı şüphesiz, öyle ki kültürler ve idareler içinde duran özelliklere dayanıyor. Hepsinden önce bir kere Konfüçyüsçü

---

(120) Bkz. H. Schurer'in eseri S. 88.

(121) Troçki bu noktada işin garibi tamamıyla kördü. O, tüm gücün burjuvazinin elinde olduğundan Çin'de proletaryanın bütünüyle hiç bir rol oynamıyacağına inanıyordu. Bkz. **Sürekli Devrim.**

kültürün ağırlığı ve kapalılığı, eskiler ve inançları Çin Halkının üstünlüğüne diğer düşünce ve hayat tarzlarının kabulü (Marksizm - Leninizmde olduğu gibi, öyle bulaşıcı devrimci ideoloji bizzat biriyle temasında) olağanüstü güçleşir. Bir yüzyıl boyunca Çinlilerin gerçekte yalnız halkları tanıdıkları, iç kültürel iniş - çıkışlarla görülüyordu. İşte bu noktada Çin kültürü kültürün iç kavramı için açıkçası tutuldu (122).

Bu geleneğin ağırlığı bunun ekonomik ileriliği kaçınılmaz olarak toplumsal değişimlere nasıl engelse, bu ölçüde «eski toplumdan kitlelerin kurtarılması» için mücadele, tümüyle hatırı sayılır şekilde keskinliğe ulaşır. Bu çelişkinin baskısı (kuvveti) şüphesiz sürekli devrim teorisinin nedenlerinden biridir. Bu açıklama, çok kere olduğu gibi, bizim burada denemeye çalıştığımız toplumun yapısında ve o toplumun yurttaşlarının bilincinde olduğu kadar yöneticilerin amaçlarında da vardır. Kültürel açıdan bir hüküm vermenin problemi sadece parti tarafından manipüle edilen kitle bakımından değil, bizzat yönetici tabakalar açısından konur. Dışişleri Bakanı Chen Yi'nin 1961 Ağustosunda yaptığı bir konuşmada kırk yıllık Marksizm - Leninizm incelemesine rağmen daima geniş ölçüde Meng-tse ve **Konfüç'ün Vecizeleri**'nin etkili olduğunu belirtmiştir, peki o bunları gençliğinde okumamış mıydı? (123).

---

(122) Konfüzyanizmle Avrupa ülkelerinin arasındaki özel problemi Joseph Levenson'un şu eseri işliyor: **Confucian and its Modern Fate. The Problem of Intellectual Continuity**, Londra 1958.

(123) Bkz. Chen Yi'nin 10 Ağustos 1961 günkü söylevi. **Guangming Ribao** 3 Eylül 1961, **China News Analyisis** S. 393, 20 Ekim 1961, S. 7.

Sadece Çin toplumunu değil, aynı zamanda tüm az gelişmiş ülkeleri karakterize eden bir diğer çelişki ya da zıtlık, ileri derecede modernleşmiş endüstri işletmeleriyle, el sanatı ve tarım arasındaki zıtlıktır. Biz buradaki bu temel zıtlığı temel moment olarak ifade edebiliriz, çünkü Pekinli yöneticiler bunu tümüyle bilinçli olarak ele alıyorlar ve esasında o bilinen politikayı «hayata geçiriyorlar». Yani kitlelerin şimdiye kadarki bilgi düzeyinin temeli üstüne uzun zamandır eskimiş yöntemlerle çalışmalarının yerine, modern teknik ve projelerin aynı zamanda bunların yanında uygulanması politikasını, makinelerin henüz yeter miktarda piyasada bulunmayan bir mal olduğu bir ülkede iç güçlerinin seferber edilmesi politikasını uyguluyorlar.

Bir kere daha somut realite ve parti politikasının birbirlerinden ayrılmasında ideolojik kökenin rolü olduğu vurgulanabilir. Çünkü şurası da açıktır ki, tüm üretim kapasitelerinden yararlanma ve halkın modern teknikle donatılması çok kere «aşağıdan» bir inisyatife dayanan bir ekonomi politikası her şeyden önce sıkı bir planlı ekonomi ile yürütülen büyük endüstri böyle bir ideolojiden kaynaklanamaz. Şüphesiz bugünkü Çin ideolojisiyle Sovyet ideolojisi arasındaki aşırı kontrast, «plan insanlarının Leninizmi» denilebilecek bir yöntemle açıklanır.

Rus ve Çin geleneği arasında andığımız farklılığın önemi göz önüne alındığında mahalli makamlar önce gelir. H.F. Schurmann'nın çok ilginç bir incelemesinde görüldüğü gibi Rus devleti tümüyle toplumun dışında ayakta duran bir güç iken, Çin İmparatorluğunda mahalli ileri gelenlerin bulundukları yerin yardımıyla halkın üzerinde egemen olmaları mümkün olabilmiştir. Rus ve Çin Devriminin zıt karakterinde-

ki —birincisi yukarıdan aşağı bir yoll izlerken Çindeki hareket tersi bir yol izlemiştir— bu fark Sovyet ve Çin sistemi arasındaki uçurumu, her ne kadar kadrolardaki yeni elitin ortaya koydukları politik karakter açıklığı azaltıyorsa da, daha da derinleştiriyor. Pekin'deki sorumluların topluma içerden, lokal düzeyde hâkim olma gayreti, planlamanın bölgeleştirilmesinden çok merkezileşmiş bir yönetim bürokrasisinin kullanıldığı Sovyet sisteminden ayrılması ideolojinin kaçınılmaz sonucu olmaktadır.

VARGI

1962 yazı süresince yukarıdaki giriş her ne kadar bitirilmişse de 1958 - 1959'da sürekli devrim teorisinin ortaya çıkışının dikte ettirişiyle; Girişte işlediğimiz tüm düşüncenin yeniden ele alınması gerekti. Bu çalışmanın yayınlanışı çeşitli nedenlerden ötürü gecikti ve terimin yeniden canlanmasında dikkat çeken Liu Schao-tschi'nin her söylevine göre aşığı yukarı beş yıl işlediğimiz çalışma artık şimdi yayınlanabildi.

Buna göre bu aradaki Çin ideolojisinin gelişiminin verimli bir tahlili için bu ek süreden hiç bir yarar sağlayamadık. Çünkü birincisi henüz kısa bir süre için geçerli olan elinizdeki kitabın karakterinden ileri gelir ve çok açık bir farklı aşama problematiği üzerine derinliğine bir araştırmanın eklenmesini istemek bu kitaba lüzumundan fazla bir yük yüklemek demek olurdu. Bir diğeri karakteristiğini doğrudan doğruya içinde taşıdığı Çin'de iki ya da üç yıldır egemen olan durumdan beri pratikdeki tavizlerin Sosyalizmin inşa yöntemi açısından verildiği açıktır, fakat bunun teorik onay ve kabullenilmesinden şüphesiz daha çok sakınmadır. Ayrıca bu yüzden Çin ideologlarının bizzat isteyerek kapalı kutu olmayı tercih ettikleri konusunda hiç bir şekilde açıklama yapmaya kalkışmıyoruz. Ama hepsinden önce bu gelişmenin geçici olduğu da açıktır.

Bu yüzden ilk «ileriye doğru büyük sıçrama» dan yıllar boyunca ayrı kalmışsak bu durumda bizzat hiç bir değerli araştırma durumunun olamıyacağı açıktır.

Ama Sürekli Devrim Teorisinin ortaya atılışından bu yana artık beş yıl geçmiştir; bu durum bize tümüyle biraz açıklıkla gözlem yapma olanağı veriyor. Biz bu durumun günümüzdeki önemi hakkında incelememizin sonunda birkaç söz söylemek istedik.

Sürekli Devrim Teorisi, yukarıda söylediğimiz gibi, Çin devriminin çok karakteristik bir döneminin, yani genelinde Çin komünistlerinin düşüncesi için ve özelinde Mao Tse-tung'un düşüncesi için açıkça öylesine tipik bir radikalizm ve sabırsızlığı taşıyan bir dönemin ürünüdür. Çin'in şimdiki gelişmesi üzerine en yeni ve ilginç çalışmasında Enrica Collotti Pischei bu düşünce biçimini «volontarist (iradeci) aydınlatmacılık» olarak nitelemektedir. Yazar bu niteliği «insanların sonsuz gücüne (veyahut da örgütlenmiş kitlenin politik olarak etkin bir gücüne) inanarak objektif gerçekliği egemen kılma...» olarak tanımlıyor. Yazar, bizim gibi, bu volontarizm için silâhlı mücadele deneyini kaynaklardan biri olarak görüyor. «Kütlenin tüm gücüne aşırı inanç, her düşmanı yenme ve bütün mümkün maddi güçlüklerin üstesinden gelinmede yeteneklilik... eğer bunları sadece homojen bir önderlik kullanırsa ve amaçlarının açıkça bilincindeyse» volontarizmin sakıncası olarak görülür. Ve yazar ekliyor: «Bu fenomenle insan aktivitesi bir tutulamaz, buna yüksek bir değer biçilmesi karşısında tarih sürecinin objektif belirli büyüklükleriyle bağımlıldır. Fakat aynı zamanda, modern dünyanın çeşitli özel detarminantlarının öneminin küçük görülmesini inatla korurlar, Çin hayatının şehir alanında böylesi tipik olan orijinallikleri vardır.» (124). Bu gerçekte ço-

(124) Enrica Collotti Pischel, **La rivoluziona ininterrotta. Sviluppi interni e prospettive internazionali della rivoluzione cinese**, Torino, Einaudi 1962, S. 77 - 96.

ğunluğun 1955'den beri Çin ideolojisinin eğilimidir. Sürekli Devrim Teorisi Apotheose'ye (Roma İmparatorlarıyla kahramanlarının tanrılaştırılması Ç. Notu.) yükseltiliyor, örneğin Wu Jiang'ın «objektif sübjektifin eseridir» (125) iddiasını ileri sürdüğü gibi. Marks' da volontarist eğilimlerden muhakkak bağımsız değildi, ve Lenin bu noktada, devrimci dönemlerdeki ekonomik politikasını öne alma teorisiyle daha da ileri gitmişti. Fakat bununla bizim eleştirdiğimiz görüş, Çin komünistlerinin volontarizminin Lenin'de izlenenden daha yüksek bir düzeye çıkmasıdır. Bu eğilimin geri kalmış ülke olarak Çin'in ilişkilerindeki yeri su götürmez, ama bu artık dünyanın bugünden yarına iyileştirilmesine duyulan arzudaki sabırsızlığın gerilemesine bilhassa neden olmaktadır. Fakat bu arada, gerçi V. C. Pischel tarafından vurgulanmayan, aynı zamanda da Mao Tse-tung'un tabiatından ve onun mücadele ve dramatiğe olan eğiliminden hareketle o güçleniyor.

Biz bugünkü Çin yöneticilerinin, gerçi modern bilim ve tekniğin kazanımlarının heyecanlılığı gerçeğiyle yüzleştirildiğinde (bu gündelik çalışma ile elde edilir) bununla birlikte çok dramatik olmadığını görüyoruz. O bu duruma uygun kalma zorunluluğundan, «kızıl»a, «uzman»dan daha az güvenmek zorundadır, çünkü kütle coşkunluğu az, ama uzmanların bilgisi çoktur. Hal böyle olursa, bundan dolayı sürekli devrim teorisi «ileriye doğru sıçramalar» teorisi gibi teorilerden en azından vazgeçmektir. 1958 Wuchang kararından sonra saptanan dönemdeki gibi, en ileri derecede önemle üzerinde durulan devrim aşamalarının farklılığı, onun hızla birbirini izlemesinden daha

(125) S. 114.

ziyade en azından onun birbirine uyması sonucuna varılır (126). Eğer henüz bizzat, günün birinde terim yeniden reddedilmek istenirse, (bunun tam yapılmıyacağının hiç bir delili yoktur) bu teorinin temel motifini teşkil eden arzuları hızla gerçekleştirmek ayrıca kaybolmaz, çünkü onun Mao Tse-tung'un ya da onun arzularının atılganlığının iktidarda hiç bir yalın yansıması yoktur, aksine durumun objektif gereğinin bir belirmesidir.

İkbal hırsı (kariyerizm) Pekinli önderleri açıkça Çin'in ekonomik ve sosyal değişim temposunu hızlandırmada real durumdaki kapalı olanakların nasıl daha da üzerine gidilebileceği, zorlaması içine itti. Çinli önder, şimdi planı realist bakış noktasına göre tekrar gözden geçirmek zorundadır. Fakat onun seçtiği, hızlı bir gelişim ile uygun gelişim arasında değil, tersine hızlı bir gelişimle fırtınalı bir gelişim arasındadır. Onun bu bakımdan mümkün en hızlı gelişme fikrini kabullenmesi zor olur, —henüz bir kaç yıl önceki gibi— geleceğin namına ağır fedakârlıklar gerektirmesi sadece kendi çıkarını değil, aynı zamanda Çininkini de kollama (bunun yanında halk olmaksızın) politik düşüncesindeki bu ahenksizlikde, ideolojinin ahenksizliğinin rolü olduğu açıktır, aynı zamanda manipülasyonda aygıt ve bir halkın hasretinin ifadesidir.

Deminki tartışma bizi devlet ideolojilerinin fonksiyonunun genel problemine götürür. Fakat az gelişmiş ülkelerin geleceğinin özgül problemlerine de götürür. Bu bakımdan sürekli devrim ideolojisi halkın manipülasyonunda bir aygıt ve uluslararası alanda

---

(126) Bkz. Wu Jiang, **Bir gelişme örneğinde kısmî kalitatif değişimler üzerine, Hongqi** 14 Temmuz 1961.

bir iktidar elde etmeye çalışmaya ihanet etmektir, o Asya ve Afrika'nın diğer halklarını yıldırabilir. Bu bakımdan hal böyle iken insanların taleplerinin ve ihtiyaçlarının uygun bir ifadesidir, bunun şansı ve daha uzun ömürlü olması çeşitli ölçülerde ekonomik gelişim temposuna bağlıdır, bu bakımdan kesintisiz dönüşümleri, az gelişmiş ülkelerin kaçınılması mümkün olmayan gelişme eğilimini tümüyle ifade eden bu teori talep eder, bu ideolojinin tüm 3. dünyada yankı ve kullanım bulması, doğrudan doğruya bu ideolojiye dayanabilir.

Belgeler

LİU SCHAO-TSCHİ'NİN, 5 MAYIS 1958'DEKİ SÖYLEVİNDEN BİR BÖLÜM

(Renmin Ribao, 27 Mayıs 1958)

Şimdi, üretimimizin ileriye doğru büyük sıçraması; halkın geniş bölümüne tümüyle güven ve sosyalist inşayı daha da hızlandırmada kararlılık veriyor. Halk, teknik ve kültürel geriliğin neden olduğu engelleri ortadan kaldırmada sabırsızlık gösteriyor. Buna göre, Sosyalist Devrimin ekonomik, politik ve ideolojik cephede muzaffer olması, Partinin ve Halkın önüne yeni devrimci görevler koyan Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung'un, halkı, teknik ve aynı zamanda kültürel bir devrime çağırmasına bağlıdır.

Marks, Engels ve Lenin, İşçi Sınıfının sloganının «Sürekli Devrim» (buduan geming) olması gerektiğini tekrar tekrar vurguladılar. Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung da uzun zamandan beri Çin Devriminde Sürekli Devrim teorisini uygulamaya başladılar. Bunun için de; Halkı, tam zamanında, yeni devrimci görevlere çağırdılar. Ve bu da, Devrim sürecini yarı yolda bırakıcı hiç bir kesintiye uğratmama, kitlenin devrimci heyecanını kesintilerin sonucu olarak gevşetmeme, Devletin ve Partinin işlevinin —elde edilen başarılardan duyulan kibirlilik ve ilgisizlikten dolayı— hareketsiz bırakılmamasıyla oldu. Demokratik Devrimin zaferinin arifesinde, yani 1949 Mart'ındaki Parti 7. Merkez Komitesi'nin iki Genel Oturumundan birinde aldığı: «Sosyalist bir devletin, yeni devlet demokrasisi haline getirilmesi» kararıyla, görevini açıkça saptamıştı. Çin Halk Cumhuriyetinin

kuruluşundan sonra ve toprak reformunun tamamlanmasından bu yana Merkez Komitesi, Aralık 1951'de, kooperatifleşmenin yolunu, karşılıklı yardımlaşma ve üretim kooperatifleri kampanyasından giderek göstermiş ve tarımın, zenaatın, özel endüstri ve ticaretin sosyalist dönüşümünü halka açıklamıştır. Buna göre Devrim, üretim araçlarına sahipliğin özel mülkiyet biçiminde olduğu alanlarda esas olarak başarıya ulaşmış; Merkez Komitesi, Sosyalist Devrimi, ideolojik ve politik alanda da harekete geçirmiş ve sonuna kadar götürmüştür. Devrimi, durmaksızın aşamadan aşamaya, zaferden zafere önde götüren tümüyle bu ilerlemelerdir...

MARKSİST YÖNTEMİN ÖNEMLİ BİR YETKİNLEŞTİRİLMESİ

Sun Ding-guo

(Zhexue Yanjiu 3, 1958, S. : 24 - 25)

Özet

... Yoldaş Mao Tse-tung gösterdi ki; sosyalist toplumun üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında, ekonomik alt-yapısı ve üst-yapısı arasında, eskisi gibi (hâlâ) çelişki meselesine uygun meseleler vardır. Çelişkiler ardı - arası kesilmeden meydana gelirler ve ardı - arası kesilmeden çözülürler, sosyalist toplumun diyalektik gelişim yasası işte budur. Son yılların pratiği gösterdi ve onun doğruluğu esaslı olarak ispatlandı. Buna göre biz, burjuva tutucularının saldırılarını kırarak, Sosyalist demokrasinin yüksek bir düzeye çıkartılması için, düşünce ve eleştirinin özgür gelişimi, duvar gazeteleri ve kitle tartışmaları gibi, yeni eylem biçimlerinden yararlandık. Muhalefetin tutuculuğuna ve israfına karşı hızla eyleme geçme talimatını veren fabrika ya da okul duvar gazeteleri, on binlerce ya da bir milyon insanın düşüncesini temsil ediyordu. Sayısız yaratıcı düşünce, sosyalist inşa meselesinde ağır basan güçlükleri yenmede değerli hale getirildi. Sosyalist demokrasinin bu temel üstündeki ulaştığı önemli düzey, görüşlerde ve kitlenin bitmeyen yaratıcı gücünde hiç bir yıkım yapmadı. Parti ve Devlet; üretim güçleriyle üretim ilişkilerini, ekonomik alt-yapıyı ve üst-yapıyı —bunlar içinde belirli unsurlar uygunluk halinde değildi— dengede tutmak için, tam zamanında tedbirlerin tümü-

nü aldı. Sonuçda üretim güçleri günden güne sıçrayarak büyüdü ve sosyalizmin temeli daha çok sağlamlaştı.

Bir yıl süresince endüstri ve tarımımızın ileriye doğru önemli sıçramasının hiç bir tarih döneminde benzeri olmamıştır. Bu sıçrama nasıl yapıldı? Halk, —Yoldaş Mao Tse-tung'un direktiflerinin sonucu olarak— çelişkilerin her iki tarzının doğru çözümünün tutarlılığını açıkça gördü. İşte bunun içindir ki, biz ideolojik ve politik cephede sosyalist devrimi ilerlettik, ulusal düzeyde iiyleştirme kampanyasını savunmaya katıldık ve tamamladık. Bu, bir yandan, kurulu sosyalist üretim ilişkilerinin ve kurulu sosyalist üst-yapının sağlamlığını gösterdiği gibi, bu temel üzerinde, elde edileni koruma ve daha da iyileştirme olanağını hazırladı, diğer yandan da, üretim güçlerinin daha da hızlı gelişimini sağladı.

İşte tüm bunlardan giderek Partinin ve Devletin çizgisi, sosyalist insanın teşekkül sürecinde çok önemli bir gelişim katettl. Çünkü doğrudan doğruya görünenlere göre insanlar; Mao Tse-tung yoldaşın az yıl önceki: «Daha fazla, daha hızlı, daha iyi ve daha masrafsız» sosyalizmi kurma çağrısının tümüyle doğruluğunu ve «daha az, daha yavaş ve masraflı» ters yönteminin tümüyle yanlış olduğunun, muhalefetin bu tutuculuğu karşısında doğruluğunu, ama hızlı önde gitmeye karşı, muhalefet etmenin tümüyle yanlış olduğunu kolayca anladı. Bunun için, «daha fazla, daha hızlı daha iyi ve masrafsız sosyalizmi inşa için, tüm enerjiyi seferber etme ve bütün gücüyle ilerleme» çağrısı insanların bilincine derinlemesine nüfuz etti ve kuvvetli bir itici güç oldu. «On beş yıl içinde İngiltere'yi geçme» sloganı 600 milyon insan için, bundan dolayı eylem programı haline geldi.

Geçmişte biz, Demokratik Devrim programının hayata geçirilmesi için çok yüksek bir fiyat ödemek zorundaydık, fakat sosyalizmin eylem programı daha az güçlükler altında gerçekleşiyor. Eğer, bu süreç çabuk biçimde gerçekleşebildiyse, Yoldaş Mao Tse-tung tarafından, halk içindeki çelişkilerin doğru çözümü için verilen direktiflerin önemli etkinliğinden ötürüdür.

Fakat işte burada, bu nokta üzerindeki Yoldaş Mao Tse-tung'un düşüncelerini yorumlamalıyız. Yoldaş Mao Tse-tung tarafından Marksist Sürekli Devrim teorisinin yetkinleştirilmesine de dikkat etmek zorundayız. Marks ve Lenin, devrimi duraksatmamayı, sadece Demokratik Halk Devriminin ve Sosyalist Devrimin önemli aşamalarında kullanmakla kalmamış, Demokratik Halk Devriminin ve Sosyalist Devrimin tüm aşamalarına uygulamıştır. Bunun dışında Yoldaş Mao Tse-tung, Sürekli Devrim teorisini, sosyalizmden komünizme geçiş sürecinde de ilkesel olarak kullanmıştır. Sosyalist Devrimin, üretim araçlarının özel mülkiyeti alanında tamamlanmasından sonra, Yoldaş Mao Tse-tung, devrimi; politik ve ideolojik alanlarda da yürütmüştür. Bu devrimin zaferinden sonra, doğrudan Yoldaş Mao Tse-tung teknik bir devrim için yeni direktif vermiştir.

Eğer biz sınıflar mücadelesini sürdürürsek, biz halk içindeki çelişkileri çözersek; tabiata karşı mücadeleyi yürütmek, güçlü tabiatı kendimize ram etmek ve insanlığın mutluluğunu gerçekleştirmek nihaî hedefine varabilmede toplumun bütün güçlerini birleştirebiliriz. Sürekli Devrim içinde bulunan gelişim; bizi; Engels'in «Çağ, insan soyunun kaçınılmazlıklar âleminden özgürlükler âlemine sıçrayacağı sosyalizm

çağıdır» sözlerine somut bir anlam vermeye iter. Tarihsel gelişim sürecine göre, özgürlükler âlemine bu sıçramanın gerçekleşmesi kaçınılmazdır, ama bu sıçramanın sürekli devrim süreciyle yapılabileceği açıktır. İleriye doğru bu sıçramada bir devrimi bir diğeri izler, ileriye doğru devamlı bir sıçrama, devamlı bir devrim yapılır... Diyalektik yöntemin tutarlı ve derinlemesine kullanımının en kesin ifadesi budur.

HALK KOMÜNLERİNİN MUAZZAM TARİHSEL ÖNEMİ ÜZERİNE ÖZETLENMİŞ MÜLAHAZALAR

Guan Feng
(**Zhexue Yanjiu** 5, 1958, S. : 1 - 8)

Halk Komünlerinin kuruluşu, çok geniş kapsamlı önemi olan bir sosyal reformdur. Halk Komünleri, endüstri ve tarım üretiminde ileriye doğru büyük sıçramaların ve tarımsal üretim kooperatifleri tarihinin kaçınılmaz bir sonucudur. Bundan dolayı bu dönüşüm tüm ülkede kaçınılmaz bir biçimde çok hızlı meydana geldi. Halk Komünlerinin muazzam tarihsel önemine iki bakımdan hüküm verilebilir. Bir taraftan komünler, üretim güçlerinin güçlü gelişme ihtiyacını karşılar, bu yönüyle endüstriyel ve tarımsal iş üretiminde, kültür ve halk eğitiminde atılan adımı ileriye götürürken teknik ve kültür alanlarında da yeni, daha ileri bir üretim dalgasını doğurmuştur. Diğer yönden Komünler içinde daha çok komünist unsurları taşır ve bu komünist unsurlar kaçınılmaz biçimde gittikçe komünlerin içinde büyük sayıda artmak zorundadırlar, bu Komünler komünizme geçiş oluşumunu ilerletmede önemlidir ve bunlar komünizme geçiş için temayüz eden bir organizasyon biçimini teşkil eder.

Halk Komünlerinin temel özelliği komünlerde köylerin (xiang) kaynaşması, ve de işçilerin (sanayi), köylülerin (tarım), tüccarların (ticaret), yüksek okulların (kültür ve halk eğitimi) ve askerlerin (milisler

ve genel halk silâhlı kuvvetleri) nin bir araya getirilmesidir. Bunlar Komünlere ortak biçimde önderlik ederler. Köylerin (xiang) komünle kaynaştırılması —eğer bir Komün her köyü almışsa— komün ve köyün (xiang) yönetim aygıtının ortaklığı en üst derecesine varır; köyün halk temsilcilerinin Genel Kurul toplantısı, sonra Komün üyelerinin temsilcilerinin genel kurul toplantısına, köy halk komitesi komün yönetim komitesine, köy yürütme organı komün yürütme organlarına, komünler kendi alanlarının sınırları içinde politik ve ekonomik çalışma, üretim, sosyalist kuruluş, kültür ve halk eğitimi, maliye, ticaret, güvenlik, silâhlı kuvvetler vb. üzerinde kontrolu üzerine alır. Böyle bir Komün, tecrit edilmiş tarımsal üretim organizasyonu olmaktan ziyade, tersine, sanayi, tarım ve ticareti genel bir ekonomik organizasyonunu içine alan bir sistemdir. Bundan başka Komünler, politik iktidar kullanımının (Komünlerin yönetim organı politik otoritesini doğrudan doğruya bu basamak üstünde cisimleştirmiştir, çünkü Komünler aynı zamanda politik esas yetkiyi kullanır) ve eğitimin temel bir organizasyonudur. Bundan ötürü Halk Komünleri toplumun temel birliğidir.

Böylesi reformlar niçin mümkün olabildi? Bu reformların büyük önemi nereden ileri gelir?

Yukarıda tanımlanan reformun esas kabulü, her köy (xiang) için bir Komün, yani **büyük** bir komün içindedir. Bizim Henan'da gördüğümüz Halk Komünleri genel olarak binden daha çok haneyi, aşağı - yukarı 10.000 - 40.000 kişiyle birlikte tümünü kapsıyor. Sayısız bölgede Komünlerin kuruluşu henüz resmen ilân edilmedi, fakat kooperatifler geniş bir çevrede örgütleniyor. Büyük kooperatifler, daha o zaman objektif bir gereklilik haline geldiler. Bu, tüm alanlarda

ileriye doğru büyük sıçramanın bir sonucudur.

1. Partinin genel çizgisine göre, bir kooperatife başka endüstrilerden sonra yönelinir, kooperatiflerden hareketle endüstriye yönelinmesi bir ilkbahar yağmurundan sonraki bambu filizleri gibi gelişir. Fakat kooperatiflerden endüstrinin gelişmesine yönelmek, kaynak itibariyle kooperatiflerin boyutlarından hareketle meydana gelmiş sınırlara çarpar, bu, kooperatiflerin endüstriyi iyileştirmeye yönelme, iş bölümü ya da dağıtım ve donatım harcaması için sermayenin tümüyle aynı olup olmamasından ileri gelmiş olan bir çok güçlüklere neden olur. Örneğin bir kaç yüz aileden meydana gelen kaynak ve kooperatiflerde elektriklendirme güçlükleri vardır, onların geniş temelde demir ve çelikten yarar sağlamayı örgütlemeleri de zordur. Bir diğer örnek alıyoruz: Küçük kooperatifler bir değirmen işletmesi kurdukları sırada, değirmen işletmesinin «yetersiz tarzda beslenmiş olduğu», yani ondan optimal yararlanmanın mümkün olmadığının farkına varılmıştır. Zanaat işletmeleri kısmen en azından ileri bir adım olarak makinalaşmak istemişlerdir, kooperatiflerin ve işletmelerin küçük boyutlarından ötürü bizzat olağanüstü güçlüklerin şartlarını doğurmuşlardır. Bundan dolayı, büyük kooperatiflerle birleşme objektif bir talep haline gelmiştir.

2. Fakat tarım üretiminin muazzam büyümesi de büyük kooperatiflerde bir birleşmeye göre objektif bir ihtiyaca neden olmuştur. Son kıştan bu yana tarım üretimindeki ileriye doğru büyük sıçrama ekonomimizin doğal sınırlarına bir taarruz haline gelmiştir. Ayrıca tüm alanlarda, sermayenin konsantrasyonu ve rasyonalleştirilmesi, işgücünün kullanımındaki konsantrasyon ve dağıtımda, birleştirmede bir plan-

lama zorunlu oldu; geniş temelde su kontroluna ilişkin örnek biçimdeki sistem öyle var oldu, halk tarafından konuldu, ya da dağlık bölgelerin işlenecek hale gelmesi için çalışmalar yapıldı. Esasında da küçük kooperatiflerin, bu ya da şu problemin çözülmesinin karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği aracılığıyla mümkün olduğu muhakkaktır, fakat bunlar büyük kooperatiflerin kuruluşundan hareketle, tarım üretiminde ileriye doğru büyük sıçramanın talepleri, tüm cephelerde tabiata bir saldırının taleplerini tümüyle gerçekleştirebilir.

3. Endüstriyel ve tarımsal gelişmedeki ileriye doğru büyük sıçrama mutlaka gerekli olmuştur. Bu durumda da, büyük kooperatiflerin kurulmasında, halkta bulunan kültürel ve eğitsel olanaklardan en iyi bir yararlanma, örneğin halk tarafından örgütlenen ortaokullar, teknik okullar, Kızıl uzmanlar yüksek okulları aracılığıyla olduğu gibi, sağlamlaşmaya müsaittir, sadece bu yöntemlerle teknik yeteneklerden bütün şekillerde geliştirilebilir ve yararlanılabilir.

4. Yukarıda geçen üç nokta, yani büyük kooperatiflerle kaynaşma artık kooperatiflerin ve onların mensuplarının sorunu haline gelmiştir. Örneğin Suiping çevresindeki insanlar şöyle diyorlar: «Küçük kooperatiflerle hiç bir büyük şey başarılamaz» ve ayrıca hemen büyük kooperatifler kurulmasını talep ediyorlar' Diğer yandan geniş kapsamlı iyileştirme kampanyasının zaferinden sonra ve üretim alanında ileriye sıçramada komünist bilincin bir sağlamlığı görülüyor. Büyük kooperatifler içinde kaynaşma sürecinde ilerici kooperatiflerin üretimine bakıldığında, küçük kooperatiflerin üyelerinin çok sayıda oluşu da bundan dolayıdır, tüm küçük kooperatiflerin üretim avadanlıklarından, büyük kooperatiflerin kollektif

mülkiyeti olarak yapıldığı, bunun kayıpları hiç bir önem taşımaz ve hiç bir partikülarizm yapmaz. Her ne kadar geri kalmış kooperatif üyeleri bir azınlıksa da, o kooperatifin uğradığı mahzur, eğer büyük kooperatiflerle kaynaşılmışsa, bunun üzerine ilerici düşünenler sadece büyük bir çoğunluğu oluşturamadıkları duygusuna inandırılamaz, aksine ona en iyilerinin inandırılması da kolaydır, çünkü büyük bir kooperatifle kaynaşma objektif bir ihtiyaçtan ileri gelmiştir, üretimin gelişmesinin hızlanmasından sadece üretim güçlerinin gelişmesine bakma, yararlı görülmek zorundadır. Söylenenlerde sadece büyük kooperatiflerle kaynaşılmasının gerektiği değil, aynı zamanda da bunun mümkün olduğu vardır.

İlkin, bir kere büyük kooperatiflerle kaynaşılma gerçekleştirilir, sonra sorun köy (xiang) ile kooperatif arasındaki ilişkilerin belirlenmesine göre konulur. İşte burada sorun, her köy (xiang) sadece bir kooperatifte vardır, doğal olarak köy ve kooperatifin iki idare ve iki memurlukla ikiye ayrılmış bir varlığı yürütmeye ihtiyaç yoktur. Bazı bölgelerde, her komün ilân edilişinden önce, büyük kooperatiflerin (her xiang bir kooperatiftir), kooperatif ve köyün (xiang) birleştirilmesi, artık basitçe aynı zamanda gerçekleştirilmiştir, iki levha, ama bir tek yönetim, bir tek personel. Buradan görülüyor ki, köyle (xiang) kooperatifin birleşmesi objektif bir talepdir, bu büyük kooperatiflerde kaynaşılmasını gösterir. Komünün ortaklaşa önderliği altında işçiler, köylüler, tüccarlar, öğrenciler ve askerler arasındaki bağ, aynı şekilde ileriye doğru büyük sıçrama aracılığıyla hazırlanmıştır. Bütün komünlerin endüstrileri vardır, ve işte bu komün endüstrisidir. Doğaldır ki endüstri sadece ko-

münün kendi çerçevesi içinde örgütlenmiştir. İncelemeler (kültür ve halk eğitimi komünün inisyatifini teşvik eder (bunlar halk tarafından yaratılan temel ve ortaokullar, kızıl uzmanlar üniversiteleri, halkın yönetimindeki bibliyotekler ve kitaplıklar vb.) ve komün tarafından yönetilir. Militer organizasyonlar (halk milisi, genel zorunlu askerlik hizmeti) da üretim organlarıdır, yönetim karşısında kontrol ve idare sorumluluğunu gerçekte Komün üzerinde taşır, üretim tugayının bir görevini, ve güvenlik çalışması ve militer hizmetin, Komünlerin birbiriyle nöbetleşe tarzda kullanılması ve yönetilmesi de doğal olarak böyle olmak zorundadır. Komünler tarafından yaratılan ikmal ve satış büroları, bunlar alım ve satım acentaları olarak Devlete hizmet etmek zorunda olan ve Komünlerin birbirleriyle nöbetleşe tarzda yönetilmesi ve kullanılması gereken, tüm halk tarafından ticarete egemen olunması, ticaretin işinin sağlamlaşmasında nisbeten büyük bir katkısı vardır. Komünlerin içinde endüstri, ticaret, eğitim, ordu öylesine bütünleşmiştir ki, sıkı şekilde birbiriyle bağımlı hale gelmiştir. Endüstri, tarım, ticaret, eğitim ordu arasındaki bağlantının imali de ve onların Komün tarafından nöbetleşe önderliğinin objektif bir gereklilik olması da bundan dolayıdır.

Yukarıda söylenenleri bir noktada özetleyebiliriz, yani, köyün (xiang) ve kooperatifin birleştirilmesi ve Halk Komünlerinin donatılması; endüstri, tarım, ticaret, eğitim ve ordu arasında bağı kapsar, her biri tarafından nöbetleşe tarzda yönetilir, tarım üretim kooperatifi objektif bir gelişme yasasının ifadesidir. Bu Partinin genel çizgisinin önemli bir sonucudur. Endüstrinin, ticaretin, eğitimin vb. tüm halk tarafın-

dan yönetilmesinin gerekli bir sonucunu gösterir vb...

Bu büyük değişimlerin muazzam önemi, bir yandan onların üretim güçlerinin hızlı gelişmesinin objektif talepleriyle uygunluğu içindedir gelecekte Halk Komünleri daha da çok enerjiyle ve —kültürel ve eğitimsel görevlerde de olduğu gibi— endüstri ve tarım üretiminin gelişmesi daha da büyük çabuklukla yapılacaktır. Öyle ki, Komünlerin donatılması ileriye doğru büyük sıçramalardan birini, kaçınılması mümkün olmayan tüm sosyalist görevlerden daha da önemli bir sıçramayı ileriye götürecektir. Ve bu da şu aşağıdaki esaslardan hareket edecektir:

1. Büyük kooperatiflerde kaynaşma, büyük ölçüde, hepsinden önce kooperatifler tarafından yönetilen endüstri ve tarımın gelişmesinde, ileriye doğru yeni ve daha büyük bir sıçramanın şartlarını yaratmıştır. İşgücünün ortaklaşa dağılımı aracılığıyla, sermaye sarfiyatında birleştirme ve konsantrasyon aracılığıyla, örneğin, fabrikaların büyütülmesi, teknik yeniliklerin yapılması ve görece önemli kooperatifler tarafından yönetilen endüstri sistemi yaratmak mümkün olabilir. Sulama için kontrol çalışmalarını yapmak, ya da dağların «ehlileştirilmesi» sulama tesislerinin ve toprak üretimin taleplerine ilişkin diğer şekillerdeki işlenecek haldeki projelerin yapımını harekete geçirmek, önemli bir ölçüde, tüm insancıl yetenekleri geliştirme ve her tek tek özel becerikliliklerden yararlanma vb. gibi şeylerde de çok avantaj sağlar.

2. Kooperatifler tarafından kültürel ve eğitimsel görevlerin üstesinden gelinmesi, önemli ölçüde, teknik ve kültürel devrimin hızlı bir ilerlemesine rehberlik eder.

3. Halk Komünlerinin kurulması, kollektivist ve ve komünist ruhun gerekli bir talebini beraberinde getirir. Halk Komünleri tarafından üretim gayretlerinin ve tüm diğer faaliyetlerin hızlı bir gelişmesini de arkasında sürükler.

4. Halk Komünlerinin donatılması, Parti önderliğinin temel organizasyonlar (komünler) içinde güçlenmesine yol açacaktır. Bazı kişiler; büyük Komünlerin kurulmasından, onların kadro tarafından yürütülemiyeceği ve öncü güçleri zayıflatmış olacağından korkarlar. Biz gerçekte bunun tam tersini görüyoruz. Halk Komünlerinin kuruluşundan sonra önderliğin güçleneceği niçin söylenmesin?

a) Enerjik önderlik hücreleri şu şekilde bir şey yaparlar: **qu** ve **xiang**'ın esas kadrosu; küçük kooperatiflerin esas kadrosu üretim gruplarının yönetici kadroları olurken, Komünlerin yönetim kadrosu olurlar, aynı zamanda yönetim kadrolarının sayısı azalacaktır; bu yönetim için bir kolaylık anlamını taşır.

b) Köyün (xiang) komünlerle birleşmesi endüstri, tarım, ticaret, eğitim ve ordu arasındaki bağ, sadece Parti önderliğinin güçlenmesine bir katkı değil, aynı zamanda bu örgütlenme biçimi diyalektik açıdan önderin güçlenmesinin önemli doğruluğu demek olan yönetimin iktidar ve enerjisini kazandırır.

c) Diyalektiğin yasalarının bakış açısı altında, yönetimin güçlenmesi, küçük bir çevrede ve çok çeşitli şeylerle ilgilenmeden daha geniş çevre ve merkezileşmenin yüksek düzeyi, doğal olarak uygundur. Eğer Komünlerin kuruluşunun sonucu olarak esas kadronun onları yönetemeyeceği ve eğer bunun sonucu önderliğin zayıflayacağından korkulmasından

endişelenilirse, o zaman metafizik bir bakış açısı ortaya konulmuş olur. Böyle düşünen kimse sadece problemin bir yönünü, Komünlerin boyutunun ve ayrıntılı görevlerin sayısının artmasını, kadronun sağlamlığını gerektiren yönünü görüyor, komünlerin kurulmasının sonucu olarak yöneticilerin temel hücresinin güçlenmesini görmüyor ve yöneticilerin güçlenmesi için başlatılmış örgütlenme biçiminin gelişiminin büyük yararlılığını en azından anlamıyor demektir.

Bir diğer bakış açısına göre, yani, komünizme geçiş bakımından komünlerin kuruluşunun ne önemi vardır? Günümüzde Komünlerin üretim araçlarının mülkiyetinin sistemi genel olarak esasında büyük kollektif mülkiyetini ifade eder, bununla kollektif mülkiyetin en yüksek biçiminin söz konusu olduğu söylenebilir. Mülkiyetin bu biçimi, genel halk mülkiyetinin bir ön biçimidir, genel halk mülkiyetine geçişin bir müjdecisidir, bu bizzat genel halk mülkiyetinin kesin unsurlarını içerir.

1. Politik temel otoriteyle (Politik temel organizasyonlar ve Halk Komünlerinin Yönetim Organları) onun birliği aracılığıyla devletin durumu direkt (politik temel otoritenin aracılığından hareketle) Halk Komünlerinin üretimleri yönetiliyor ve onlar doğrudan devletin ekonomi planını içine alıyor. (Doğal olarak bu ekonomi planının ve ekonomi politikasının doğruluğunu ve sübjektivizm ya da otoritarizme temel olmayan, zorunlu kılıyordu).

2. Komünlere temel ücretlerin yerleştiği bir sistem olarak bakılması (onlar zamanında tek bir ücret ve maaş sistemi olarak kullanılıyordu, fakat bunun, önüne geçilemez bir eğilim olarak mevcut olduğu ko-

layca tanınıyordu: Komünlerdeki bölüşüm sorunuyla daha ilerde ilgileneceğiz). Devlet, Komünlerin ürününün bölüşümünü efektif biçimde genel olarak sağlamlaştırabilir.

3. Devlet elverişli tedbirleri alabilir, Devlet örneğin —Üretimin gelişme olanaklarına ve gerekliliklerine göre— Komünler altında federasyonlar örgütleyebilir, (Federe Komünler), bunun için de Devlet yöresel endüstri yaratmak için (öyle ki Komünlerde, endüstrinin önderliğini komünlerin temel görevi yapmaya hazırlanabilir) bir ya da daha çok çevrenin (xian) bütün komünlerin iç bağlılıklarını ayırabilir. Bu Devlet işletmelerinin iyileştirilmesi için gereklidir, Komünlerin ekonomik gelişmesi içinde gereklidir aynı zamanda... Bunların tümü genel Halk mülkiyetinin unsurlarıdır. Bu biçimde, tek bir ekonomik sistem için ön şart olarak devletin ve komünün işletmelerinin **sıkı ve direkt** bir bağı değil, —üretimin arttırılması için nasıl uygunsa—, tersine aynı zamanda da genel halk mülkiyetine geçişle başlayabilir, bu da genel halk mülkiyetine tedrici geçiş için, onun kesin biçimine yol açar. Biz bu noktada üretimin gelişmesi ve halk kitlelerinin politik bilincinin yükselmesine erişildiğini, bütün alanlarda komün federasyonlarının kurulmasını, bütün komünlerde ücret oranının yükselmesini, komünler arasındaki bütün ücret farklılığının kaldırıldığını gösterebiliriz. Böylesi bir evrim genel halk mülkiyetinin tümüyle gerçekleşmesini ifade etmez mi?

Bu endüstri, tarım, ticaret, halk eğitimi ve ordunun birleşmesi temeli üstünde yaratılan Halk Komünleri toplumun temel birliğidir. Bu örgütlenme biçimlerinden, komünün komünist bir mikrokosmos olduğu söylenebilir. Üretim düzeyinin ilerleyen yükseli-

şiyle birlikte, günün birinde komünist bir komün haline getirilebilmesi için, daima mükemmelleştirilebilir.

Burada politik iktidarın güçlenmesi ya da zayıflaması sorununun köylerin (xiang) birleşmesine göre, komünlerle birlikte son bulması zorunludur. Biz, komünleri henüz sınıflar mücadelesinin var olduğu bir zamanda yarattık, bu yüzden köylerin (xiang) ve komünlerin birleştirilmesi hiç bir zaman proletarya diktatörlüğünün çöküşünün başlaması anlamına gelmez. Durum tam tersidir, köylerin (xiang) ve komünlerin birleşmesi, daha çok devletin politik iktidarının rolünün artması anlamındadır. Çünkü köylerin (xiang) ve komünlerin birleşmesi, sosyalist demokrasinin çok geniş kapsamlı ve çok derinlemesine anlamıyla uyum içindedir. Diğer yandan da kitlelerin gücünü yaygınlaştırmayı, ve proletarya diktatörlüğünün güçlenmesine, mümkün tarımsal alanlarda etkili reformlar yapılması ve üretimle bağı içinde tüm halkın hazırlanmasını güçlendirmede de olduğu gibi, güvenlik ve savunma çalışmalarını da güçlendirmeye uygundur. Söylenenlerden sonra proletarya diktatörlüğünün ortadan kalkmasının hiç bir zaman güzel bir günde birdenbire ayrılarak yeni bir düzenin doğması değil, proletarya diktatörlüğünün işlevinin bizzat bundan ötürü kaybolmayacağı tümüyle açıktır. Komünlerin politik iktidarının işlevi gelecekte tedricen ortadan kalkabilecektir, bundan sonra da onun tarihsel görevi bitecektir. Fakat gelecekte onun ortadan kalkması için, onun şimdi güçlü olması gerekir. Bu tümüyle objektif diyalektik yöntemdir.

Halk Komünlerinin bir diğer esaslı özelliği yaşamın kollektifleştirilmesidir. Burada söylenilen kollek-

tifleştirme, hepsinden önce ortak komünlerin, terzi atölyelerinin, banyoların, çocuk bahçelerinin, kreşlerin vs... yaşatılmasıdır.

Biz sadece bunların mevcut bütün Halk Komünlerinin içinde örgütlenmesinden söz etmiyoruz, aksine bunların henüz Halk Komünlerinin kurulmamış olduğu bütün köylerde, her yerde bulunmasıdır. Yaşamın kollektifleştirilmesi artık üretimin gelişmesinin objektif bir sonucu olduğundan söz edebiliyoruz; kollektifleştirme tümüyle komünlerin bir çok taraftarının bir talebi olmaktadır. Bir çok kantinler, bir çok çocuk kreşleri, «tarlada önemli çalışma zamanı için kantinler» ya da «tarlada önemli çalışma için çocuk kreşleri» olarak adlandırılıyor ve sonra onlar kurulunca, halkın talebine göre, bütün yıl boyunca kalabiliyorlar ve onların dağıtılışına enerjik olarak karşı koyabiliyorlar. Komünün taraftarları genel bir ihtiyaç için kollektifleştirmeyi nasıl tanıyorlar? Onlar kooperatiflerdeki tarım ve endüstri üretiminin güçlü gelişmesinin kaçınılmaz bir sonucudur. Endüstriyel ve tarımsal üretimin önemli yükselişi, iş gücüne duyulan eksikliği hissettirir ve o zaman kadınlar kendi ev mükellefiyetlerinden kurtulma arzusu duyarlar. En yakın zamanda çalışan kadınlar, büyük ölçüde ev mükellefiyetlerinden kurtuluş azmiyle, hepsinden önce çalışma stilinin iyileştirilmesine ilişkin ulusal kampanyaya göre talep ederler, fakat tarımda ve endüstride bu talebe göre ileriye doğru büyük sıçramayı gerçek bir olanak haline getirirler. Yaşamın kollektifleştirilmesi kooperatiflerin üretimin yoğunluğunda bir program noktasıdır, o kooperatiflerin tek tek üyelerinin mutlaka gerekli bir talebidir de. Eğer yaşam kollektifleşirse, insanlar iş gününden daha iyi yararlanabilirler, kültür, bilim ve teknik alanındaki incelemelere daha

çok zaman ayırabilirler. Öyle ki yaşamın kollektifleştirilmesinin gerçekleştirilmesi sadece kooperatifin kadın üyelerinin bir talebi değil, aynı zamanda da erkek üyelerinin bir talebidir. Bu kollektifleştirmeyi gerekli kılan gerçek temeldir.

Üretimin gelecekteki gelişmesi ya da komünist bir topluma geçişin hazırlanmasından söz edilip edilmemesinin, yaşamın kollektifleştirilmesinin ileri derece anlamı vardır.

Kadınların büyük sayıdaki iş gücünün özgür kalabilmesinin üretimin gelişmesi için hatırı sayılır önemi vardır. Ma Lou yöresindeki «xin Fu» kooperatifinde (Ma Lou yöresinde şimdi artık «Kızıl Bayrak» Halk Komünü kurulmuştur.) 600 genç ve yetişkin zaman kazanabilmişti; öyle ki son yılın sonundan beri çelik fabrikasının 300 genç işçisi Peng ırmağının rezervarında 300 genç ve yetişkin de kooperatif ya da devletin yönetimindeki sanayide çalıştılar. Yalnızca 150 genç ve yetişkin (tarım üretimiyle uğraşan) kalıyordu. Bu yıldaki tarımsal üretim hedefi büyümüştü ve kullanılan araçlar da aynı zamanda hatırı sayılır biçimde artmıştı. Bundan dolayı kooperatiflerin toprak üretimi olağanüstü iyileşmişti, amaçlanan norm ve planı aşmıştı. Böylece önemli esaslarından biri örneğin görüldüğü gibi, yaşamın kollektifleştirilmesi kadınların iş-gücünü özgür bıraktı. Tüm dallarda endüstri ve tarımdaki ileriye doğru büyük sıçrama da, muazzam genişlikteki ırmakların düzeltilmesi, hidrolik işletmeler, derin pulluklar, tarımsal aletlerin (chezi hua) kullanılması, bilyalı yataklardan yararlanma vs..., eğer kadınlar kendi ev yükümlülüklerinden muaf olmasaydı, tüm bunlar tasavvur bile edilemezdi. Kollektifleştirme sadece kadınları ev yükümlülüklerinden kurtarmakla kalmamıştır, aynı şekilde kooperatifin genç ü-

yeleri de aile içindeki küçük işlerin oyalamasını terketmiş, «askerileştirmeyi» pozitif hale getirmek ve disiplin ruhunu sağlamlaştırmak için üretimin ilerlemesine katılmışlardır.Yani kooperatif kantinlerinin kurulmasıyla birlikte üretimin kesintiye uğramasından —örneğin çeşitli zamanlarda işin bırakılıp evlere yemeğe gidilmesi gibi— sakınılmıştır, böylece kantinlerin iyileştirmede önemli bir yeri olmuştur.

Komünizme geçişin hazırlanması bakımından da, kadınların tümüyle kurtuluşu önemlidir, çünkü eğer kadınlar ev yükümlülüklerinden kurtulmamışlarsa, komünizmin gerçekleşmesinden de söz edilemez.

Biz bu ilişkide ortaklaşa kantinler üzerine ayrıntılı olarak durmak istiyoruz. Gerçekte köylülerin önderliği altında ortaklaşa kantinlerin kuruluşu özel mülkiyet sistemiyle kesin ve mutlak şekilde kopmaya neden olur, o özel mülkiyet ideolojisinin en son bağını tümüyle koparır. Henan'da köylüler, komünün onların kendi temel mülklerinin büyük bir kısmı olduğunu gözlemlediler. Köylüler bir taraftan bunu yapıyorlardı, çünkü onların tarım ve endüstrinin ileriye doğru büyük sıçramasına göre, kendi mülklerinin toprağını işlemeye zamanları olmamıştı: eğer bazıları bunun yanında komün için az ve kendi mülkleri için daha çok çalışabilmeyi düşünmüşlerse, sonra onlar için bunun bizzat yararlı olmadığı görülmüştür. Ortaklaşa kantinlerin kurulmasından beri, diğer yandan kendi mülk ve topraklarını daha çok sürüp - ekmeye ihtiyaç kalmamıştı. Eğer köylüler, özgür istekleriyle kendi mülk ve topraklarını komünlere vermek istiyorlarsa, bunun hiç bir ters aksiyonu yoktur, aksine, kendilerinin söyledikleri gibi, özel mülkiyetin tüm kalıntılarından bütünüyle kurtulmadır.

Ortak kantinlerin kurulmasının, halkın çeşitli gıda gereksinimleri gözetilmeksizin mutlak bir birleştirme anlamı mı vardır? Hayır. Çünkü gerçekte, ortak kantinlerin kurulması, yaşamı iyileştirmeyi ve daha iyi düzenlemeyi sağlar. Bir çok yerde genç kimseler ve yetişkinler için artık kantinler kurulmuyor, öyleyse yaşlı kimseler ve çocuklar için hasta ve misafirhanelerin iaşesinden hiç söz edilemez. Bazı yerlerde hastaların iaşesi eve bile getirilir. Ortak kantinler rasyonalleştirme için önemlidir. Bundan başka ortak kantinler üretimin ilerlemesiyle birlikte daima daha iyi bir biçimde gelişecektir.

Halk Komünlerinin bir diğer esaslı özelliği üretim alanında görülür. İşte bu noktada şartlar her yerde aynı değildir (Özellikle üretimin gelişmesinin düzeyine gelince), görünüşte henüz genelinde yararlı bölüşüm yöntemlerinde hiç bir açıklık yoktur. Henüz bizim bu problem bakımından tecrübede hatamız vardır, pratikte ilerlenilmesi zorunludur. Bu her ne kadar, teşebbüs edilmiş değişimleri tamamıyla belirlemede belli bir sayıda değişiklik yapılması mümkünse de, bu değişimlerin genel eğilimi bulunabilir de.

Xing Yang'ın Bölge Komitesinin tümüne göre Halk Komünlerinin etkisi üzerine toplanmış tecrübelerde bölüşüm için üç model var: «Birincisi, yılda iki kere bölüşme ve yılda bir kere de hesap sonucunun düzenlenmesinde yapılıyor. İkincisi yetkili yönetimin ücret ödemesi, iş yönetiminin bir diğer saptamasına bağlıdır. Üçüncüsü bir ikramiyeyle bağımlı sağlam bir temel ücreti kapsar.». «İkramiyeli temel ücret» denilen sistem, ücretler bakımından daima yönetime göre bir bölüşüm sistemidir. Bu öylesine somut ol-

maktadır ki, yaşam araçlarında, önemli yaşam araçlarının rezervi devlet tarafından korunan normlara göre bölüşüm yapılmaktadır, komünlerin içinde üyelerin tüm sayısının yaşam araçlarının çokluğunu ifade eder ve Komünlerin saptanmış normların her birine göre yemek paraları vardır, bunları üyeler kantinde para ödeme mecburiyeti olmaksızın tüketim miktarı kadar verirler. İkramiyeyle birlikte fiks ücret sistemi, işi sağlam kategorilere göre ücret ödeme, bu ücretin çalışmanın niteliğine göre değişmesinde bulunur: Üyelere aylık olarak ödenen aşağı-yukarı % 20'lik bir ikramiye ödenirken, aşağı-yukarı tüm ücret fonunun % 80'i temel ücreti ifade eder (1). Bu yöntem Sulping yöresinde (xian) pratik olarak uygulandı.

Bölüşümün nasıl olduğuna gelince, xinxiang'ın qiliying yöresinin komününde, «kalifiye çalışmayı ifade eden ücret temeli üstünde bölüşüm sistemi tüm komün üyelerinin bütününün yaşamı için gerekli ihtiyacın bir garanti temelinde gerçekleştirildiği» görüldü. Somut yöntem görülüyor: hepsinden önce yıllık gelir, idari giderler, ortaklaşa ve rezerv fonu ve üretim giderleri için tarımsal kârdan vergiler için gerekli miktarın alındığını: sonra Komünün tüm gelirlerinin miktarı ayrılır, bu tüm üyelerin yaşamı için gerekli ihtiyaç için lüzumludur (gıda, elbise, hastalık yardımı, halk eğitimi, doktor bakımı, evlilik, ölüm vb. gibi) bunlar köy tarafından tedarik edilir, geriye kalan ücret biçiminde ödenir, bu da tamamıyla çalışmaya göredir. % 90'lık ücretler, % 10'ları ikramiye olarak sabit, aylık ödemeler biçiminde yapılır... İlâve ikramiyeler örnek gruplara ya da mükemmel bireylere dağı-

(1) **Renmin Ribao**, 21 Ağustos 1958, S. 4.

tılır (2). Suiping ve Qiliying yörelerinin komünleri tarafından kullanılan bölüşüm sistemi gerçekte «herkese çalışmasına göre» ilkesine bağlı bir bölüşüm sistemini ifade eder. (İkramiyeyle birlikte temel ücret sistemi) bu kısmî bir masrafsız geçime bağlıdır. (Beslenme alanında Suiping'de, beslenme, giyim, konut, haftalık yardım, halk eğitimi, doktor temini, ölüm ve evlenme giderlerinde Qiliying'de) savaş sırasında ordunun ve idari personelin ikmali yaşam araçlarında ve varoluş zorluklarının noksanlıklarının ifadesi olarak savaş komünizmi olmuştu, bu günün belirli komünlerde kullanılan ikmal bölüşüm sistemi, üretimin uygun gelişimi ve servette görece bir bolluk için, tersine bir özellik vardır. «Herkese ihtiyacına göre» ilkesinin sınırlı uygulanışı» denilebilir buna. Bu doğal olarak «herkese ihtiyacına göre» ilkesine göre ileri derecede örgütlenmiş bir sistemi ifade etmez, henüz bunda komünist bölüşüm sisteminin izi vardır. Düşünceme göre bu yöntem, «herkese çalışmasına göre» ilkesinden «herkese ihtiyacına göre» temel ilkesine geçişi gösteren biçimde bir bölüşümdür. Yaşam için gerekli giderlerin masrafsız tedarikinin payı henüz artmıştır ve gelecekte, eğer üretim düzeyi daha da yükselirse ve eğer yaşam için gerekli temel giderlerin masrafsız tedariki yüksek bir düzeye varmışsa, ücret, komün üyelerinin yaşamında hiç bir büyük rol oynamaz ve nihayet, komün üyelerinin komünist bilinci yeterlice sağlamlaşmışsa, o zaman «herkese ihtiyacına göre» bölüşüm ilkesinin tümüyle doğal biçim ve tarzda kullanılması mümkün olur.

Bütün komünlerin hemen şimdiden Suiping ya da

---

(2) Qiliying Komününde bölüşüm yöntemi (plan) **Xinzhuan Ribao**, 19.8.1958.

Qiliying'in bölüşme yöntemlerini kulianıp kullanmadığı elbette şüphelidir. (Bu hepsinden önce kütlenin düşünce biçimine ve çalışmasına bağlıdır). Buna göre artık bazı bölgelerde Suiping ve Qiliying'in bölüşüm yöntemlerini izlemeyi denedikleri gözlemlenebiliyor. Bu her şeyden önce, Komünlerin yönettiği, sosyal önemleriyle birlikte, komün işletmelerini gösteriyor. Bazı yerlerde henüz hiç bir komün kurulmadı, ya da onlar bölüşüm yöntemlerini itinalı sağlamlaştırmadılar, ya da onlar Suiping ve Qiliying'in bölüşüm yöntemlerini kullanmaya ilişkilerinden hareketle engel oldular. Bununla birlikte, onlar istisnasız ayrıca sosyal önemi için komünal kuruluşlar altında komünlerin yönetimindeki temel ve orta okullar, parasız ya da paralı teknik okullar, kısmen komünlerin içinde, para yardımı (çok ya da az çocuklu ailelere göre sınırlanan) ya da kâr bölüşümünden yardım ya da bir ücret bölüşümünün daha da ödenmesiyle yüklülüğü için resmi izin vardır. Kısmen komünün ya da halkın ödediği sanatoryum, doğum evi vardır, (komün üyelerinin bir kısmı bunu verirler ve komünler geri kalanını öder) yaşlılar evi vardır. Bundan başka komünler, komün üyelerinin konut ilişkilerini iyileştirmek için, komün araçlarıyla gelecek yılın konutlarını inşa etmeyi hazırlarlar. Tüm bu momentler komünist faktörleri gösterir. Şimdiki perspektifte bu faktörler üretimin hızlandırılması için ,aynı şekilde teknik ve kültürel devrimi hızlandırmak için, tüm komün üyelerine olanaklar vermek için, serinkanlı cesaret ve tümüyle güvenle çalışmaya katılması için yararlıdır. Gelecekteki gelişime bakıldığında tüm bu momentler komünizme geçiş için ön şartları yaratırlar. Marks'a göre komünizmin başlangıç safhası, yani sosyalizm dönemi, bu «okullar, sağlık evleri vb. gibi

şeylerin kurulması, **ihtiyaçlardan komünal kurtuluşu belirler**... Bu bölüm şimdiki toplumu, yeni toplum nasıl gelişecekse aynı ölçüde ve aynı şekilde ileriye doğru geliştirir.» (3) Bugünkü gerçek Marks'ın tahlilini doğruluyor. Üretimin gelişmesiyle birlikte günden güne «ihtiyaçlardan komünal kurtuluşun belirlenmesi» gelişiyor, bu kaçınılmaz bir eğilim, toplumun gelişmesinin ve büyük ölçüde komün taraftarlarının talebidir. Bu gelişim, bir «masrafsız çalışma bölümü sistemi»yle «herkese çalışmasına göre» temel ilkesiyle bağlı olan bir bölüşüm yönteminin kullanımına kaçınılmaz biçimde götürür.

Bu söylenenlerden sonra şüphesiz açıktır ki, «herkese çalışmasına göre» ilkesinden «herkese ihtiyacına göre» ilkesine geçişin, gerçekte hiç de esrarengiz bir yanı yoktur. Kullanım hemen ve doğrudan doğruya elbette yapılmıyordu, bundan tedrici biçimde geçiş için kaçınılmaz biçimde söz edilir. Şimdiki şartlardan ileri gelen, ileriye doğru gelişin esasını, geçişin şartlarını şu şekilde görebiliriz :

1. «Herkese çalışmasına göre» ilkesince bir bölüşüm sisteminin kuruluşu, sonra toplum tarafından yönetilen (ya da Marks'ın söylediği gibi ortaklaşa ihtiyaçlardan kurtuluşa ilişkin masraflar) sosyal önemlilikler için komünal kuruluşların genişletilmesi ve temellendirilmesi üretimin gelişmesi ölçüsünde,

2. Biraz daha ileri. «Herkese çalışmasına göre» temel ilkesinin «genel çalışmanın bölünme sistemi»yle bağıntısı içinde Suiping ve Qiiiying bölüşüm sisteminin tatbiki. (Yaşam ihtiyaçları için komün üyelerinin temel masraflarının bölünmesi ya da total çalışma),

---

(3) Marks - Engels : **Werke**, Cilt : 19, S. 19.

3. Üretimin gelişmesi ölçüsünde, komün üyelerinin temel ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin araçların ve çalışmanın giderek iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması, sununda, eğer bütün ön şartlar tamamlanmışsa, çalışma nerede bitmişse, her aşamaya erişmek için bölüşüm ölçüsünde olması ve komünist «herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre» temel ilkesinin pratikleşmesi için.

Anılan gördüğümüz yöntemler mutlak eşitlik anlamına mı gelir? Hayır bu yanlıştır.

Mutlak eşitlik olarak işaretlenirse, temelinde küçük köylü ekonomisinin oluştuğu bir ütopyadır, onun en temel tanıtıcı işareti, bir küçük köylü özel mülkiyet ekonomisi temeli üstünde, deyim yerindeyse bir eşitlikçi «komünizm»i gerçekleştirmek istemektedir. (Üretim aygıtlarının bütün bir kullanımı ve şahıs kullanımının ait olduğu mülklerin özellikleri). Bu yukarıda söylediğimiz gibi hiç de tümüyle bununla açıkça yapılamaz.

Biz tüm mutlak eşitliğin kesinliğine karşıyız. Fakat şartsız «eşitliğe» de karşı mıyız? Biz hangi anlamda «eşitliğe» karşıyız? Benim düşünceme göre bir komünist şu şartlardaki «eşitliği» kabul etmez :

1 — Üretim araçlarında özel mülkiyetin eşitliği, yani «komünizm» denilen küçük köylü mülkiyetinin ütopyası.

2 — Çok aşağıdaki bir üretim düzeyi temeli üstünde eşit bölüşümün yapılması.

3 — İnsanların yaşamındaki çok çeşitli tahribatlar sırasında ve tek tek insanların ihtiyaç ve eğilimlerini göz önüne almaksızın komünist bir toplumdaki eşit bölüşümün yapılması ütopyası.

Fakat biz hiç bir zaman insanların yaşam düzeyindeki farklılığın kesin kaldırılışına karşı çıkmayız.

(Bunu «herkese ihtiyacına göre» talebi karşılar) ve hatta biz ayrıca böylesi farklılığın kaldırılışı için ön şartları yaratırız. Eğer sosyalist bir sistem altında «herkese çalışmasına göre» bölüşüm kuralı uygulanırsa, yaşam düzeyinde önüne geçilemez farklılıklar olur (örneğin, büyük bir iş gücü ve büyük bir aile arasında), bu farklılığı tanımak zorundayız, fakat diğer yandan, bu farkın büyüklüğünü yok etmek için sosyal yararlılığı olan işletmeler kurarız), çünkü yalnızca sadece küçük bir iş gücü ve büyük bir aile pozitif bir duyguyla seferber edilebilir ve böylelikle üretimin gelişmesi ve toplumun ilerlemesi kolaylaşır. Söylendiği gibi, bununla elden ele üretimin gelişmesiyle birlikte sosyal biçimdeki işletmelerin büyümesi de kaçınılmaz biçimde, adım adım komün üyelerinin temel beslenme araçlarının parasız karşılanmasına götürür, bir diğer üretim ilerlemesi «herkese çalışmasına göre» temel ilkesinin kaçınılmaz biçimde kaldırılmasını ve «herkese ihtiyacına göre» temel ilkesinin tümüyle gerçekleştirilmesini sağlar. Benim düşünceme göre, bu yol hiç bir şekilde mutlak eşitliğin sağlanmasına gitmez, o, aksine toplumun gelişmesinin objektif yasasının bir talebidir, o sosyalizmden komünizme tedrici geçişin en temel ilkesini ifade eder.

Eğer yukarıda getirilen kanıtlar «tedrici bir geçiş»in lehine bir çok hayali kompozisyonlar ve çok zengin deliller taşıdığı iddia edilirse, o zaman biz Halk Komünlerinin kuruluşunun sözü edilen bölümlerde küçük ya da büyük değişimleri beraberinde getirdiği ve bunların en azından şu noktalarda toplanabileceği ve toplanması gerektiği cevabını veririz:

1. Çeşitli alanlarda komün üyelerinin temel ya-

şam ihtiyaçlarının karşılanmasının gerçekleşmesi, bu onların bilincinin seferber edilmesini kolaylaştırır.

2. Komünist unsurlar yavaş yavaş büyük bir çevrede büyümek zorundadır.

3. Sonuç olarak gelecekteki komünist ideoloji kesintisiz olarak gelişecektir ve komünizme geçiş için şartlar hazırlanacaktır.

Eğer daima sosyalist ekonomi ileriye bir adım atarsa bu kaçınılmaz biçimde aynı zamanda komünizme doğru bir adımdır; sosyalizm komünizmin ilk aşamasıdır ve sosyalist toplumun gelişmesinde kaçınılmaz biçimde tedricen çok sayıda komünist unsur yetişecektir. Bize bu düşünce tümüyle, uygun gelmektedir, sosyalizmle komünizmi birbirine bağlamak için ve sosyalizmden komünizme tedrici geçişi sağlayabilmek için pratikte uygun bir organizasyon biçiminin bulunması şüphesizdir. Bu çözüm bir yandan üretim güçlerinin gelişmesine ve sosyalist ekonominin hızlı bir biçimde gelişmesi ve kuvvetlenmesine, diğer yandan da, komünist faktörlerin geniş bir temel üstünde işlemesine ve genel halk mülkiyeti sisteminin tümüyle uygulanabilmesine bağlıdır. Bu, geçiş için bir yol katetmeye izin verir, ve komünizme kesin geçiş için ön şartları yaratmaya yardım eder. Konqgi'nin Başyazısında bu konuda şunlar söyleniyor :

«Halk Komünlerinin kuruluşunun durdurulamaz dalgasına selâm! Genel Halk mülkiyetine geçiş, eğer toplumun üretim güçleri daha çok gelişmişse, eğer toplumsal ürün artmışsa tüm halkın çalışma morali ve ideolojik bilinci çok yüksek bir basamağa erişir, eğer halkın genel eğitimi geniş kapsamlı olarak alınmış ve düzeyi yükselmişse, eğer eski toplumun bütün işçiler ve köylüler, şehir ve kır, kafa işiyle el

işi arasındaki sosyalist aşamada kaçınılmaz biçimde kaybolacak olan, fark tedricen yok edilmişse, eğer burjuva hukuku kalkmış ve yerine eşitlik ilkesi konmuşsa, ve saydığımız yaşayan çelişkilerin tümü yok edilmişse, eğer devlet iktidarının yalnızca, dış düşmanlara karşı koma, ülke içinde hiç bir tehdidi yaşatmama görevlerini yerine getiriyorsa, o zaman ülkemizde bu noktada «herkesten yeteneğine göre herkese ihtiyacına göre» ilkesiyle karakterize olan komünist dönem yerine, «herkesten yeteneğine, herkese çalışmasına göre» ilkesiyle karakterize edilen sosyalist döneme geçilebilmiş demektir.» (4).

Komünlerin kuruluşu, bundan ötürü toplumsal gelişmenin objektif yasalarını ifade eder, ayrıca bu tedbirleri parti ve devletin tüm davranışlarından hareketle alınır. Komün reformunun yapılışı yalnızca tarımda ve sanayi üretiminde ileriye doğru büyük sıçramanın kaçınılmaz sonucu değildir, o partinin ideolojik ve politik çalışmasının kesin zaferinin de kaçınılmaz sonucudur. Köylüler, Halk Komünlerinin kuruluşunu ısrarla istemektedirler. Bu, kollektifleşmiş köylülüğün tamamının sosyalist ve komünist bilincinin nasıl yüksek bir düzeye eriştiğini gösterir. Fakat yalnızca bu yeterli olamaz, çünkü köylerdeki her iki olanak öyle başarılı şekilde tartışıldı ki, sağ sapmacıların burjuva partisinin ve büyük mülk sahiplerinin zengin köylülerin ve gericilerin saldırısının tümüyle püskürtülüşüne kadar, varlıklı orta köylülerin kapitalist kanadının akamete uğratılışına kadar başarılı iyileştirme kampanyasını sürdürebilmiştir. Komünlerin kuruluşu şu bakımdan kanıtlanmış bir örnektir, eğer bütün şartlar yerine gelmişse, en yüksek bir

(4) **Honggi**, Sayı : 7, 1958.

noktaya erişilebilir. Sonuç olarak Halk Komünleri, burjuva ideolojisinin ve bütün diğer gerici ve tutucu sağ ideolojilerin direnişini kırmayı ve hızla genel mülkiyete geçişi olanaklı kılmıştır.

Halk Komünlerinin kuruluşu yüksek derecede önemii bir sosyal değişimdir, onun büyük tarihsel önemi vardır. Henandaki Zhingzhou'da söylenen şu şarkıdaki gibi: «Bir Komünün kurulması, cennete gitmek gibidir - Bir gecenin ilerlemesi, 1000 yılın üstündedir - Keskin kılıç özel mülkiyetin köklerini kazıyor - Ve yeni bir dünya çağının kapısı açılıyor.»

Bu önemli toplumsal dönüşüm Marksizm - Leninizmin bir zaferidir. Parti genel çizgisinin ve Yoldaş Mao Tse-tung'un düşüncesinin, özellikle sürekli devrim öğretisinin ve de bununla bağımlı endüstri ve tarımın, ağır endsütrinin gelişmesinin... vs. zaferidir.
20.8.1958

SÜREKLİ DEVRİMİN BİR SUNUCUSUNUN TUTARLI BİR DİYALEKTİK MATERYALİST OLMASI ZORUNLUDUR

Wu Jiang

(**Zhexue Yanjiu** 8, 1958, s. 23-29)

Yoldaş Mao Tse-tung'un Sürekli Devrim üzerine düşüncesinin halk içinde daha da yayılması, günden güne artan etkisi, Kadrolar ve Halk tarafından kabullenilişi ve geniş kapsamlı uygulanışı günümüzdeki büyük bir olaydır. Bu olayın, hem politik ve hem de teorik alanda olağanüstü bir önemi vardır. Bunun, kesin öneminin sosyalizmin inşası ve komünizme geçişin hızlandırılması için abartılmadığı gerçektir.

Herkes bilmeli ki, «Sürekli Devrim» oldum olası proletaryanın savaş narasıdır. Biz Komünist Partisinin üyeleri, inançlı komünistler, Sürekli Devrim teorisinin bundan ötürü taraftarıyız. Sürekli Devrim düşüncesi aynı zamanda Sosyalist Devrim düşüncesiyle birlikte çok önceden Marks tarafından formüle edilmiştir, «Bu sosyalizm, Devrimin **sürekliliğinin ilânıdır.**» (1). Her türden Burjuva ya da Küçük-Burjuva devrimcilerine (Devrimi, Demokratik Devrim biçiminde sonuna kadar bırakmak isteyen) karşı verilen mücadelede, Demokratik Devrimin kesintisiz olarak sosyalist devrime kadar götürülmesi ve sosyalist devrimin tamamlanmasının gerekliliğini vurgulayan bu şiar kullanıldı. Lenin, Marks'ın bu teorisini, Rus Dev-

---

(1) Marks, **Fransa'da Sınıf Mücadeleleri,** Marks - Engels : **Werke,** Berlin 1951, Cilt : 8, S. 103.

riminin sözden eyleme dökülüşünde kullandı ve onu mükemmel biçimde daha da geliştirdi. Lenin, Demokratik ve Sosyalist Devrim arasındaki ilişkinin doğru konulması için Marksist-Leninist Strateji ve taktiği bütün bir sistem olarak bu teorinin üzerine inşa etti. (Öyle ki «bir tek zincirin iki halkası» (2) ifadesiyle tanımlanan ilişki, her iki halkanın karşılıklı bağımlılığını olduğu gibi, aynı zamanda farklılığını ifade ediyordu.) Yoldaş Mao Tse-tung da bu teoriyi kullandı. Şaşılacak bir fikir zenginliğiyle Yoldaş Mao Tse-tung, Çin'in tümüyle özel ve kompleks şartları altında, Marksist-Leninist sürekli Devrim teorisinden, her iki Çin Devriminin zafere götürülmesinde dikkate değer biçimde yararlandı. Bunun üzerine Yoldaş Mao Tse-tung, bu teoriyi, ona yüksek derecede bir bütünlük kazandırmak için yetkinleştirdi. Çinde Demokratik ve Sosyalist Devrimin farklılığını ve de her iki Devrimin sıkı şekilde bağlılığı meselesinin ortaya çıkardığı çeşitli gruplarla mücadelede teoriye ve eyleme ilişkin sözler, Mao Tse-tung'daki çok taraflı özel karakterdeki düşüncelerinden biri olarak açıkça ayrılıyordu. Mao Tse-tung'un Sürekli Devrime ilişkin düşünceleri —özellikle her iki devrim bakımından— esaslı bir araştırmaya dayanan teorik zengin bir kaynaktır, ve bu, onun kayda değer zenginliğidir. Problemin, uzun zaman ileriye sürüldüğü gibi, ülkemizde ikiye ayrılan aşamalardan sadece birinde ele alınışı yetersizdir. Tarih eski ilişkileri giderek yenisine bırakır ve biz bugün yeni bir ilişki içinde, tümüyle farklı aşamada bulunuyoruz. Aşama, esas itibariyle sosyalist Devrim aşamasının tamamlanması ve sosyalizmin inşa ve sosyalizmden komünizme geçişin şartlarının

(2) Bkz. Stalin, **Werke,** Cilt : 6, S. 89.

hazırlanması aşamasıdır. Bizim şimdiki durumda, esas itibariyle zafere ulaşmış sosyalist bir devrimin şartları altında, sosyalizmin gelişmesi şartları altında «sürekli devrim»e tümüyle silah olarak ihtiyacımız var mıdır? Yoldaş Mao Tse-tung'un düşüncesinde en ileri, dikkate değer biçimde belirtildiği gibi, doğrudan doğruya bu noktaya tam zamanında açıklık getirilmiş ve Marksist-Leninist Sürekli Devrim teorisi sosyalizmin inşasında ve sosyalizmden komünizme geçişin hazırlanmasında yaratıcı biçimde kullanılmıştır. Yoldaş Mao Tse-tung diyor ki, biz devrimleri birbiri ardına yaptık. Geçmişte olduğu gibi, bu, gelecekte de böyle olacaktır. Bizzat Komünist Toplum da bundan ayrıcalıklı olmayacaktır. Yalnız devrlmlerin biçimi ve tarzı bu dönemde sınıflı toplumda olduğu gibi değildir. Bütün ülkede 1949 yılındaki zaferden sonra Yoldaş Mao Tse-tung şunu ilân etti: «Bu... on bin millik uzun bir yolda sadece ilk adımdır.» (3). Bu zamanlarda sosyalist devrimin muzaffer sonucu hiç bir şekilde bir devrimi sonuna kadar vardırma değildi. Sosyalist Devrim olsa olsa bunun ikinci adımını teşkil eder. Sosyalist Devrim, bilinçli Sürekli Devrimin kesinliğine, insanlığın gereklilikler aleminden özgürlükler alemine kesintisiz yükselmesine neden oldu. Yoldaş Mao Tse-tung'un Sürekli Devrim üzerindeki düşüncesi, halklar için ,sosyalist devrimi tamamlamada değerli bir ilham kaynağı olarak ele alınmak zorundadır. İlkin Marks tarafından ortaya konulan Sürekli Devrim teorisi insanlığın yolunu sosyalist devrimden hareketle aydınlatmış, sonra da Sürekli Devrim teorisi Yoldaş Mao Tse-tung'un düşüncesinde

---

(3) **Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzeri.** 6. Baskı, Berlin 1956, S. 19.

yeni ilişkileri ifade eden biçimde daha da yetkinleştirilmiş bir biçim almış, bizim sosyalizm temeli üstünde gideceğimiz ileri yolu göstermektedir. Sosyalizmin sağlamlaştırılması ve sosyalizmden komünizme geçişin şartlarının hazırlanması!

Gerek Marks ve Lenin ve gerekse Yoldaş Mao Tse-tung, sürekli devrimi sebepsiz olarak ifade etmemişlerdir. Sürekli Devrim teorisi, devrimin duraklaması yahut da devrimin ortadan kaybolması teorisine karşılık konulmuştur. İşte bu noktada Sürekli Devrim teorisi, eylemde, devrimin kesintisiz olmak zorunda olduğu, bu ya da şu aşamada sınırlanmasına izin vermeyerek, Sürekli Devrim teorisini bütün güçlerle savunabilmemiz düşüncesi halkda devamlı vardır. Bu, çelişkilerin birliğini ifade eder. Devrimin kesintisiz olması zorunluluğu ya da sonradan durdurulmaması düşüncesi, bu görüşün ya esasta onun özel sınıfsal karakter taşıdığı ya da esasında hatalı bir düşünce biçimi olduğudur. Sınıflı bir toplumda sınıfsal özellik çok kez kesin faktördür. Burjuva ya da küçükburjuva devrimcileri (hangi yönde olurlarsa olsunlar devamlı göstermek istedikleri gibi) tümüyle esasında bu sınıfsal özellikleri yerine getirirler. Onlar devrim sürecinin tek tek aşamalarına nihaî amaç için, onun yüzünden devrime katılmayı kabullenirler. Bu hedefe erişilince, onların devrimci ruhu uçar gider ve elde ettikleri kazançlarını güvence altına almak için Devrimi durdurmaya kalkışırlar, bunun sonucu onlar kaçınılmaz olarak devrim aleyhtarı olurlar. Yukarıda söylediğimiz gibi, Marksist-Leninist Devrim teorisi, tam da halka karşı mücadelede bu darbeleri teşkil eder. Bu tarz mücadele, bizzat sosyalist şartlar altında, iki gelişme yolu üzerinde bir mücadele biçimi içinde uzun sürebilir. Bunun üzerine hatalı düşünce-

ler, başlangıçta devrimci olan kimseler üzerinde muhakkak kolayca yer edebilir. Belirli şartlar altında onların devrimci hızını kaybetmesi bundan ötürüdür. Eğer böylelikle sosyalist devrimin zaferinden sonra çalışan halk içindeki kişiler sürekli devrim teorisini tümüyle terketmişlerse, anılan biçimdeki hatalı düşüncelerden bazılarına kapılabilirler. Günün birinde diyalektik yöntemin yerine metafiziği koymak isterler, o zaman devrimciler, tutucular haline gelirler. Devrimci reformların ateşli bir taraftarı olacaklarına, yeni şartlar altında en küçük reform konusunda bile şaşkınlık gösterirler. Doğal olarak burada, hem özel ve hem de birbiriyle bağımlı sınıfsal özelliği ve düşünce tarzını, ve düşünce tarzındaki hataların açıkça burjuvazinin etkisini taşıdığını gösterir. Şüphesiz şartlar altında, anılan hatalar, sınıfsal özellik üzerinde daha da gelişebilir. Yani şüphesiz şartlar altında iki yöntemin mücadelesinden, iki farklı tarzda olaylar arasında bir mücadele olabilir.

Bundan şu noktalar belirlenebilir, Sosyalist Devrimin zaferinden sonra, ayrıca şüphesiz devrimciler, hepsinden önce iyi bir devrimci olarak kalmak isterler, öyle ki yalnızca onun genel durumuna en büyük dikkatle kulak asmak, aynı zamanda kendi düşünce tarzını da, diyalektik materyalizm yönteminin onda bilinçle nasıl sağlam yer ettiği ve idealist - metafizik yönteme nasıl son verdiği bilinmek zorundadır. Problem bundan böyle de daima daha çok önem taşıyacaktır. Sürekli devrim teorisinin bir savunucusunun tutarlı bir diyalektik materyalist olması zorunludur. Mao Tse-tung tam da bunun üzerinde kısa süre önce açıkça durmuştur. Yoldaş Mao Tse-tung'un sürekli devrim teorisi diyalektik materyalizm temeli üstünde, çürütülemez biçimde inşa edilmiştir ve aynı zamanda

bu teorinin yetkinleştirilmesi de yapılmıştır. Kadronun zamanında işçi ve köylü kitlelerini çok geniş kapanlayışına ilişkin tüm ifadelerin felsefi bakış açısı altında bulunduğu ve onun, bu bakış noktasından kesintisiz olarak onun kendi düşüncelerinin, sonucuna varışını mükemmelleştirmenin zorunluluğu gerçeği, kadro ve kitlenin bu noktayı gerçekten doğru kavradığının kanıtıdır.

Sürekli Devrim öğretisi, diğer anlamda dünya proleteryasının teorisidir. Aynı zamanda Sürekli Devrim teorisi bir metodolojidir. Dünyamızın **bilinmesi,** maddi bir dünya olarak bütünü içinde dünyanın sürekliliği içinde değiştiği gibi, dünya görüşüdür, bu öğreti biçiminin bir problemin ortaya konuluşunda ve çözümünde **kullanılması** metodolojidir. Marks diyor ki: «Proletarya zafere ulaştıktan sonra da, hiç bir şekilde toplumun kesin biçimini oluşturamaz.» (4). Çünkü, proleterler, bu dünya görüşüne ve bu metodolojiye sahiptirler, onlar sürekli devrim teorisinin gerçek tutarlı savunucusu ve başından sonuna kadar ilerlemenin sahipleri olabilirler. Şüphesiz bu noktada açıklamalar gerekir. Bazı kimselerin düşüncesine göre, proletaryanın zaferi ve sosyalist bir toplumun gelişmesi, toplumsal devrimin sonu anlamına gelir, buna göre onda sadece donmuş fenomenler ve mutlaklaşmış eğilimler vardır, fakat bunların etkisi üretim güçlerinin sıçramalı ve gelişimiyle kaldırılır. Böylesi donmuş ve mutlaklaşmış eğilimler esasında, bu çelişkilerin gelişmesinin kaçınılmaz olarak ani değişimleri getirmek zorunda olduğu gerçeğinin bilinmemesindedir, bu bir «çelişkilerin var olmaması öğreti-

(4) Bu alıntının yapıldığı yeri bulamadık.

si»nin yerine bir «ihtilafların varolmaması öğretisini» koymaya götürür.

Mao Tse-tung'un teorisinde olağanüstülük ve mucizevi bir tarz vardır. Mao Tse-tung bu teorisini kapitalizmden komünizme geçişin tüm problemlerinde, sosyalizmin tüm problemlerini dünya durumunun tüm özel biçimini tamamıyla göz önüne alarak inşa etmiştir. Mao Tse-tung «çelişkilerin varolmaması teorisi» ve «ihtilafların varolmaması teorisi» denilenlerin hatalılığını, metafiziğe dayandığından, asılsızlığını göstermiştir. Kapitalizmden komünizme geçiş, iki olanağın, iki yöntemin mücadelesinden hareketle karakterize edilir. Yoldaş Mao Tse-tung'un, Marksist - Leninist sürekli devrim üzerindeki tasavvurları böylesi mücadelelerin pratiğinden ileri gelmiştir.

Sosyalist toplumun kendi çelişkileri vardır ve bu çelişkilerin kendi devrimine, kendi oto-kritiğine ihtiyacı vardır. Her toplum; gelişiminin her safhasında üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında, alt-yapı ve üst-yapı arasında kesinti olmaksızın çelişkileri tanır. Bunun sonucu devrimler de kesintisiz olarak birbirini izlemek zorundadır. Çağımızda farklı tipte iki sosyal (ya da politik) devrim vardır, bunların ayrılığı toplumsal çelişkilerinin aynı tarzda olmamasına dayanır. Kapitalist devrim içindeki devrimin çözdüğü çelişkiler, üretim güçleriyle üretim ilişkileri, üst-yapıyla, ekonomik temel arasındaki çelişkiler, kendi ifadesini antagonizmde bulur ve sınıflar arasındaki öfkeli ihtilaflara, şiddetli sınıf mücadelelerine götürür. Bu çelişkiler bizzat kapitalist sistem tarafından çözülemez, çünkü kapitalist sistem kendisini eleştiremez. En önce bu çelişkileri çözmeye sosyalist devrim muktedirdir. Bu, devrimin bir tipidir. Toplumsal dönüşümlerin bir diğer tarzı, sosyalist ve komünist toplumda mey-

dana gelen devrimdir; devrimin bu tarzı, yukarıda görüldüğü gibi, üretim güçleriyle üretim ilişkileri ve de üst-yapıyla ekonomik temel arasındaki çelişkileri çözmek zorundadır. Bunlar Halk içindeki çelişkiler olarak ortaya çıkar ve bu da halk içindeki ilerici ve gerici gruplar arasındaki bir mücadelenin biçimidir. Bundan ötürü çelişki ve mücadelenin bu tarzının hiç bir antagonist karakteri yoktur, sosyalist ve komünist sistem bizzat kendisi buna bir çözüm bulabilir. Sosyalist ve komünist sistem, sürekli oto-kritik ve sürekli kendini yenilemeyle ileriye doğru gelişir. Her iki devrim tipi, farklı tarzlardadır ve farklı biçimler alırlar, fakat buna rağmen her ikisi de devrimcidirler. İkinci devrim tipi, tarihsel olarak birincisinden çok daha uzun bir zaman sürmek zorundadır. Demin söylediğimiz gibi, iki tipin oluşumunu da kavradık, onun kendi biçimi yoktur, ayrıca bizde henüz tümüyle sosyalizmin gelişmesi aşamasına erişilmemiştir ve sınıf mücadelesi sürmektedir. Bu gene de önemlidir ki, birinci tip devrim daima tümüyle sonuna kadar götürülemez, daima en son etkilerin izini üzerinde taşır. İstenen normda inşaya erişebilmek için bazı gelişme aşamalarını geçirir. Halk Komünlerinin kurulmasından giderek oluşan toplumun şimdiki değişimi (özel mülkiyetn en son izlerinin silinmesiyle) bu bir aşamayı, kesin önemi olan bir aşamayı oluşturur. Fakat sosyalizmden komünizme kesin geçiş de bir devrim olur. Komünist toplumda diğer gelişme aşamaları olacaktır ve her aşama ardı ardına birbirine bağlıdır, bu tarzda bir devrim olacaktır. Tüm bu devrimler arasında başka aralar ve biçimler de olabilir.

Devrimimiz durdurulamaz biçimde gelişiyor, bu devrim içinde bir devrimi diğeri izliyor. Nihayet son olarak gelişmenin bu tarzı üretim güçlerinin kesinti-

siz gelişmesine neden oluyor. Her kimse, insan ve tabiat arasındaki mücadelenin, tümüyle belirli üretim ilişkilerinde rol oynadığını biliyor. Üretim güçlerinin gelişmesinin önüne geçilmezliği, üretim ilişkilerinin ve üst-yapının tüm fenomenlerinin içinde baştan ya da daha sonra gerekli devrimci değişimleri beraberinde getirir, bu değişimler üretim güçlerinin onun tarafından gelişmesini daha da ilerletir ve böylelikle insan ve tabiat arasındaki mücadele şiddetlenir. Bu yüzden önümüzde iki büyük, sıkı şekilde birbiriyle bağımlı ve biribirine geçmiş görev duruyor, tüm bilinçle sosyal devrimi ileri götürme ve tabiata karşı mücadeleye başlama! Öyle ki bu her iki büyük görev arasındaki ilişki yeni bir safhayı başlatır. Bu yeni safha, Engels'in dediği gibi, sosyalist devrimin zaferiyle birlikte «ilk kez insanlar bilinçle, tabiatın gerçek efendisi olurlar, çünkü onların artık kendi toplumsallaşmalarının efendisi oluşları» (5) tamamlanır. Evet insanlar daha çok bu durumda, kendi toplumsal ilişkilerinin içinde tümüyle bilinçli bir devrim yaparlar. Tabiata karşı mücadelelerinde güçlerini daha çok arttırmak için, gizli üretim güçlerinin üzerinde, sihirli güçler gibi özgür daha çok belirleme olanağını elde etmek için, onu yaşamlarının her anına uygulama ve daha hızlı geliştirmek için... Bu muazzam tempo, kapitalizmde başlayan üretim güçlerinin daha da gelişmesiyle aşılır ve bütün insanlığı hayrette bırakır. Bu, ülkemiz üretiminin ileriye doğru yaptığı muazzam sıçramasında görüldü. Üretim güçlerimizin ileriye doğru büyük sıçramasını biz hepsinden önce, ülkemiz halkının çalışma stilinin iyileştirilmesi, Halk Komünlerinin kurulmasına ilişkin kampanyalardaki gibi

---

(5) **Anti-Dühring, Berlin** 1948, S. 351.

böylesi inisiyatifler aracılığıyla kendi kollektifleşmesini yaptığı bilinçli devrim olarak düşünüyoruz, fakat bu Yoldaş Mao Tse-tung'un formüle ettiği programıyla olanaklı olabilir: «Sosyalizmin daha fazla, daha hızlı, daha iyi ve masrafsız inşası için bütün güçleri ileriye sürmek, bütün enerjileri seferber etmek.»

Diyalektik materyalizm görüşüne göre, devrimin; toplumdaki gelişme sürecinde kantitatif (nicel) bir değişimden, kalitatif (nitel) bir değişime, yani ani bir değişikliğe, bir sıçramaya varışıyla olacağı ifade edilir. Yoldaş Mao Tse-tung diyor ki: «Her ani değişim, her sıçrama bir devrim tarzıdır ve bir mücadele verilmesini gerektirir.» (6).' Bu ani değişimler, kantitatif değişimler (ani değişimler) den ileri gelir. Hiç bir kantitatif değişim yoksa, ani değişimler de olamaz, şeyler gelişemiyorsa, toplum da ilerleyemez. Uzun tarihi boyunca toplum, çelişkilerden oluşan değişimler geçirmiştir. Kantitatif değişimleri, kaçınılmaz şekilde aşamalardan hareketle karakterize edilen kalitatif değişimler izler. Kapitalizm ve sosyalizm, iki büyük tarihsel olarak farklı aşamadırlar: Bu iki aşamaya ilişkin birincisinin durumu, kantitatif değişimin kalitatife (ani değişim) dönüştüğü tipik ilişkinin bir biçimidir. Her ne kadar sosyalizm ve komünizm her ikisi de toplumsal kategorilere aitse de, sosyalizm kollektif mülkiyetin bir sistemine dayanır, bundan dolayı sosyalizm ikincisinden ayrılır ve sosyalizmle komünizm arasında farklı gelişmenin aşama ve ilişkileri aynı şekilde kantitatif değişimlerin kalitatif bir değişime dönüştüğü tipik bir ilişki tarzıdır. Eğer toplum bu tarzda esaslı bir kalitatif değişimi tamamlamışsa, her keresinde o yeni bir devrim yapmış demektir.

---

(6) Bu alıntının yapıldığı yeri bulamadık.

Bunlar belirli tarzdaki durumlardır. Fakat diğer tarzdaki durumlar da vardır. Nerede büyük bir tarihsel gelişme aşamasının esaslı çelişkisi tabiatını değiştirilmemişse, orada aynı zamanda bunun sonucu onun kesintisiz gelişmesi birbirini izleyen değişmelerin biçimini alır, yahut da, nerede, diğer çelişkiler, küçük ya da büyük temel çelişki tarafından şartlanan ve etkilenen değişimler meydana gelmişse onlar ayrılır. (Onlar birden bire tadil edilir ve çözülür, onlar ansal şiddetlenir ya da sıçrar... vs). Bu şartlar altında her aşamada daha çok çeşitli küçük gelişme aşamaları oluşabilir, bunun sonucu kalitatif değişimler kısmî tarzda meydana gelir. Yoldaş Mao Tse-tung, bilinen sözüyle tam da bunu anlatmak istemişti, esaslı bir kantitatif değişim sürecinde daha çok kalitatif değişimlerin parçaları vardır. Kalitatif değişme bölümleri birikir ve esaslı bir kalitatif değişim meydana getirir, o böylelikle temel çelişkinin çözümünü harekete geçirir. Öyleyse tüm bu kalitatif değişim bölümleri aynı şekilde devrimdirler, bu devrimle herhangi bir alanda kesinlikle her zamanda meydana gelme olanağı vardır.

Bunun sonucu, Sürekli Devrim teorisinin bir savunucusu, hepsinden önce devrimin gelişme sürecindeki tek tek aşamaları ayırabilmek zorundadır, o aşamanın özelliğine dikkat etmek ve aralarındaki bağıntıyı doğru olarak belirlemek zorundadır. Devrimin tek tek safha ya da aşamaları karıştırılamaz; tamamıyla onun ayrılması gerekir, onların ayrımında henüz hiç bir derin çatlak yoktur, tersine onlar daha çok birbirleriyle bağımlı olmak zorundadırlar. Bir diğer sözle; şeylerin gelişim süreçleri içinde aşamalar olduğuna ayrıca dikkat edilmek zorunda olunduğu gerçeğinden sakınmak zorunda değildir, tersine ay-

nı zamanda aşamaların metafizik teorisinden sakınılmak zorundadır. Devrimin iki aşaması da, ikincisi birincisinin ön şartları olarak görülmelidir. Aynı zamanda tüm bunlar, birinci aşamadan ikincisine geçiş için en iyi biçim olarak kabul edilmek zorundadır.

Şimdiki dönemde, görevimiz sosyalizmin inşasına başlamadır; aynı zamanda, en yakın adım için. yani sosyalizmden komünizme geçiş için şartları yaratmadır. Sosyalizmden komünizme geçişi sağlayabilmek için, biz proletarya diktatörlüğü biçiminde ve ayrıca onun dayandığı politik ve ekonomik biçimlerin içinde çare ararız. Şimdi sosyalizmi inşa edebilmek ve sosyalizmden komünizme geçişi hazırlayabilmek için, bizim bugün en iyi ve en kullanılabilir bir biçimimiz var elimizde: Halk Komünler biçimi. Halk Komünleri —bunlar tümüyle büyük bir yeniliktir— ülkemiz sosyalist ekonomisinin gelişme ürünü, üretim güçlerinin, ileriye doğru büyük sıçramasının ürünüdür, fakat aynı zamanda Halk Komünleri Yoldaş Mao Tse-tung'un Sürekli Devrim üzerine düşüncesinin ürünüdür. Endüstri, tarım, ticaret, eğitim ve ordu da kullanılan bu biçim, ülkemizin şimdiki döneminde halkın önemli görevlerinin bir sentezidir, sosyalizmin başarılarını hızlandırmak, komünizmi hedef almak, hepsinden önce de komünizme geçişin şartlarını hazırlamak için, tabiata karşı aktif mücadele verilmesi ve sosyalist devrimin bilinçle ilerletilmesi. Aynı zamanda komünler gelecekteki komünist toplumumuzun, örgütlenme biçiminin temel birliğini teşkil ediyor. Bundan bu biçimin, —komünlerin— sürekli devrimin gerekli bir ürünü olduğu açıkça görülüyor, ilk kez komünler devrimin ileri götürülmesinde güçlü bir aygıt ve sürekli devrimde ileriye doğru atılan bir adımı gerçekleştirdi.

Halk Komünlerinin teşkil ettiği, toplumsal örgütlenme biçiminin görülen gelişimiyle birlikte, tümüyle köken itibariyle halk içindeki mutlaklaşma ve kemikleşme üzerine görüşler ve de metafizik görüşlerin dönemi tarafından büsbütün yok edilir. Sosyalizm komünizmin ilk dönemidir, yani sosyalizm komünizmin hazırlık dönemidir. Her ikisinin de ortak br tabiatı vardır, bunların her ikisinin de üretim araçlarına sahipliğin kollektif mülkiyetinden ve tüm halkın yeteneklileğini aynı ölçüde birlikte etkileme ve tümüyle çalışmanın aynı ölçüde ayırmak zorunluluğu gerçeğinden hareket karakterize edilir. Her iki dönemin arasındaki fark genelinde ve esas olarak şurada görülür: Sosyalizmin kollektif mülkiyet sistemi bir çok bakımdan birbirinden ayrılır. Birincisi, yani sosyalizm görece alçak bir basamaktaki biçim ve ikincisi kollektif mülkiyetin en yüksek basamağındaki bir biçimdir. Bölüşüm bakımından sosyalizmin bayrağında «herkese çalışmasına göre», diğerinde ise, «herkese ihtiyacına göre» bir sistem olduğu yazılıdır. Bu, sosyalist dönemde «emeğe göre» ve yahut da «çalışmaya göre» (ve «ihtiyaçlara göre» değil) bölüşülürken, komünist dönemde kullanım malları «ihtiyaca göre» bölüşülür. Ve sosyalizm içinde henüz eşitsizlik vardır. Sosyalist topluma göre, her ne kadar «herkese çalışmasına göre» sloganı geçerliyse de tüm sınıfların ortadan kalkışına gelince, komünizm henüz buna eş değerde değildir. Bu eşitsizlik esasında artık bizim yok ettiğimiz burjuva hukukunun kalıntısı için önemli bir delildir. Eğer henüz, bizzat halk, «herkese çalışmasına göre» ilkesini, farksız olarak kullanıyorsa, düşünceyle davranış arasında bütünüyle fark var demektir. Sosyalist sistemde de insanlar daima az ya da çok yüksek derecede çalışmayı, her ne kadar bu durum

sosyalizmin inşa süreci boyunca tedricen değişmeye başlayacaksa da, ilkin yaşam ihtiyacı olarak değil, geçimlerini sağlamak için bir araç olarak ele alırlar. Sosyalizmle komünizm arasındaki bu farkın kökeni şurada bulunur : Sosyalizm ilkin eski toplumdan doğar ve bunun sonucu sınıflı toplumun sayısız izlerini üzerinde taşır; sosyalizmin üretim güçleri henüz sınırlıdır, sosyal ürün henüz ileri derecede çoğalmamıştır, sosyalizmde daima, endüstri ve tarım, şehir ve kır, el işi ve kafa işi arasında derin bir farklılık bulunur, buna göre insanların düşünce ve bilinç düzeyi henüz çok yüksek değildir, üzerinde henüz bir çok burjuva tasavvurlar vardır... vs. Bu esaslı fark vardır, çünkü aşamalar vardır. Bu aşamalara göre hangi tutum benimsenilmelidir? Doğal olarak bu göz önüne alınmayabilinir, çünkü sosyalizmin inşası tümüyle bir tarih parçasını kapsar ve bu tarih parçası kesilmedikçe, komünizm kurulamaz. Biz çok şaşılacak çalışmalar yaparız, hiç bir zaman bitmeyecek olan yürüyüşümüzdeki gibi çalışmalar, yaparız. Örneğin, kollektif halk mülkiyeti sistemini genel halk mülkiyeti sistemi haline getirebilmek, ülkemizi biricik kollektif mülkiyet haline getirmek için, Halk Komünleri gibi toplumsal örgütlenme biçiminden yarlanırız. Bunu başarmak için, tarım ve endüstrimizi olabildiğince geliştirmek, tüm ülkenin endüstrileştirilmesi, Halk Komünlerinin endüstrileştirilmesi ve tarımın makineleştirilmesi gibi hızlı teşebbüslerde bulunmak zorundayız, bilimde ve kültürde ilerlememiz vs. gereklıdir. Tüm bunlar «sosyalizmin inşası, komünizme kesin geçiş için şartların hazırlanması» sloganı altında işe girişmektir. Bu sloganla birlikte ve bu tarih kesitinde bizim nesnemiz, artan çabuklukla önde gelir. Bu yukarıda söylediğimiz büyük aşamaların içinde küçük aşamaların bu-

lunmasını ifade eder. Katedilen yola ilişkin gerçeğin bir bölümünü teşkil eden belirli bir gelişme aşaması, istemli olarak üzerinden sıçranılıp geçilemez. Tümüyle olağanüstü koşullar olmaksızın, sosyalizmin tarihi aşamasını aşağı-yukarı iki ya da üç yılda ilk hamlede aşma denemesi, «herkese çalışmasına göre» temel ilkesini tümüyle terketmek, hepsinden önce burjuva hukukunun kalıntılarını tümüyle ortadan kaldırmak, hemen mal mübadelesine geçmek ve komünizme başlamak demektir, ve bu olanaksızdır ve akamete uğramaya mahkûmdur. Bir gelişme döneminin üzerinden sıçrama bu kaçınılmaz olarak yürümek zorundadır, günümüzde bir ide'nin gücüyle birlikte kullanma, bu en ilkin gelecekte gerçekleşecektir, bu sübjektif insan eyleminin etkinliğinin hiç bir takdiri yoktur, aynı zamanda sübjektif insan eyleminin etkinliğinin bir değerlendirmesi olarak ayrıca hiç bir değeri yoktur. Öyle ki komünizm fikri en çabuk biçimde de gerçekleşmez, aynı zamanda onun hemen gerçekleşmesinin tersine engel olur.

Aşamalar gerçi birbirini izlemek zorundadır, fakat her iki aşamanın sıkı şekilde birbiriyle bağımlılığı ve sosyalist aşamanın mutlak oluşundan vazgeçilebilir mi? Biz şimdi katettiğimiz dönemde biri «sosyalizmin inşası için mücadele», diğeri «komünizme geçişin şartlarının hazırlanması için mücadele» olan iki slokan vardır. Bu iki slogandan gerek biri, gerekse diğeri olabilir ve her ikisi de mücadeleyi gerektirmeyebilir. Çünkü komünizme geçiş şartlarının hazırlanması sözü, sosyalizmin inşası sürecinde, ileri biçimde komünist unsurların gelişmek zorunda olduğu ve bunun da hem maddî ve hem de manevî ilişkilerle ilgilenmeyi ifade eder. Bu her iki mücadelede sürekli devrim rol oynar. Sadece birinci mücadele, mücade-

leyi kapsar, ve ikincisi devrimi ya durdurmak ya da belirli bir aşamada mutlaklaşmış fenomenler olarak kalmasından sakınmayı dener. Yalnızca birincisi mücadeleyi kabul eder, fakat ikincisi, birincisinin mahzuru görülürse reddeder. Bu tutumun sosyalizmin inşası için tamamıyla zararlı olduğu anlamına gelir. Burjuva hukukunun kalıntıları ortadan kaldırılmalıdır. Burjuva hukuk ilişkilerinin kalıntısı göz önüne alınarak üç tutum takınılması mümkündür: Birincisi tümünü bir vuruşla kaldırma, ikincisi, hiç bir zaman kaldırmama, aynı zamanda bunun zıddına tümüyle onu sağlamlaştırma ve kökleştirme, nihayet üçüncüsü tedricen kaldırma. İki tutumdan birincisi doğrudur, biri «sağ», diğeri «sol» fakat tüm her ikisi de bizim ruhumuzu (nesnemizi) geri götürür. Bizim amacımız, burjuva hukuk ilişkilerinin kalıntısını zayıflatmak, sınırlamak ve giderek ortadan kaldırmaktır. Çünkü sadece eğer, burjuva hukukunun kalıntıları giderek ortadan kaldırılırsa, komünist unsurlar da giderek gelişir. Eğer biz sosyalist inşanın yürüyüşüyle giderek komünist unsurları güçlendirirsek, eğer biz Halk Komünlerinin büyük çerçevesi içinde, kısmî bir parçasız bölüşüm, halk mutfakları, çocuk bahçeleri kurarsak, eğer biz komünist düşünce ve komünist çalışma moralini ilerletirsek, eğer biz insanların tedrici başarısını, işi daha çok geçim derdi aracı olarak değil de, tersine, ilkin yaaşm ihtiyaçları olarak görürüz... vs. tümüyle aynı zamanda komünizme geçişin şartlarını hazırlamış oluruz. Bazılarının söylediği gibi, eğer kapitalizm feodal toplumun bağrında tedricen doğmuşsa (çünkü her ikisi de özel mülkiyete dayanır) komünizmin de sosyalizmin bağrında doğduğu doğrudur. Feodal toplumda, kapitalist unsurların kuvvetle büyüyüşünü koruyan kimseler vardır (biz onları ta-

rihsel ilerlemenin bilinen biçimde temsilcileri sayıyoruz). Biz sosyalizm aşaması sırasında komünist unsurların büyüyüşünün koruma sorumluluğunu taşıyamaz mıyız? Bu gerçek bir sorumluluk ve gerekliliktir. Eğer ilerlenilmiyorsa, gerilenir. Biz olumlu komünist unsuru ilerlettiğimiz zaman, biz tarihsel gelişmedeki çelişkiyi çözünce bir geride kalan bakış noktasıyla ilgilenme de mümkün biçimde gelişir. Bir diğer bakış açısına göre, sosyalizmin inşa sürecinde komünist unsurların tedrici büyümesi, doğrudan doğruya sosyalist inşanın ileriye doğru gelişmesine ve büyümesine en ileri derecede elverişlidir. Çünkü bir kere «genel» ve «büyük» Halk Komünlerinin yaratılması sosyalist inşayı hızlandırmaz mı? Komünist bir çalışma anlayışının gelişmesinin hızlılığı —halk mutfaklarının, çocuk kreşlerinin kuruluşu, kadınların çok büyük sayıda işgücünden özgür kalmalarının sağlanışı— bunlar da tümüyle sosyalist inşayı hızlandırmaz mı? Hepsinden önce, komünist unsurların gözönüne alınmasına gösterilen dikkatle sosyalizmin inşası hızlanmaz mı? Bütün bunlar onun açıklığı için yeterli değil midir? Sosyalizmin inşası hızlandıkça, komünizme geçiş de hızla yapılabilecektir.

Hiç bir toplumsal gelişme dönemi mutlak olamaz, onların tümünün, aynı zamanda birlik ve mücadele içinde bulunan, zıtlıkları vardır. Dünyada, tedrici büyüme içinde meydana çıkan kapitalist unsuru bulunmayan hiç bir mutlak feodal toplum olmamıştır. Fakat, tedricen içinde komünist unsurları büyütmeyen hiç bir mutlak sosyalist toplum da yoktur. Çelişkilerin birliği ve mücadelesi kantitatif değişimlerden kalitatif değişimlere kadar uzanır ve böylelikle çelişkiler içinde değişimler kolaylaşır, sonra ilk aşamadan onun sonuna gelinir ve yeni aşama başlar. Devrimci

görev, bu şartlar altında «bir fenomenin değişimini, bir diğerine, yenisine, devrimci amaçlara erişmek için ilerletmek» (7) tir. Komünist toplumun çeşitli aşamaları arasındaki bağıntıyla birlikte ilerlemek daha da gerekli olur. Sosyalist aşama gerçek olarak mevcuttur. «Herkese çalışmasına göre» ilkesinden ötürü, bazı kimseler burjuva hukukunun rol oynayan kalıntılarından dolayı bu ilkeyi biraz da sosyalist olarak görmemekte diretirler ve diğerleri de proletaryanın kendi hukuku olmak zorunda olduğunu inkâr ederler, fakat bu gülünçtür. Yani bu hiç bir sosyalist toplumun olmadığının ilanıdır. Ya bir toplum tümüyle burjuva hukuk yasası altında bulunur ya da burjuva hukukunun her kalıntısından kurtulur. Burjuva hukukunun korunduğu (yalnızca ve burjuva hukukunun küçük bir kalıntısı da olabilir) şartlar altında aşağı yukarı burjuvazi, proletarya kendisini göstermemiş, aynı zamanda da tümüyle yabancı olmuş olur. Bir mutlaklaşmanın da tümüyle saf olması gerekmez. Biz, sosyalist bir aşamanın var olmak zorunda olduğunu, ve bu aşama sırasında kaçınılmaz olarak «herkese çalışmasına göre» ilkesinin uygulanmak zorunda olduğunu açıkça tanırız, fakat bu mutlak olamaz. Sosyalizm bizzat kendisi de mutlak değildir, o aynı zamanda hem kapitalizmin kalıntılarını ve hem de komünizmin embriyonunu taşır. Gerçek yaşamda, bu ya da şu moment de sayısız çelişkileri, bir çok zıtlıkları kapsama yeteneğindedir, bağımsız olarak her zaman da esasında bir çelişki bulunmak zorundadır. Bugün bir yandan kapitalist ve sosyalist sistem arasında çelişki ve zıtlıklar vardır ve diğer yandan da

---

(7) Mao Tse-tung, **Çelişki Üzerine**, Berlin 1960, S. 49: **Seçme Yazılar** cilt : 1, S. 392.

sosyalizm içinde bizzat kendisinin çelişki ve zıtlıkları vardır. Bunlar çelişki ve zıtlıkların iki çeşitli tarzıdırlar. Sosyalizmin inşa sürecinde kapitalist ve sosyalist yol arasındaki çelişki ortadan kalkmamıştır, (biz bütün konumları gözönüne alırsak) sosyalizmin inşası bakımından henüz ağır bir problemdir, fakat hepsinden önce çözülebilir bir problemdir. Komünizmden söz edilir ve ayrıca bu nokta gözönüne alınırsa, o zaman bu çelişki, onun artık varolup olmaması değil, aksine tümüyle geçmişe ait olduğu şeklinde basitçe ele alınırsa o kadar yanlış ve zararlıdır. Aynı zamanda daha ziyade her zaman yeni çelişkilerin veyahut da yeni zıtlıkların partisinin ayrılması, bizzat sosyalizm içinde bulunan çelişkiler, örneğin kapitalizmin kalıntılarıyla komünist unsurlar arasındakiler gibi, çelişkilerin tanınması gereklidir. Eğer belirli bir aşamada kapitalist ve sosyalist yol arasında çelişki doğmuşsa, bu çelişkiler oluşmak zorundadır, çözümünde sosyalizmin kesin zaferi temelinde ve hepsinden önce de Halk Komünlerinin gelişmesi temelinde, varılır. Bu çelişkilerin oluşumu ve doğru biçimde çözülmesi bir yandan sosyalizmi ilerletir, kapitalist ve sosyalist yol arasındaki çelişkinin kesin çözümünü hızlandırır ve sosyalizmi hatasız şekilde önde götürür, bir diğer bakış noktasına göre bu çelişkiler bizzat, her ne kadar sosyalizmin zaferiyle birlikte çözülecekse de, toplumun hiç bir mutlak anı yoktur, onun hiç bir mutlaklaşmış eğilimi yoktur, tersine, o en yüksek noktasına erişeceği, bizzat kendisinin inkârına varacağı anı hazırlar. Sosyalist dönemde, her ne kadar o bizzat zıtlığını başlangıçta içinde taşırsa da «herkese çalışmasına göre en doğru bir bölüşüm ilkesidir. Bu yeni durumun tedrici büyüyüşü önemli bir alanda burjuva hukukunun tüm kalın-

tılarının tedricen ortadan kaldırılışını ifade eder. Sosyalizmin bölüşüm sistemindeki bu değişim kaçınılmazdır. Burada uygunluğun ve inkârın sıkı bir bağıntısı vardır, uygunluk içinde inkâr, inkâr içinde uygunluk vardır.

Sürekli Devrim öğretisinin bir savunucusu bilinçli bir devrimcidir. Bilinçli devrimci her zaman tedrici bir geçişi yapmak ve birinden diğerine geçişi tamamlamak çin her gelişme aşamasındaki çelişkileri ayırmak ve kavramak ve de aynı zamanda zıtlıkları saptayabilme yeteneğini kazanmak istediğini söyler. Özel mülkiyet içindeki karakterize olmuş toprak ilişkilerinden hareketle, özel mülkiyet ile ortaklaşacıl mülkiyet arasındaki zıtlığın ortadan kaldırılışı üretim kooperatifleri örgütlenmesi içinde yapılan değişimle mümkün olur ve sosyalist kollektif mülkiyet sisteminin zaferine yardımcı olur. Buna göre (doğal olarak hemen hemen hiç bir kesinti yoktur) Halk Komünlerinin kurulması dolayısıyla sosyalist kollektif mülkiyet ile genel halk mülkiyeti konumları arasında yeni bir zıtlık oluşur. Bu zıtlığın ortaya çıkışıyla birlikte sosyalist kollektif mülkiyet sisteminden genel halk mülkiyeti sistemi haline geliş süreci başlar. Bu ilk planda, önemli bir alanda sosyalist inşanın hızlandırılmasının bir başarısıdır. Zaman zaman bazı kimseler, Komünlerin genel halk mülkiyetine dayanan (fabrikalar, işletmeler, ticaret ve kredi büroları(muhakkak güçler olacağından şüphelenir ve korkarlar, çünkü bu doğrudan doğruya kollektif mülkiyet içindeki genel halk mülkiyetinin bir tekerrürüne götürebilir. Gerçek, bu tarzdan korkmanın tümüyle gereksizliğini kanıtlar. Bizim şimdiki şartlarımızda hiç bir gerileme olmamıştır, aksine ilerleme olmuştur, çünkü eğer bir özel işletmedeki genel halk mülkiyeti meyda-

na gelirse, bu genel sosyalist halk mülkiyetinin düzeyinde özel mülkiyetin kaldırılması anlamınadır ve tersi değildir. Nasıl bölüşüm sistemiyle ilgili, bir dönem ardından gelirse, eğer ilkin toplumsal üretim kooperatiflerinde çalışmaya göre bölüşüm ve toprak mülküne göre primler arasında bir zıtlık oluşmuşsa, o zaman üretim güçlerinin gelişmesi ilerler ve özel mülkiyetten sosyalist kollektif mülkiyete geçiş başarıyla gerçekleşir. Bu, asla devrimi sonuna kadar götürme demek değildir. Şimdi Halk Komünlerinin kuruluşundan sonra, özgür bölüşüm sistemiyle ücret sistemi arasında Halk Komünlerinde zıtlık oluşmuştur, bu üretim güçlerinin gelişmesini gelecekte güçlü biçimde ilerletecek ve şimdiki kollektif mülkiyetin genel halk mülkiyetine ve dolayısıyla sosyalizmden komünizme geçişi başarıyla hazırlayacaktır. Bu söylenen geçişten maksat çelişkilerin tedrici bir değişimini ilerletmektir. Özgür bölüşüm ve ücret arasındaki zıtlığın ortaya çıkışı, komünizme geçiş için şartların hazırlanmasında şüphesiz ilk bakışta ileri derecede bir adım oluşturur. Daha önce anıldığı gibi, bu burjuva hukukunun tüm kalıntılarının tedricen ortadan kaldırılışında önemli bir adımdır da. Bu komün sisteminin ve üretimin ileriye doğru büyük sıçramasının bir sonucudur, onun tarafından üretimin pozitif hale getirilişinin ve komün sisteminin sağlamlığını korumanın bir sonucudur. Çelişkinin ve zıtlığın bu çifte değişimi ilerler ve bir çok şartlara bağlıdır· özellikle o üretimin gelişme şartları tarafından belirlenir. Bizim bölüşüm sistemimize bakıldığında esasında «herkese çalışmasına göre» temel ilkesi bulunur; bu kaçınılmazdır. Bu hatalı olmuşsa, ümitsizliği acoleye getirmektir. Bu kesin bir zamanı goroktirir. Henüz her şeye rağmen değişim başlar ve yol katedilir.

Gerçek yaşamdaki zıtlıkların (şeylerin içinde bulunan) devamlılığı saptanır, bu çelişkilerin de bilinçli olarak devamlılığını kavramak ve çelişkilerin çözümüne ilişkin ön şartları yaratmak demektir. Fakat zıtlıklar birinden diğerine saptanır, çelişkiler de birbiri ardına çözülür, öyle ki devrimler de birbirini izler.

Öyleyse; sosyalizm döneminde Sürekli Devrimin bir savunucusu olmak isteyen, çelişkileri kendiliğinden gelişene kadar basitçe beklemez, yalnızca «tedrici değişimler» yapmak isteyebilir ve «anî değişimleri» kabul edemez. Bunun karşısında çelişkiler iki farklı durumdadır: ya ilerlerler ya gerilerler. Burada toplumun sorunu vardır, şüphesiz her iki yöntemin problemi de ilericilik ve tutuculuk problemidir. İlk başlarda sağ oportünistler otomatizm («Otomatizm öğretisi» gerçekte bir «intibak teorisidir»; bunu savunanlar kapitalist sistemin sosyalist ilerlemeye intibak yeteneği olduğuna inanırlar) taraftarları olmuşlardı çok kez; onlar görünüşde çelişkilerin varolduğunu görüyorlar. fakat gerçekte inkâr ediyorlardı. Sağ kanadın şimdiki tutucu partileri ya da gerici partiler, aynı şekilde kendiliğindenlik öğretisinin bir taraftarıdır. Onlar çelişkilerden korkuyorlar ve çelişkilerin varlığını inkâr ediyorlar, hatta çelişkileri gizlemeye, hoş göstermeye çalışıyorlar. Eğer bizzat onlar çelişkileri tanısalar bile somut yaşamı bilinçle ve «şeylerin değişiminin hızlı bir gerçekleştirilmesinden hareketle devrim amacına erişmek için» objektif gelişme yasalarına uygun teşebbüs ruhuyla birlikte, kavramıyorlar.

Otomatizm öğretisinin bugünkü taraftarları hepsinden önce «şeyleri görüp, insanları görmeyen» kimseler olarak görülüyorlar ve bunlar «deterministler» olarak tanımlanıyor. Fakat gerçekte «madde»yi onlar

eskiye bağlıyorlar ve ilerletmek istemiyorlar. Diyalektik materyalizmin bir savunucusu; insanların sübjektif etkinliğinin objektif olanakları aşamıyacağı, sübjektifin kaçınılmaz olarak, objektife boyun eğmek zorunda olduğu inancındadır bundan ötürü. Bizim şimdiki durumumuzda, bir anda komünizme geçişi bir kaç yılda tamamlamak istemenin her denemesi, tümüyle hatalıdır, bu objektif olanakların sübjektif bir aşılmasıyla aynı olmuş olur. Fakat insanlar, tamamıyla da objektif gerçeğin kölesi değildirler. İnsan bilgisi evrenin objektif gelişme yasalarına uyar; tüm güçlükleri yenmek, gerekli ön koşulları yaratmak ve devrim yapmak için halkın sübjektif eylem gücü onun bütün çevresinde gelişebilirliği için öylesine yeterlidir. Bu bakımdan objektif sübjektifin eseridir. Sosyalizm çağı, «İnsan artık şimdiye kadar insana karşı doğanın kanunları gibi yabancı kalmış ve ona egemen olmuş olan kendi öz toplumsal eyleminin kanunlarını tamamıyla bilerek kullanıp ve onlara egemen» (8) olduğu bir çağdır. Kendiliğindencilik teorisinin taraftarları için bu anlaşılmazdır. Onlar iyi düşünüp davranmak isterler, fakat gerçekte deterministliğe ve bağımlılığa hiç bir zaman yanaşmazlar. Onların pratik eylemi, her şeyden önce hiç bir tasavvurlarının olmadığının kanıtıdır; onlar kitlenin aydınlatılmasına ve güçlenmesine güvenmezler ve hiç bir kitle hareketini de arzulamazlar, tersine tümüyle temelden insiyatifi hiçe sayarlar ve özgür insanların çalışma yeteneklerine ilişkin hiç bir tasavvurları yoktur. Öyle ki onlar kitle hareketlerinin içinde gerici bir grup teşkil ederler, durumun yukarısından ya da inşa ile uğraşan bazı bir kaç tecrit

---

(8) **Anti-Dühring**, S. 351.

edilmiş kimseden sadece taleplerde bulunurlar. Bildiğimiz gibi, her ne kadar «kitle hareketi olmaksızın, büyük çoğunluğun katıldığı sağlam kitle hareketi olmaksızın, eğer halkın bütünlüğü yoksa» (9) sosyal bir devrimin olamıyacağı ve bunun sonucu da sosyalizmin gerçekten hızlı bir inşasının olanaksızlığı açıktır.

Çeşitli safhaların çeşitli çelişkileri vardır. Çeşitli şartlara göre diyalektik, objektif olarak bir dönem içinde özel ilişkileri kapsayan fenomen biçimini ayırır. Gelişme yasası bununla birlikte çelişkileri kantitatif ve kalitatif değişimlere göre ilerleterek ve anî değişimlerle birlikte genel ve devamlı bir fenomendir. Sosyalist toplum ve sosyalizmin inşa dönemi hiç bir ayrıcalık teşkil etmez. Kim sosyalist topluma ve sosyalizmin inşa dönemine geçişle birlikte gelişmeyi yalnızca ileri doğru değişimlerden hareketle karakterize eder ve bundan sonra hiç bir anî değişimin olmayacağını, anî değişimlerin hiç bir esaslı ve genel ilke oluşturmadığını söylerse, yanlış bir noktada bulunuyor demektir. Değişimlerin tanınmak istenip istenmediği sorusu, inşa dönemi sırasındaki soruya uyar: hızlı bir tempo ya da hiç, isteme —ya da istememe— sosyalizmin ve komünizmin egemenliğine arzu duyma ya da duymama. Sonuç olarak esaslı tarzda bir sorudan söz edilebilir. Hepsinden önce, tarımsal üretim sektöründe anî değişimlerin olması ya da olmamasına göre soru konabilir. Bütün ülkenin tarımsal mal varlığının toplanmasının (plân) ilân edilmesinden sonra, tarımımız ileriye doğru bir sıçramayla yeni devrimci bir safhaya girdi. İlk başlarda tarımsal üretimin daima, sadece tedricen büyüyebileceği, fakat hiç bir za-

(9) Lenin'in **Devlet ve İhtilâl adlı** eserinin bir yerinde ima için söz konusu edilmiştir. Socinenija, Cilt: 21, S. 439.

man sıçrayamıyacağı görüşü vardı; yıllık % 4 ya da % 5'lik bir büyüme temposu artık örneği olmayan bir hız olarak görülüyor. Fakat gerçekte en yüksek tempo bir kaç yüzdelik değil, üretimi daha çift ya da üç katına çıkarmak olanaklı. Her yerde şimdiye kadar sadece toprak ürününde 100 **Jin** için 100 **Mu** meydana gelirken, şimdi 10.000 **Jin** için 10.000 **Mu**'dan daha fazla oluyor. Şüphesiz tarımımızın ileriye doğru büyük sıçraması toprak bölümünü yeni bir aşamaya getirdi. Fakat bunun için kesin temel, kantitatif değişimden kalitatif değişime geçişin yasalarının objektif varoluşu ve kullanılışıdır. Partimiz ve Yoldaş Mao Tse-tung, doğrudan doğruya bu yasanın tanınmasını sağlamışlar ve temelde bu tanımasına bilinçle egemen olmuşlar, devrimci inisyatifleri (sekiz noktada «tarım ekonomisinin şartları») harekete geçirmişler ve bütün güçleri onun kullanımında seferber etmişlerdir. Tarım üretimi alanında tümüyle genel olarak her yerde, nerede sekiz noktanın doğruluğuna inanılmıyorsa, ya da nerede uygulanmıyor yahut da onunla çelişkiye düşülüyorsa, «büyük işlenmemiş açıklığı ekmek ve yalnızca kolayca sürmek daha çok yetiştirmek ve az mahsul toplama» yöntemini kullanma, bu ya da şu sonucu götürmez, sadece tedricen önde yürünür ve ileriye doğru hiç bir sıçrama olmaz. Fakat bu, yasanın orada geçersiz olmuş olduğu manasına alınamaz, aksine yalnızca bu yasanın, sorun yaratan alanlar için kafalarda sorumluluğun açıkça yapılamadığı manasına değil, o bu objektif yasanın kullanımına karşı konuluşundandır.

Yalnızca «tedrici değişmeler» kabul edilir ve «anî değişimler» kabullenilmezse, o zaman diyalektik materyalizm değil, tersine alışılagelmiş evrimcilik olur. Sosyalizmde ilericilik ile gericilik arasındaki mücade-

le diyalektik materyalizmle beylik evrimcilik arasındaki bir mücadeledir. Eğer bir devrimci sadece «tedrici değişimleri» geçerli kabul etmezse, bir reformistin ya da yerde sürünerek ilerleme taraftarının düzeyine inmiş olur; bu gerçekte sosyalist inşanın hızlı gelişmesinde büyük bir engel olarak görünür. «Ani değişim» yasasının meydana çıktığı her biçimde, doğal olarak çeşitli biçimler altında bu ya da şunun olmadığı, bunun hemen hemen yeni bir biçim aldığıdır; o pratikte yasanın en iyi ele alınması için araştırmaları gerektirir. Fakat bu nasılsa da, bu yasanın inkâr edilmesi ya da ona karşı konulması olamaz.

Bizim şimdi içinde bulunduğumuz aşamanın büyük tarihsel görevi için, sosyalizmi inşa etmek ve komünizme kesin geçişin şartlarının yaratılmasını sağlamak için uğraşmak, çok çalışmayı gerektirir. Bütün bunlarda, çağımız için gerçekten örnek düşünceyi arma olarak taşımak, ilerici bir bilimle donatarak herkesin aklını kullanması en önemli görevlerden biridir. Yoldaş Mao Tse-tung'un sürekli devrim üzerine düşüncesinin ciddiyeti öğrenilmelidir. Yoldaş Mao Tse-tung'un bu sorunun çözümüne ilişkin parıldayan diyalektik materyalist düşüncelerini destekliyoruz. Bu bütünüyle çağımızın ruhunu yansıtıyor, sosyalizm dönemi içinde, (bundan sonra komünizm dönemi gelir) sürekli devrim öğretisinin değerli bir savunucusu olma bizim şimdiki zamanda en önemli görevlerimizden biridir.

Yoldaş Mao Tse-tung'un sancağı altında kesintisiz ileri!

HALK KOMÜNLERİNİN BAZI SORUNLARI ÜZERİNE KARAR

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 10 Aralık 1958'de Wuchang'daki toplantısında alınmıştır.

Özet

Halk Komünleri; endüstri, tarım, ticaret, halk eğitimi ve orduyu kapsayan ülkemiz sosyalist toplum strüktürünün temel birliğidir. Halk Komünleri aynı zamanda, sosyalist Devlet iktidarının temel birliğidir. Marksizm-Leninizm öğretisi ve Halk Komünlerinin ülkemizdeki ilk tecrübeleri, Halk Komünlerinin sosyalist inşayı hızlandırmasını önceden görmemiz olanağını vermektedir bize. Halk Komünleri ülkede ilk olarak, kollektif mülkiyetten genel halk mülkiyetine, ikinci olarak da sosyalist toplumdan komünist topluma geçişin sağlam biçimidir. Ülkemiz toplumsal strüktürünün temel birliği olarak Halk Komünlerinin gelecekteki komünist toplumun temel birliği olarak kalacağını da şimdiden kestirebiliyoruz.

Halk Komünleri gibi, toplumsal organizasyonların böylesi bir biçiminden hareketle, esasları partimiz tarafından saptanan sosyalist inşa için, toplumsal üretim güçlerinin olabildiğince hızlı gelişmesi genel çizgisi; ülkenin ve komünlerin endüstrileştirilmesi, tarımın elektrifizasyonu ve makineleştirilmesi ve tedricen sosyalist kollektif mülkiyetten genel kollektif sosyalist mülkiyete geçişin gerçekleştirilmesi görevleri ülkemiz halkının önünde durmaktadır. Böylelikle, sos-

yalist ekonominin tüm alanlardaki genel halk mülkiyeti, Çin'in ileri derecede gelişmiş modern bir endüstri, tarım, bilim ve kültürle güçlü bir sosyalist ülke haline getirilmesi gerçekleşebilir. Bu süreç sırasında Komünizmin unsurları tümüyle, kaçınılmaz olarak adım adım ilerleyecek ve sosyalizmden komünizme geçiş için esasları (hem maddî ve hem de manevî bakımdan) var edecektir.

Bu önemli ve son derece çok çalışma isteyen bir görevdir. Genel sosyalist halk mülkiyetinin, şüphesiz tümüyle hemen değil, ilkin birazcık noksansız gerçekleştirilmesi, ülkemizde, günümüzde egemen olan şartlarda ve edinilen tecrübelerden giderek mümkün olabilir. Tempomuz her ne kadar oldukça önemli hız kazanmışsa da, ülkemizin ve komünlerin endüstrileştirilmesinin, tarımın elektirifikasyonu ve makineleştirilmesinin ve de ileri derecede gelişmiş modern endüstri, tarım, bilim ve kültürüyle sosyalist bir ülkenin inşasının gerçekleştirilmesi tümüyle çok uzun zaman devam edebilir. Bu sürecin kesin tamamlanışı, bugünden, henüz 15 ilâ 20 yıl ve belki daha çok yılları gerektirebilir.

Emperyalistler ve onların taklitçileri tüm akılsız papağanlar; ileri derecede modernleşmiş bir endüstri, tarım, bilim ve kültürü inşa için bu zamanın çok kısa olduğunu ve bizim bu hedefe erişemiyeceğimizi iddia ediyorlar. Biz böyle sözlere alışkınız. Onlara herhangi bir şekilde önem vermek gerekmez. Tüm gerçekler kaçınılmaz olarak daima yeniden bu adamların aklını başına getirecektir. Fakat bazı kimselerde de bu zamanın uzun olduğu düşüncesi vardır. Bu kimseler bizim saflarımızdandırlar, gerçi iyi niyetlidirler, ama sabırsızdırlar. Bunlar, ileri derecede modernleşmiş bir endüstri... vs. şeylerin inşasının genel sosyalist halk

mülkiyetinin tümüyle gerçekleştirilebileceği hatta komünizmin inşasına bir kolaylık olacağına inanıyorlar. Onlar, halk komünlerindeki mülkiyetin artık şimdi genel halk mülkiyeti olduğu ve sosyalist «herkese çalışmasına göre» ilkesinden, komünist «herkese ihtiyacına göre» ilkesinin uygulanmasına geçilmiş olduğu düşüncesindedirler. Onlar açıkça, sosyalist sistemin çok uzun süreceği gerçeğini kavrıyamıyorlar. Bu görüş doğal olarak yanlış anlamanın sonucudur. Bunu düzeltmek gerekir. Tarım üretim kooperatiflerinin dönüşümü, sosyalist kollektif mülkiyetten, sosyalist genel halk mülkiyetine geçişin ve sosyalizmden komünizme geçişin mevcut süreç içinde birbiriyle bağıntılı, fakat aynı zamanda birbirinden ayrıldığı belirtilmek zorundadır.

Hepsinden önce Halk Komünleri içinde tarım üretim kooperatiflerinin dönüşümü, mevcut kollektif mülkiyeti genişletiyor ve genel halk mülkiyetinin sağlam ve kesin ön biçimlerini beraberinde getiriyor. Bu elbette ülkede, kollektif mülkiyetin genel halk mülkiyeti haline dönüşmüş olduğu anlamına gelmez. Gerçi bugün Çin'in kırsal alanları Halk Komünleri içinde toplanmıştır; hal böyleyken bu henüz ülkede genel halk mülkiyetine geçişin meydana gelmiş olduğu demek değildir, bunun olabilmesi için uzun bir zamana ihtiyaç vardır.

Gerçekte Halk Komünlerinin kuruluşu, halk mülkiyetinin genel unsurları olarak kollektif ekonomiye katılıyor. Ve bu böyledir, çünkü tarımsal Halk Komünleri ve devlet iktidarının temel organizasyonları birleşmiştir; çünkü ülkede baştan var olan bankalar, bonmarşeler ve diğer işletmeler komünleri sağlamlaştırmaktadır; çünkü Komünler, belirli endüstri ve diğer mevcut yapıların kullanılmasına katkıda bulunur, bun-

lar doğal olarak tüm halka aittir; köylerde ya da daha ileri düzeylerde (bir çok alanlarda görüldüğü gibi) mevcut kuruluşlar için komünlerin maddî ve finans araçları, iş güçlerinin muazzam bir bölümü bir çok köylerdeki (xiang) komün birlikleri ve ilgili köylerdeki tüm halk komünlerinin ortak yönetimince kullanılır ve bunda yetkilidir. Günümüzde, bununla birlikte tarımsal halk komünlerinin üretim araçları genelinde komünlerin kollektif mülkiyetiyse de, tüm halka ait olan devlet işletmelerinden ayrılır. Kollektif mülkiyet halk mülkiyeti gibi her ikisi de sosyalist mülkiyettir. Fakat sonuç olarak ilkinden daha ileri bir biçimdir, çünkü tüm halkın temsilcisi olan devlet, tüm halka ait olan üretim işletmeleri ve bunların ürünleri üzerinde doğrudan, tek ve ekonomik, bütün halk ekonomisinin gereklerine kesin olarak tasarruf edebilir, işletmelerde olduğu gibi kollektif mülkiyet ve şimdiki tiplerin tarımsal halk komünleri de sayılması gibi, mümkün değildir. Eğer, halk Komünlerinin mülkiyeti, şimdi ülkede varolduğu gibi, halk mülkiyeti olduğu söylenirse, bu gerçeği ifade etmiş olmaz.

Kollektif mülkiyetten tedricen genel halk mülkiyetine geçilmesi için her köyün (xiang) Komün Birliklerini kurması gerekir. Devam eden yıllarda ve güçlü üretim hızının ve halkın politik bilincinin büyümesinin temelinde böylesi birlikler, halk mülkiyeti için yönetilen onların üretim araçlarının bölünmesi ve devlet tarafından ortaklaşa bölüşülmesi, onların mahsullerinin bölünmesi için tedricen büyümüş ve eğer kollektif mülkiyetin halk mülkiyetine dönüşümü için önşartlar yaratılmışsa devlet tarafından belirlenir. Eğer bu dönüşümün ilerletilmesi ve tamamlanması için zamanında adım atılmamışsa ve eğer, komün üyelerinin dikkatiyle nisbeten sıkı kollektif çıkarlarıyla yetinil-

mesi sonucuyla kollektif mülkiyeti onun şimdiki biçimi içinde sınırsız zaman kalabilirse, toplumsal üretim güçlerinin gelişmesi ve halkın politik bilincinin yoğunluğunda öyle daha az problem doğar. Fakat bundan çekinilmelidir. Halk Komünleri günümüzde daima halk komünleri içinde üretimin genişlemesinde olumlu bir rol oynadığı noktasına önemle dikkat edilmesi zorunludur. Kollektif mülkiyetten halk mülkiyetine geçiş tamamlandığı zaman, objektif faktörlerden hareketle üretimin gelişme düzeyinde olduğu gibi politik bilinçin düzeyi de belirlenmek zorundadır. Geçiş için zaman noktasının seçimi insanların arzusuna bağlı değildir ve geçiş insan arzusundan önce ve sonra da sağlanabilir. Bu sözü edilen geçiş, ayrıca aşamalar ve gruplar içinde olabilir ve ulusal düzeyde ilkin önemli bir düzeye göre başarıya ulaşır. Ülkede kollektif mülkiyetin; genel halk mülkiyetine geçişini hızla yapmak için zamansız kalkışma, bu anlaşılmaz ve çok hızlı tecrübelerle Halk Komünlerinin kuruluşu, genel halk mülkiyetinin gerçekleştirilmesiyle karıştırılır. Onlar uygun değildir ve hiç bir başarısı olamaz.

Bunun üzerine sosyalist kollektif mülkiyetten sosyalist halk mülkiyetine geçiş, sosyalizmden komünizme geçişle aynı şey değildir. Tarımsal üretim kooperatiflerinden Halk Komünlerine geçişin, sosyalizmden komünizme geçiş sosyalist kollektif mülkiyetten, sosyalist genel halk mülkiyetine geçişten daha çok zamanı gerektirir.

Gereksinmelere göre paylaşım, komünist ilkesinin bir embriyonunu özgür geçimde kullanılan sistemi Halk Komünlerinin güvence altına alınması bakımından doğrudur. Bu Halk Komünleri tarafından izlenen tarım ve endüstrinin birleşmesi ve aynı zamanda ge-

lişmesi politikası şehir ve kır arasındaki, işçi ve köylü arasındaki farklılığı ortadan kaldıran bir yolu açmıştır. Eğer tarımsal Halk Komünleri, sosyalist kollektif mülkiyetten genel sosyalist halk mülkiyetine atlarsa, komünizmin embriyonu daha da büyür. Tüm bunlar bilinmek zorundadır. Devamlı büyüyen toplumsal tüm ürün, bütün ülkede tarımda ve endüstride muntazam ilerlemenin temeliyle, Halk Komünlerinin bölüşüm sistemine göre parasız olarak paylaşılan ürünlerde tedricen daima daha büyük artan hisseyle, özgür erzak verme normlarının adım adım yükselişiyle, halkın devamlı yükselen politik bilinciyle, genel halk eğitim karakterinde muntazam ilerlemeyle, kol ve kafa işi arasındaki farkın tedricen ortadan kalkışıyla, Devlet iktidarının vb. iç fonksiyonlarının azar azar ortadan kalkışıyla, adım adım komünizme geçişin önşartlarının hazırlanması, ayrıca bilinmelidir. Bu gelişmenin sürecinin bilinmezlikten gelinmesi ya da sürüncemede bırakılması ve komünizmi yakın gelecekte görmek doğal olarak doğru değildir.

Buna rağmen her Marksistin; sosyalizmden komünizme geçişin uzun ve komplike bir süreç olduğunu ve tüm bu süreç boyunca toplumun daima sosyalist bir karakter taşıyacağı gerçeğini göz önünde bulundurması zorunludur. Sosyalist ve komünist toplum, ekonominin farklı bir gelişme düzeyinden hareketle karakterize olan iki dönemdir. Sosyalist toplum «herkesten yeteneğine göre, herkese çalışmasına göre» ilkesinin; komünist toplum «herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre» ilkesinin egemen olduğu toplumlardır. Komünizmde bölüşüm sistemi adaletlidir ama, sadece toplumsal ürün aşırı ileri bir fazlalığa erişmesiyle, gerçekleştirilemez. Eğer bu şart ger-

çekleştirilmemişse, «herkese çalışmasına göre» ilkesinin terkedilişi emekçilerin çalışma zevkinin bir gevşetilişine yol açabilir. Toplumsal ürünün büyümesi ve gelişmesi için ve de komünizmin hızla gerçekleştirilmesi bu ilkenin terkedilmesini mahzurlu kılar. Bu temelden giderek, Halk Komünlerinin üyelerinin gelirinde çalışmanın değerlendirilmesine göre ücretin bölünmesi, uzun bir zaman boyunca önemli bir alanı kaplaması ve belirli bir zaman parçası için bile kesin olması zorunludur. Komün üyelerinin çalışma coşkunluğuna canlılık kazandırmak ve bunun yanında komün üyelerinin çeşitli günlük yaşam ihtiyaçlarından kurtulmalarının kolaylaşması için, halk komünleri üyelerinin ücretlerini azar azar yükseltmeye gayret göstermek zorundadır. Onlar, bunu, özgür geçime hizmet eden gelirlerinin bölünmesinden daha hızlı yılların bir dizisi için yükseltmek zorundadır. Hatta kollektif mülkiyetten genel halk mülkiyetine geçişten sonra, halk komünleri «herkese çalışmasına göre» sistemini tarihsel olarak gerekli bir dönem olarak korur, çünkü komünizmin gerçekleştirilmesi için o zaman eldeki toplumsal ürün yetmez. «Herkese çalışmasına göre» ilkesini, «herkese ihtiyacına göre» ilkesinin yerine koymanın her aceleci denemesi, yani komünizme geçişin olgunlaşmamış şartlarını her zorlama denemesi, şüphesiz hiç bir başarı şansı olamayan ütopik bir düşüncedir.

Sosyalist kollektif mülkiyetten, sosyalist genel halk mülkiyetine geçiş, sosyalizmden komünizme geçişte olduğu gibi, kaçınılmaz olarak üretim güçlerinin kesin bir gelişme düzeyine bağlıdır. Üretim ilişkileri, üretim güçlerinin karakterine uymak zorundadır ve sadece üretim güçlerinin gelişmesi belirli bir düzeye

erişmişse, üretim ilişkilerinde kesin değişimlere neden olur, bu Marksizmin temel bir ilkesidir. Hepsinden önce, yoldaşlarımız ülkemiz üretim güçlerinin şimdiki gelişme düzeyinin daima çok aşağıda olduğu üzerine açık olmak zorundadırlar. Sert mücadelenin üç yılı ve daha çok enerjik çalışma ülkenin ekonomik çehresini kesin olarak değiştirebilir. Bununla birlikte ülkemizin tarımının elektrifikasyonu ve makineleştirilmesi ve tüm ülkenin ileri derecede endüstrileştirilmesi amacına erişmek için, henüz hatırı sayılır bir mesafe katedilmiştir. Henüz bir başka mesafe de bir diğer amaca —toplumsal ürünlerde bir bolluk yaratmaya, çalışmayı kesin olarak kolaylaştırmaya ve çalışma süresini kesin olarak kısaltmaya— erişmek için katedilmiştir. Tüm bu projeler gerçekleşmeksizin, insan toplumunun ilerici bir gelişme düzeyine başlaması, komünizme geçildiğinin söylenmesi doğal olarak olanaksızdır. Komünizme tutkumuz, ilk çizgide üretim güçlerinin gelişmesi, sosyalist endüstrileşme planımızın gerçekleşmesi için enerjik ve tutkulu çalışmalara işte bu noktada, bundan ötürü zorlar. Biz, örneğin, ülkedeki Halk Komünlerinin «genel halk mülkiyetini hemen gerçekleştirdiği» ya da «komünizme hemen geçildiği» gibi vb. mesnetsiz açıklamalar yapmak istemiyoruz. Bunlar yalnızca atılganlığın bir ifadesi değil, aynı zamanda komünizm fikrini de küçültmek ve küçük burjuva eğilimlerini tasfiye taleplerini ve sosyalist inşanın ön şartındaki zararlı etkilerini kaldırmamaktır.

Sosyalizmden komünizme geçişin sorunları bakımından sosyalist aşamada kalakalamayız, fakat sosyalizmin aşamalarını atlamak ve direkt olarak komünist aşamaya sıçrayabilmek ütopik kuruntularından da vazgeçilsin isteriz. Biz, Marksist-Leninist sürekli

devrim teorisini savunuyoruz. Biz, Demokratik ve Sosyalist Devrim arasında, sosyalizmle komünizm arasında hiç bir «büyük duvar»ın olabildiği ve olabileceği düşüncesinde değiliz. Fakat aynı zamanda biz, Marksist-Leninist devriminin aşamalı gelişmesi teorisini kabul ediyoruz ve kalitatif değişimlerin çeşitli gelişme aşamalarını yansıttığını ve bu kalitatif çeşitli aşamaların birbiriyle karıştırılmaması gerektiğini görüşünü savunuyoruz. Merkez Komite Polit Bürosu, kırsal alanlarda Halk Komünlerinin kurulması üzerine Ağustos Kararında, Halk Komünleri olayının «kollektif mülkiyetten halk mülkiyetine geçişin» bir süreci olduğu, bunların bazı bölgelerde kısa zamanda —üç ya da dört yıl— ve diğer yerlerde uzun zamanda —beş ya da altı yahut da daha uzun yıl— tamamlanmasını talep ettiğini açıkça belirtmişti. Eğer bizzat bu geçişi bir kere tamamlanırsa, Halk Komünleri her ne kadar devletin kendi endüstrisi onun karakterine göre sosyalist olmuş ve şu ilke daima geçerli olmuş olur: «herkesten yeteneğine göre, herkese çalışmasına göre». Ve ilkin bir dizi yıldan sonra, eğer sosyal ürün esaslı olarak artmışsa, eğer halkın komünist ideolojik bilinci ve morali önemli şekilde yükselmişse, eğer genel halkın eğitimi sağlanmış ve geliştirilmişse, eğer eski toplumun; işçiler ve köylüler arasında, şehir ve kır arasında, kafa ve kol işi arasındaki fark kaldırılmış, kaçınılmaz olarak sosyalizm aşaması geçilmiş, eğer bu farklılığı yansıtan eşitsiz burjuva hukukunun kalıntıları tedricen ortadan kaybolmuşsa, sadece devletin fonksiyonunun ülkenin dışardan bir saldırıya karşı savunulması olduğu durumu aynı şekilde ortadan kalkmışsa, eğer devletin iç fonksiyonları ölmeye yüz tutmuşsa, ilkin ve sonra toplumumuz komünist döneme geçerse bunda geçerli ilke şudur: «Herkesten ya

teneğine göre, herkese ihtiyacına göre». Her yanlış anlamanın Halk Komünleri bakımından giderilmesi ve Halk Komünleri Hareketinin doğru gelişmesinin güvence altına alınması, tüm Parti ve bütün Çin halkının Marksizm - Leninizmin esaslarını, kapsamlı ve ona nüfuz ederek açıklama ve eğitme çalışmasına yöneltilmesi zorunludur.

SÜREKLİ DEVRİM TEORİSİ VE DEVRİM'İN AŞAMALI GELİŞME TEORİSİ

Dai Fang

(Zhengzhi Xuexi, 2, 1959; 21 - 24)

Sürekli Devrim Teorisi

«Halk Komünlerinin Bazı Sorunları Üzerine 6. Genel Kurul Toplantısı'nın Kararında, bizlerin; Sürekli Devrim Teorisi'nin savunucuları ve aynı zamanda Devrimin Aşamalı Tarzda Gelişmesi teorisinin taraftarları olmak zorunda olduğumuz söylenmişti. Devrimci çalışmamızın mükemmelleştirilmesi için bunun büyük önemi vardır.

Sürekli Devrim Teorisi nedir? Kelime anlamı olarak Sürekli Devrim, bir devrimin duraklamaksızın ve ara vermeksizin diğerlerini izlemesinin zorunluluğu manasına gelir. Bundan başka Devrimin belirli bir aşamasını gerçekleştirme, devrimin ondan sonraki aşaması için hazırlıkların tamamlanması manasına gelir. Eğer şimdiki dönemin devrimci görevleri iyi şekilde yerine getirilmişse, bunun ardından yeni devrimci görevlerin formüle edilmesi, devrimin kesintisiz olarak önde götürülmesi zorunludur. Artık uzun zamandan beri; Parti Merkez Komitesi ve Başkan Mao, sürekli devrimin bu Marksist teorisini Çin Devrimini yönetmede kullanıyorlar. Parti Merkez Komitesi, örnek biçimde; Demokratik Devrimin zaferinin kutlandığı sırada doğrudan doğruya şu görevi formüle etmişti: «Yeni bir demokratik ülkeden sosyalist ülke haline geçiş.» Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan ve doğrudan doğruya bundan sonraki toprak refor-

munun tamamlandıktan sonra Merkez Komitesi; kooperatifleşme ve karşılıklı yardım temeli üzerindeki kampanyayla tarımın kollektifleştirilmesinin yolunu gösterdi. Ülkemizin kapitalist endüstrisi ve kapitalist ticareti saf kapitalist işletme biçimlerinden özel ve devlet sermayeli işletmeler halinde yetkinleştirildi; ülkemiz tarım sektöründeki bireysel üretim karşılıklı ortak çalışma haline getirildi, sonra kooperatifleşmeye geçildi ve en sonunda da şimdiki Kalk Komünlerine kadar uzanıldı. Bunların hepsinde de her hareketi bir diğeri izledi ve ekonomik durum bu şekilde hiç ara verilmeden sağlamlaştırıldı. Fakat devrimin kesintisiz olarak önde götürülmesi niçin gereklidir? Çünkü halk kitlelerinin devrimci şiddeti etkinliğini korumuştur ve devrim sadece en az olarak yararsız da olsa aşamadan aşamaya, zaferden zafere önde götürülmüştür. Bu davranış biçimleri aynı zamanda objektif realitenin gelişim yasalarından hareketle belirlenmiştir. Çünkü evrende her şey değişir ve hiç ara vermeksizin gelişir; bu değişme ve gelişme sürecinde, yeni çelişkiler oluşurken, eskileri çözülür. Çelişkilerin çözümleri hiç ara vermeksizin bulunur, onlar devrimi değiştirir ve geliştirir ve şeyler öylece ilerlerler. Yeni Demokrasiden sosyalizme, sonra komünizme, bireysel kullanıştan karşılıklı ortaklaşa kullanıma, kooperatiflere, sonra Halk Komünlerine kesintisiz bir değişme ve gelişme süreci varır. Ve Sürekli Devrim süreci doğrudan doğruya bunlar demektir.

Devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisi

Şeyler hiç ara vermeksizin gelişirler ve değişirler; bu işin bir yönüdür. Fakat bir diğer yönü de vardır. Şeyler alçak olandan yüksek olana, kantitatif (ni-

cel) değişimlerden kalitatif (nitel) değişmelere geçiş yasasına göre gelişir ve değişirler. Yani somut durumda; —genelinde hepsinden önce kantitatif (nicel) bir değişim saptanır— eğer bu kantitatif değişimler belirli bir aşamaya erişmişse, söz konusu olan şey temelden değişerek, şeyin içinden kalitatif (nitel) değişimler çıkar. Kantitatif (nicel) ve kalitatif (nitel) değişimler fasılasız birbirlerini izlerler, şeyler tedricen, basamaklar halinde, daha da gelişirler. Demir istihraç (üretim) örneğini alalım; demir filizi, demir, demir-çelik. Demir filizi, kantitatif (nicel) değişim sürecini teşkil eden gerekli bir ergitme sürecinden geçtikten sonra demir haline gelir. Hal böyle iken kantitatif değişimlerden kalitatif değişimlere geçiş momenti dönüşümdür (kaynak olan demir filizinden, demir, bundan sonra da nitel kaynak olan demir-çelik), öyle ki, bu demir filizi, bu demir, bu çelik, çeşitli biçimde üç şey haline gelmiştir. Kantitatif ve kalitatif değişimlerin bu yasalarını devrimde kullanırız, sonra devrimin aşamalı biçimde gelişmesinin marksist teorisine varırız.

Örnek olarak devrim sürecindeki tarihsel bir dönemi alalım ve bu dönemi çok daha büyük aşamalara bölelim, her yeni büyük aşamayı daha küçük aşamalara ayıralım, bundan sonra her aşamanın karakteristik çelişkisini araştıralım, yani her aşamanın belirli direktiflerini, çizgilerini, her aşamanın kendi politikasını, araştıralım o zaman güçlermizi yoğunlaştırabilir ve her aşamanın devrimci görevlerinin adım adım üstesinden gelebiliriz.

Sürekli devrim teorisi ve devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisi birleştirilmek zorundadır

Sürekli Devrim Teorisi ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisi, objektif gerçekliğin gelişme

yasalarını yansıtır; bunlar birbirlerinin şartıdırlar ve birbirlerini harekete geçirirler. Devrimciler bundan dolayı, bunları birbirine bağlamak zorundadırlar ve devrimci pratiğin uygulanışında bunları kullanırlar. Devrimin ileri götürülmesinde bu iki teori, kıyaslanamaz güçlerin bir itici gücünü sadece özgür bırakabilirler. Başka şekilde söylersek; sürekli devrim teorisinin önemini değerlendiren devrimciler, devrimin aşamalı tarzda gelişmesi teorisinin önemini kavrarlarsa, bundan başka devrimin varolan çeşitli aşamalarını birbiriyle karıştırma eğilimlerini atariarsa devrimi durak-satamazlar. Böylelikle onlar sağ sapma ya da «sol» sapma olan yanlışlıklardan kurtulurlar. Devrimci iç savaş sırasında sağ-oportünist Chen Du-xiu, Demokratik ve Sosyalist Devrimin kapitalist bir aşamadan hareketle ayrıldığına inanıyordu ve o, her şeyden önce politik iktidarın burjuvazinin eline bırakılması, sonra da bunun ardından proletaryanın kuvvetlerini tedricen geliştireceği fikrini ileri sürüyordu. Bunun için, bu görüş; büyük, kahramanca devrimi akamete uğrattı. İkinci devrimci iç savaş sırasında Wang Ming ve Bo Gu yoldaşlar tarafından temsil edilen «sol» sapmacı üç grup; farklı karakterlerdeki devrim aşamalarını gözönüne almadan, Demokratik ve Sosyalist Devrime aynı zamanda başlama fikrini ileri sürüyorlardı. Bu, devrim güçlerine önemli kayıplar verdirme sonucunu doğurdu. Başkan Mao, sağ ve «sol» oportünistlere karşı mücadelesi sırasında hiç bir zaman, sürekli devrim teorisiyle, devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisi arasındaki bağın Marksist-Leninist ilkesini vurgulamayı bir yana bırakmamıştı. Başkan Mao, açıkça şöyle diyordu: «Demokratik devrim, demokratik devrimin gelişmesi doğrultusu içinde kaçınılmaz olarak sosyalist devrimin bulunduğu, sosyalist

devrimin gerekli hazırlığıdır... Eğer sadece Demokratik Devrimle sosyalist Devrim arasındaki fark kavranır ve aynı zamanda onların arasındaki mevcut bağ üzerinde açık bir fikir edinilirse Çin'deki devrim doğru olarak yürütülebilir.» (1) Ülkemizde Demokratik Devrimden Sosyalist Devrime geçişin bütün tarihi Başkan Mao'nun fikirlerini doğrulamıştır.

Devrimci pratiğin yapılışında, sürekli devrim teorisiyle, devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisinin bağlantısının kullanımı esastır

Çünkü sürekli devrim teorisiyle, Devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisinin bağlılığı ilkesi objektif gerçeğin gelişme yasalarına uygundur ve bizim buna şimdiki çalışmamızın yönetilmesinde, devrimde ve kuruluşta ihtiyacımız vardır. «Halk Komünlerinin Bazı Sorunları Üzerine Karar» bu problemin çok derin bir tahlilini içerir. Sözü geçen kararda çok doğru olarak şöyle deniliyordu: «Sosyalizmden komünizme geçişin sorunları bakımından, sosyalist aşamada kalakalamayız, fakat sosyalizmin aşamalarını atlamak ve direkt olarak komünist aşamaya sıçrayabilmek ütopik kuruntularından da vazgeçilsin isteriz. Biz Marksist-Leninist sürekli devrim teorisini savunuyoruz. Biz, Demokratik ve Sosyalist Devrim arasında, sosyalizmle komünizm arasında hiç bir «büyük duvar»ın olabildiği ve olabileceği düşüncesinde değiliz. Fakat aynı zamanda biz, Marksist-Leninist teorisini kabul odlyoruz ve kalitatif değişimlerin çeşitli gelişme aşamalarını yansıttığını ve bu kalitatif çeşitli aşamaların birbiriyle karıştırılmaması gerektiği görüşünü savunuyoruz».

(1) Mao Tse-tung, **Seçme Eserler**, Cilt: III, S. 122.

Biz bu düşünce biçimini Halk Komünleri probleminde de kullanıyoruz, bir taraftan Halk Komünleri tarımda kollektif mülkiyetten tümüyle halk mülkiyetine geçişin en iyi bir biçimini oluştururken, diğer yandan ülkemizin sosyalist bir toplumdan komünist bir topluma geçişinin en iyi bir biçimini ortaya koyduğunun gözönüne alınmasında geçerlidir. Ülkemizdeki Halk Komünlerinin kurulmasına ilişkin kampanya, sosyalist kuruluş için ve çalışma stilinin iyileştirilmesi için bir kampanyanın lehine Parti genel çizgisinin bir sonucudur, yani o son yıldaki ileriye doğru büyük sıçramanın bir sonucudur. Tek kelimeyle, o ülkemiz devrimci gelişimin kaçınılmaz bir sonucudur. Bundan dolayı biz, Halk Komünlerinin, üretimin gelişmesini ve sağlamlaşmasını bilinçle hızlandırmak zorundayız ve hiç bir şekilde bu gelişimi durduramayız. Fakat diğer yönden başlangıç halindeki Halk Komünleri hiç noksansız halk mülkiyeti sistemini tümüyle ifade etmez, nerede kaldı ki komünizme bir sıçramayı teşkil etsin.

Her ne kadar Halk Komünleri, komünizmin sayısız embriyonunu içerirse de, onun doğası günümüzdeki dönemi kollektif mülkiyetten giderek esasında sosyalizm olarak karakterize edilir. Halk Mülkiyetini tümüyle gerçekleştirmek için, onun henüz bütün bir döneme ihtiyacı vardır ve komünizmin temel strüktürüne kadar onun daha uzun bir zamana ihtiyacı vardır. ÇKP Merkez Komitesi Polit Bürosu, kırsal alanlarda Halk Komünlerinin kurulmasına ilişkin kararı; Halk Komünlerinde kollektif mülkiyetten noksansız olarak halk mülkiyetine geçişin örneğin bulunduğunu —belirli bölgelerde üç ya da dört yılda, buna karşılık diğer yerlerde ileriki yıllarda— ilkin beş ya da altı yahut da daha çok yıllarda görece hızlı tamamlanacağını belirtmişti. Eğer genel halk mülkiyeti ilkesi

noksansız gerçekleşmişse, devlet endüstrisinde olduğu gibi, o daima sosyalist olmuş olur. «Halk Komünlerinin Bazı Sorunları Üzerinde Karar», şimdiki ve gelecekteki görevimizin, ülkemizi «ileri derecede gelişmiş modern bir endüstri, tarım, bilim ve kültürle büyük bir sosyalist ülke» haline getirmemiz olduğunu belirliyordu. Bu süreç 15 ya da 20 yıl yahut da daha uzun zamanı gerektirir. Bu süreç boyunca, komünist faktörler daha da büyüyecek; öyle ki, sosyalizmden komünizme geçiş için temelde maddî ve ahlâkî önkoşulları hazırlayacaktır. Bu doğru çizgi Sürekli Devrim teorisi ve Devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisinin somut bir biçimde kullanımını gösterir ve biz bunu ciddî olarak incelemek zorundayız.

DEVRİMİN AŞAMALI TARZDA GELİŞİM TEORİSİ VE SÜREKLİ DEVRİM TEORİSİNİN BİRLİĞİ

Huang Xian

(Lilun Zhanxian, 2, 1559; 8 - 11)

Marks, toplumun objektif gelişme yasasını keşfetmiş ve Sürekli Devrim görüşünü formüle edişinde bu yasaya dayanmıştır. Lenin ve Yoldaş Mao Tse-tung, her ikisi de, biri Rus devriminin pratiğine, diğeri Çin devriminin pratiğine bu fikri uygulamışlar ve parlak devrimci örnekler vermişlerdir. Yoldaş Mao Tse-tung, buna göre Çin Halkını demokratik devrimde zafere götürmüş ve Çin Halkını sosyalist devrimde zafere götürdüğü gibi, aynı zamanda sosyalizmin inşa sürecinde de halkı, sürekli devrim biçimi içinde çok kez eğitmiş ve bu ülkemizde sosyalizmin kuruluşunu sıkı bir tempoyla önde götürmektedir. Komünist toplumda da sürekli bir devrime gerek olup olmadığı sorusuna, Yoldaş Mao Tse-tung olumlu bir cevap vermiştir. Bu cevabında Yoldaş Mao Tse-tung, gerçi komünist toplumda sınıfsal çelişkilerin ortadan kaldırılması amacıyla hiç bir devrimin yapılmıyacağını, fakat bununla birlikte ilericiler ve reaksiyonerler arasında mücadelenin devam edeceğini ve bunun da aynı zamanda sürekli bir devrimi gerektireceğini belirtmiştir. Kısacası, devrimin biçimi ve cinsi uzun boylu ört bas edilemez. Ayrıca Yoldaş Mao Tse-tung «Sürekli Devrim» teorisine yeni bir biçim vermiştir.

Sürekli devrim ve devrimin gelişme sürecinde çeşitli aşamaların varlığı teorisi proletaryanın dünya gö-

rüşüdür. Objektif dünya gelişiyor ve kesintisiz olarak değişiyor. Fakat insanlar değişimlerin cinsini aşağı yukarı biçim içinde yakalayamamışlarsa, bu değişme istemli olarak arzulanamaz, onların hiç bir değişim istememelerine ve hiç değişmemelerine rağmen değişiklikler meydana gelir. İnsan toplumunun gelişme süreci içindeki tüm değişimler, toplumun üretim güçlerinin kesintisiz gelişmesinden iler gelirler. Toplumun üretim güçlerinin gelişmesi her tarihsel dönemde, toplumun egemen üretim ilişkilerini parçalamadan toplumun sınırlı bir gelişme düzeyi içinde ilerler. Öyleyse insanların devrimci eylemi aynı şekilde aşamalar içinde ilerler. Devrimin tabiatı ve içeriği çeşitli aşamalar içinde farklı farklıdır ve demek ki onun sonuçları da farklı farklıdır. Devrimin doğası ve içeriği kendinden ibarettir. Sadece eğer, devrim gerçek tabiatını ve gerçek içeriğini isabetli olarak kavrarsa kendi devrimci görevlerini doğru belirleyebilir ve bu görevlerin gerçekleştirilmesi bakımından gerçeğe uygun bir strateji ve tekniği isabetli olarak koyabilir. Çin'de bizim demokratik devrimimizin sonucu sosyalist bir toplum doğmuştur. Sosyalist devrimin ve sosyalist inşanın hedefi komünist bir toplumu biçimlendirmektir. Bu şüphesiz bir yasallıktır. Gerici gruplar ülkemizdeki devrimin yasalarını değiştirmeyi devamlı bundan ötürü istemektedirler; fakat böylelikle onlar bir çöküşün bir diğerini izleyeceğini ve tarihin onları kesin olarak başarısızlığa mahkûm edeceğini bilmelidirler. Sürekli devrim ve devrimin aşamaları öğretisi objektif toplumsal gelişme yasalarının insanların bilincinde yansımasıdır. Bu öğretinin kullanımında, proletaryaya herhangi bir aşamada kalakalmak değil, aksine devrimi aşamadan aşamaya, daha ileri götürmek görevi düşer.

Her toplumda çelişkiler vardır. Sosyalist bir toplumda, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında, altyapı ile üst-yapı arasında esas olarak uygunluk vardır, bununla birlikte ayrıca çelişkiler de vardır. Sosyalizmin yetkinleşmesi ölçüsünde, yeni çelişkiler ortaya çıkarken eski çelişkiler kesintisiz olarak kaybolur. Buna göre sosyalist devrim ve sosyalizmin inşası sürecindeki ülkemiz ekonomik sektörde zafere erişmiş, politik ve ideolojik sektörde bir devrimi yönetmektedir ve bu devrimin başarıyla sona erdirilmesinden sonra tereddüt etmeksizin kültürel ve teknik bir devrime başlayacaktır. Biz; sosyalizmin daha hızlı inşa ve sosyalizmden komünizme geçişin şartlarını yaratmak için ve ülkemizi ileri derecede gelişmiş modern bir endüstri, tarım, bilim ve kültürel büyük bir ulus haline getirmek için devrimin tüm biçimlerini sadece bu münasebetle yapmak için ilerlemek istemiyoruz, aynı zamanda toplumumuzu «herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre» biçimseline göre karakterize edilen komünizm safhasına yükseltmek için de ilerlemek istiyoruz. Komünist bir toplumda ileri ve geri, subjektivite ve objektivite arasında çelişkiler olur ve bundan dolayı bu çağın insanlarının ideolojik silâhı sürekli devrim teorisi olmalıdır.

Marksist Leninist sürekli devrim görüşü tümüyle toplumun gelişim gereksinimlerini ifade eder. Çünkü toplumun gelişimi kantitatlf değişimlerden kalltatif değişimlere, alçak basamaktan yüksek basamağa doğru süreç izler. Kantitatif bir değişimden kalitatif bir değişime geçiş bir devrimin alçak bir alandan yüksek bir alana geçişiyle aynı şekilde meydana gelir. Çünkü devrim bir kez kalitatif bir değişime neden olur, yeni kalite (nitelik) esasta kantitatif değişimlerden ayrılır. Ve kantitatif değişimlerin gelişimi kaçınılmaz

olarak kalitatif değişimleri meydana getirir ve böylelikle yeni bir devrim başlar. Bundan dolayı her şeyin daima değişim halinde olduğu kavranılır. Bu yol, toplumsal gelişimde de kaçınılmaz olarak izlenmek zorundadır. Sosyalist toplumun komünist topluma geçişi döneminde kantitatif değişimin bir safhası söz konusudur, fakat bunun içinde kalitatif tarzın küçük ve büyük değişim bölümleri devamlı bulunur. Eğer biz, tarımsal, politik ve ekonomik cephede sosyalist devrimi başarılı şekilde tamamlamışsak, böylelikle görünürde kalitatif bir değişme bölümünü tamamlamışız demektir. Eğer tarımsal üretim kooperatifleri Halk Komünleri şeklinde yetkinleştirilmişse, tek tek mutfakların yerini ortaklaşa kantinler almışsa, eğer her aile içinde yaşayan çocuklar ayrılarak, çocuk bahçeleri ve çocuk kreşleri içinde ortaklaşa yaşamda bir araya getirilmişse, böylelikle bunlar üretim ilişkilerinin kalitatif değişme bölümlerinin tüm izlerini taşır. Fakat bu kalitatif değişimler büyük bir kantitatif değişim aşamaları içinde meydana gelmiştir ve her olayın durumunda olduğu gibi, bütün alanlarda kalitatif bir temel değişim sosyalist toplumun komünizme götürülmesinde meydana gelmez. İşte bu noktada, ülkemizin üretim güçleri kesintisiz olarak gelişiyor, üretim güçlerinin bu gelişmesi kaçınılmaz biçimde kalitatif değişim bölümleri dediğimiz değişimlere neden olur: buna göre biz sadece sürekli devrim aracılığıyla sosyalist toplumun gelişmesini hızlandırabiliriz. Ki ülkemizde sosyalist toplumun gelişmesi böylesi hızla önde götürebilir, gerçekte bunun temeli Partinin Merkez Komitesi ve Başkan Mao Tse-tung'un tüm ülke halkını sürekli devrim teorisiyle sımsıkı donatması ve tüm halkı açık ve cesur biçimde, sürekli devrime başlamaya böylelikle yöneltmesidir.

Toplumun gelişmesi kantitatif değişimlerden kalitatif değişimlere doğrudur, bunu sürekli devrimin objektif olarak var olan bir gerçeği teşkil etmesi kanıtlar. Her ne kadar kantitatif değişmelerin kalitatif değişimlere dönüşmesi momentindeki olanaklar ve olanaksızlıklar, insanların yeteneklerine ve yeteneksizliğine bağlıysa da, esasta her sürecin bilinmesi, kantitatif değişimlerden hareketle belirli bir anda kalitatif değişimler basamağına erişir ve böylelikle de insanların yeteneği ya da yeteneksizliği, gerçekliğin bu kalitatif değişimlerini, insanların davranışlarını amaçla planlamasına neden olur. Örnek olarak Halk Komünlerini alalım. Halk Komünlerinin kuruluşu tesadüf olmamıştı:

«Halk Komünlerinin gelişmesinin temelleri esas itibariyle ülkemizin tarımsal üretiminin tüm alanlarında ileriye doğru sürekli sıçraması ve 500 milyonluk halkın devamlı artan politik bilincidir. Kapitalist yolun savunucuları, ekonomik, politik ve ideolojik tümüyle bir çöküşe vardıktan sonra, tarımdaki mevcut yatırımlarda buna rağmen hiç bir ilerleme kaydedemezler. Bu tarımsal üretimin sağlam bir gelişmesi ve kuraklıkların ve su baskınlarının pratikte yok edilmesi için yeni bir temel yaratır. Sağa yönelmiş tutucu sapmaların kırılması ve eski geleneksel toprak işleme yöntemlerinin ortadan kaldırılışından sonra tarımsal üretim birden bire gelişmeye başladı. Tarımsal ürünlerin üretimi iki ve daha çok katı bir düzeye çıktı ve hatta bazı durumlarda on katına erişti. Bu halkın ideolojik kurtuluşunu daha da teşvik etti. Tarımda geniş kapsamlı yatırımlar ve ileri teknik yöntemlerin kullanılışı iş gücünü daha da çok arttırdı. Tarımsal alanlarda endüstrinin gelişmesi, bunun yanında, tarım sektöründen iş gücünün bir bölümünün naklini

gerektirdi. Elektifikasyon ve makineleşme Çin'in tarımsal alanlarında daima, mutlaka gerekli hale geldi. Yatırımlar ve iyi hasat için mücadele, komünlerin, köylerin (xiang) ve bölgelerin (xian) sınırları üzerinden aşan geniş kapsamlı bir işbirliğini gerektirir. Militer çekirdek ve mücadeleci eyleme göre ve de bu kitle hareketleri için yaşama biçiminin kollektifleştirilmesinin sonuçlandırılması 500 milyonluk halkın komünist bilincini sağlamlaştırır. Ortaklaşa kantinlerin, çocuk bahçelerinin, çocuk kreşlerinin, orta okul ve liselerin, kızıl meslek okullarının, terzi atölyelerinin, berberhanelerin, herkese açık banyoların, yaşlı evlerinin vb... vb... kuruluşu, köylü nüfusu mutlu bir ortaklaşa yaşama götürür ve köylülüğün kollektif ruhu daha çok artar ve güçlenir. Tüm bunlar, yüzlerce ya da yüzlerden daha çok aileyle birlikte dağılmış tarımsal üretim kooperatifin, değişen yerlerdeki taleplerinin hiç de adil olamadığını göstermez» (1)

Bu objektif şartlara dayanarak Parti Merkez Komitesi ve Başkan Mao, Halk Komünlerinin kurulması kararını aldı ve böylelikle tarımın, ormancılığın tüm alanlarda hayvancılığın ve balıkçılığın gelişmesine neden oldu, aynı ölçüde köylüleri, işçileri, tüccarları, öğrenciler ve askerleri de, bu esaslı olarak belirlenmiş politikaya göre, köylüleri toplumsal inşanın hızlandırılmasına yöneltmeye ve hem sosyalizmin inşasına ve hem de tedricen komünizme geçişe ilerletmede kapsadı. Onlar, tüm ülkedeki 500 milyonluk köylüyü muazzam dönüşümü gerçekleştirmede kullanıyorlar. Çünkü bu dönüşümler, tümüyle objektif talepleri ifa-

(1) Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Polit Büro'sunun 29 Ağustos 1958'de tarımda Halk Komünlerinin kurulması üzerine kararı.

de ediyor, bir kaç ay içinde 740.000 tarımsal üretim kooperatifleri üzerinde aşağı-yukarı 26.000 bin Halk Komünü oluşturuldu ve Halk Komünlerinde ulusal çoğunluk dahil olduğu halde köylü halkın sayısı % 99'u aştı. Fakat insanların tarımdaki gelişmeyi tümüyle önemsiz bir şey olarak gözlemlemiş olması, o kadar muazzam bir değişimi öylesine hızlı gerçekleştirmeyi, imkânsız görmüş olurlar. Böylelikle; bir yandan toplumun dönüşümünün toplumsal strüktürde objektif bir esasa gerek olduğu, fakat diğer yönden subjektif insan özgürlüğünü, insanların devrimci bir aktivitesinin ön şart olduğu gerçeğine açık bir ışık düşürüyor. Eğer bunlarda bir hata olmuşsa, toplumun dönüşümü ve toplumun gelişmesi yönünde birinden diğerine değişikliğin yapılması mümkün olmaz.

Devrim olmaksızın toplum kendi gelişmesini daha ileriye götüremez. Toplumun gelişmesinin böylesi kesintisiz ilerlemesinde sürekli Devrim vardır. Bu şüphesiz böyledir. Fakat biz mevcut ilişkileri hesaba katmaksızın herhangi bir «değişime» teşebbüs edemeyiz. Bizim, insanların tümüyle, herhangi birini tümüyle yerine getirmeyince sürekli devrimi de anlamamız olanaksızlaşır. Onlar bazı bir kaç meydan savaşında zafere erişebilmeleri ve ayrıca Halk Komünlerinin kollektif mülkiyeti ilk hamlede genel halk mülkiyetine, sosyalist ilke «herkesten yeteneğine, herkese çalışmasına göre» sloganıyla, komünist ilke «herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre» ilkesinin, gerçek durumun göze batan zıddına bunu değiştirmek istemek kuruntusuna kapılır bazıları. Biz kollektif mülkiyetten genel halk mülkiyetine geçişi sadece tedricen yapabiliriz, biz böylelikle güçlü üretimin gelişmesinden ve halkın politik bilincinin yükselmesinde yararlanırız ve genel halk mülkiyetinin payı, tüm yıl

yavaş komünlerin konulmuş üretim araçlarına ve devletin payını homojen olarak bölüşülen üretimi daha da büyür. Ve ilkin, eğer bunun için ön şartlar olgunlaşmışsa biz kollektif mülkiyetten genel halk mülkiyetine geçeriz. Bundan dolayı tarımda kollektif mülkiyeti vakitsiz kaldırma ve genel halk mülkiyetine geçişi boğuntuya getirmenin her denemesi zamansızdır ve hiç bir başarı şansı yoktur. «Herkesten yeteneğine, herkese çalışmasına göre» formülü, toplumsal ürünlerde bir çok çokluk olursa ilk önce pratik olarak terkedilebilir. «Eğer 'herkesten çalışmasına göre' ilkesi terkedilirse, halkın çalışma coşkunluğunun bir gevşemesine götürebilmesi şartlarını doğurur. Bundan ötürü, o, üretimin gelişmesi ve toplumsal mülkiyetin çoğalması için faydasızdır, çünkü o bunun dışında komünizmin hızlı gelişmesini frenler.» (2) Bundan dolayı iki şeye dikkat etmelidir, eğer biz, devrimci eylemimiz için yönetici ilke olarak sürekli devrim teorisin ele alırsak devrimin şartlarının etkili gelişmesini ve bir devrim aşamasından bir diğerine geçişi tam zamanında yapabilmekten devrim şartlarının olgunlaştığı ya da olgunlaşmadığı sorununu hesaba katmaksızın, önünü ardını düşünmeden konuşmaktan, sakınmak gereklidir. İlk tehlikeli engelde biz onu atar, sonunda biz sağ oportünizmin yanlışlığına düşeriz; biz ikinci tehlikeli engeli dönemez, öyle ki «sol» darbeciliğe düşeriz. Halka sadece teorik olarak sürekli devrimin objektif gerekliliğini kavratmak yeterli değildir; öyle ki onlar sadece sürekli devrimin Marksist-Leninist taraftarları olarak görülebilirler. Halk demokratik devrimin dönemecini mutlu olarak dönebilir, ama sosyalist devrimin dönemecinde gemi karaya oturabilir.

---

(2) Bkz. 10 Aralık 1958 tarihli Halk Komünleri kararı.

Bazen sosyalist dönemin dönemecine ekonomik cephede erişilir, fakat bununla birlikte sosyalist devrimin burnunda karaya oturabilir ve aynı zamanda politik ve ideolojik cephede de. Bir başka şekilde sosyalist devrimin burnu ideolojik ve politik cephede başarıyla dönülebilir, fakat devrimin kültürel ve teknik cephesinde başarısızlığa uğrayabilir. Gene sosyalist devrimin bir diğer burnu başarıyla dönülebilir, fakat komünist devrim burnunda başarısızlığa uğranabilir. Sürekli Devrimin objektif gerekliliğinin çözülmesi ve hatta sürekli devrime katılınmaması ya da ona karşı direnilmesi durumunda, gerçi sürekli devrim teorik olarak hiç bir şekilde inkâr edilmez fakat gerçek pratikte onun kullanılmaması aynı şekilde devrime karşı konulması demektir. Ekseri bazı kimseler devrimin amacında kendi özel çıkarlarını görürler. Ve hemen devrim onların arzularında gerçekleşir, onlar bunu tümüyle başarıyla tutarlar ve başka hiç bir devrimi duymak istemezler. Bir devrimde niçin, insanların bazıları solda, diğerleri sağda bulunurlar? Niçin komünistlerin bir azınlığı sağ sapmaya yönelirler? Bunun esasını demin söyledik. Devrimciler sürekli devrimin objektif gerekliliğini tanımak zorundadırlar; fakat devrimciler sürekli devrime fedakârlıkla katılırlarsa, şöhretli devrimci adına lâyık olabilirler.

Yukarıda ayrıntılı olarak anlattığımız gibi, toplumun kesintisiz olarak ileriye doğru gelişmesinin kavranılması gerçekten sürekli devrim teorisinin gerekliliğini gösterir. Bu kesintisiz gelişme sürecinde aşamalar olduğu gibi, devrimin gelişmesinde de aşamalar vardır. Toplumsal gelişmenin aşamalara bölünmesi,. bir toplumsal tarzdan hareketle tarihsel belirli bir çağ belirlenir ve toplumun bu tarzı biraz da oldukça sağlamdır. Bu görece sağlamlık, toplumsal ge-

lişimin çeşitli aşamalarını birbirinden ayırır ve devrimin her zamanki tarzı üzerinde bu kesindir. Eğer görece sağlam tarzdaki aşamalardan yeni bir aşamaya geçiş için gerekli ön şartlar yerine gelmişse, bu aşamalar kendi haline bırakılamaz ve yeni bir aşamaya sıçranılır. Toplumun özel gelişme aşamalarının karıştırılması, her devrim aşamasının karakteristik kendi tarzı arasındaki gibi, sürekli devrim teorisinin temel anlamına aykırıdır. Sürekli devrim teorisinin yegâne doğru görüşü, devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisiyle bağı içinde bulunur. Sosyalist ve komünist toplum, devrimin gelişiminde iki farklı aşamadırlar. Sosyalizmin ilkesi «herkesten yeteneğine göre, herkese çalışmasına göre», komünizmin ilkesi «herkesten yeteneğine göre herkese ihtiyacına göre»dir. Her ne kadar komünist faktörün sosyalizmin inşa sürecinde oluşurlarsa da, sosyalizmin tabiatı sosyalist olarak kalır. Eğer biz komünist unsurların önemini abartırsak ve komünizme hemen geçilebileceği inancına kapılırsak «bunlar yalnızca atılganlığın bir ifadesi değil, aynı zamanda komünizm fikrini de küçültmek ve küçük burjuva eğilimlerin tasfiye taleplerini ve sosyalist inşanın ön şartındaki zararlı etkilerini de kaldırmamaktır.» (3) Yani eğer sosyalist ve komünist toplumun kendi tarzını karıştırmak ve komünizm için sosyalizmi kaldırmak, yalnızca bir yanlışlık değil, aynı zamanda komünizmin de bir küçültülüşüdür.

Hal böyle iken Sosyalizm ve Komünizm bir uçurumla birbirinden ayrılmaz. Toplumsal gelişimin hiç bir safhasının kendi karakteri mutlak değildir. Her safha hem bir birinden ayrıdır ve aynı zamanda da birbirne bağlıdır. Kantitatif değişimler kalitatif de-

---

(3) Bkz. 10 Aralık 1958 Halk Komünleri kararı.

ğişimlere neden olur, fakat mekanik olarak kalmaz, sadece ayrılma bir türlü anlaşılamıyan olarak görülür. Yalnızca bağıntı ayrılma olmaksızın farkedilemez, gerçeğin kalitatif değişimlerinin farklı farklı gelişme safhalarını yansıttığı gerçeği anlaşılmaz. Sosyalist inşa sürecinde komünizmin embriyonu bulunmak zorundadır, bu yararlıdır ve yetenekli yararlı olarak bakılmak zorundadır, çünkü biz bu embriyon içinde komünizme ilerdeki geçişin hazırlığı için ön şartı görmek zorundayız. Bu embriyon gerçi sosyalist toplum içinde gelişir, fakat o komünizmle sıkı şekilde bağımlıdır. Sosyalizmin inşasının sadece ve yalnızca sosyalizmin inşasında bulunduğu ve bunun da komünist faktörlerin ortaya çıkışının yasaya aykırı olmuş olduğu, öyleyse onu yok etmek veyahut da «kötü muamele etmek» zorunda olunduğuna inanamayız. Sosyalizmin inşasındaki hızlılık için, komünizme geçişin hızlılığında olduğu gibi bu embriyonunun bulunup bulunmaması ve konulup konulmamasının bilinmesi önemlidir. Bu problemin bir yönüdür. Fakat diğer yönü, sosyalist toplumdaki komünist faktörlerdir, her ne kadar onlar komünizme bağımlıysa da, komünizmin sadece «filizleri» dir ve henüz komünizmin «büyük ağacı» bizzat kendisidir. Ve eğer filizlerden, büyük ağaç meydana gelecekse bile, filizler henüz ağaç değildirler. Sosyalizmle komünizm arasındaki ayrımı göz önüne almak bundan dolayı zorunludur. Ve hiç bir şekilde çeşitli tarzdaki aşamalar birbiriyle karıştırılamaz.

Aşamalar, tümüyle kendi kesintisiz gelişmeleri izler ve aşamaların gelişmesinde aşamadan aşamaya **kesintisiz** bir geçiş meydana gelir; devrimin aşamalı biçimde gelişmesi öğretisiyle, sürekli devrim öğ-

retisi arasındaki diyalektik ilişki bundan ibarettir. 8. Merkez Komitenin 6. Genel Kurul Toplantısında sosyalizmden komünizme geçişin problemi bakımından bu diyalektik ilişki açıkça tanımlanmıştır: «Biz sosyalist aşamada kalakalamayız, fakat sosyalizmin aşamalarını atlamak ve direkt olarak komünist aşamaya sıçrayabilmek ütopik kuruntularından da vazgeçilsin isteriz. Biz, Marksist - Leninist sürekli devrim teorisini savunuyoruz. Biz, Demokratik ve Sosyalist Devrim arasında, sosyalizmle komünizm arasında hiç bir «büyük duvar» ın olabildiği ve olabileceği düşüncesinde değiliz. Fakat aynı zamanda biz, Marksist - Leninist devrimin aşamalı gelişmesi teorisini kabul ediyoruz ve kalitatif değişimlerin çeşitli gelişme aşamalarını yansıttığını ve bu kalitatif çeşitli aşamaların birbiriyle karıştırılmaması gerektiği görüşünü savunuyoruz.» Bu teori için olduğu gibi pratik için de önemli bir doğruluktur.

DEVRİMİN AŞAMALI TARZDA GELİŞİMİ ÖĞRETİSİ VE SÜREKLİ DEVRİM ÖĞRETİSİ

Ru Qian

(**Renmin Ribao'nun** 27 Haziran 1959 tarihli sayısı, S. : 7)

8. Merkez Komitenin 6. Plenumunun Halk Komünlerinin bazı sorunları üzerine kararı şunu saptıyordu: «Biz, Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisini savunuyoruz. Biz, Demokratik ve Sosyalist Devrim arasında, Sosyalizmle Komünizm arasında hiç bir «büyük duvar» ın olabildiği ve olabileceği düşüncesinde değiliz. Fakat aynı zamanda biz, Marksist - Leninist Devrimin Aşamalı Gelişmesi teorisini kabul ediyoruz ve kalitatif değişimlerin çeşitli gelişme aşamalarını yansıttığını ve bu kalitatif çeşitli aşamaların birbiriyle karıştırılmaması gerektiği görüşünü savunuyoruz.»

Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisi nedir? Marksist -Leninist Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisi nedir? Bu iki teori niçin bir araya getirilmek zorundadır? Sosyalist Devrimin zaferinden sonra da, niçin hâlâ bu teoriler kullanılmak zorundadır?

Eğer biz bu soruları açıklarsak, Halk Komünleri üzerine bilgimizi derinleştirebilir ve şimdi ülkemiz halkına verilen görevleri doğru biçimde kavrayabiliriz.

Sürekli Devrim Teorisiyle, Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisinin bağlantısını sadece sağlam bir Marksist - Leninist tutum gösterebilir.

İlk kez, İşçi Sınıfının o zamanki öğretmenleri olarak, onların tarihsel görevlerini tanıyan Marks ve Engels, Sürekli Devrim Sloganını atmışlardı. Bu sloganı İşçi Sınıfının savaşçıları —komünistler— burjuva demokratlarıyla, kendileri arasında keskin bir ayrım çizgisi çekme bilincini bu maksatla taşımışlardır. Burjuva ve küçük - burjuva demokratları buna karşılık, ilk kez, sıkı özel çıkarlarına bakışla ayağa kalkmışlardı. Onların en nihaî amacı, genelinde birkaç bazı kısa devrimci aşamaydı. Bizzat burjuva demokratları, dönemlerinde en tutarlı şekilde sadece kapitalizm için geniş olanaklı gelişim özgürlüğü elde etmeyi ve hiç bir şekilde de devrimci harekete burjuva devriminin sınırlarını aşırtmamanın yolunu araştırıyorlardı. Bu sınırlar içinde onlar, sadece kendi kişisel çıkarlarını maksimum olarak koruma ve her zamanda devrimi durdurma, evet bizzat tümüyle bir geriye dönüşü yapma ve devrime muhalefet ederek onu bölmede yetenekliydiler. Burjuva ve küçük-burjuva demokratlarının tersine, çok kez eski toplumun ezilen ve sömürülen sınıfını teşkil eden proletarya; bu «ağır» baskı ve sömürüden kurtulmak istiyordu, bu yüzden de her sömürü ve baskıya sürekli olarak karşı koymak zorundaydı. Bundan dolayı, feodal egemenlik biçiminde yaşayan her proletarya, feodalizme düşman güçlerden biri olarak, hepsinden önce burjuva demokratik devriminin yapılmasını istiyordu. Demokratik devrimin daha da sürmesi şunun için kazançlıydı; proletarya için en yakın adı: Sosyalist devrimdi. Demokratik devrimin hemen başarıyla tamamlanmasının ardından proletarya hemen sosyalist devrime başlamak istiyor ve ilkin sosyalist, sonra da komünist toplum aşamasına ulaşmak istiyordu. «Merkez Komitesinden Komünistler Birliğine» mektubun-

da Marks ve Engels şunları yazmışlardı: «Tüm toplumu devrimci proletarya için değiştirmek bir yana, tüm demokratik küçük burjuvazi, sayesinde mevcut toplumun kendileri için mümkün olduğu kadar rahat ve toleranslı olacağı toplumsal koşullar için çalışırlar.» (1). Bunun ardından Marks ve Engels —Almanya'da o zamanki küçük-burjuva demokrat partinin açıklamasına geçerek— devam ediyorlardı: «Demokratik küçük-burjuvazi, devrimi mümkün olduğu kadar çabuk ve en azından yukarıdaki taleplerin gerçekleştirilmesiyle birlikte sona erdirmek istedikçe, az çok mülk sahibi tüm sınıflar üstünlük durumlarından defedilene dek, proletarya devlet iktidarını fethedene dek ve proleterlerin birliği, bir tek ülkede değil, dünyanın tüm hâkim uluslarında, bu ülkeler proleterleri arasındaki rekabet ortadan kalkacak kadar gelişene ve en azından, en önemli üretici güçler proleterlerin ellerinde toplanana kadar devrimi sürekli kılmak çıkarımız ve görevimizdir. Bizler için sonuç özel mülkiyetin el değiştirmesi değil, onun hepten kaldırılması, sınıf çatışmalarının yatışması değil, yepyeni bir toplumun kurulması olacaktı.» (2).

Burjuva ve küçük-burjuva demokratlarının sadece sınırlı bir ölçüde ve şüphesiz bir zaman için, Demokratik Devrimin sınırları içinde devrimci oldukları, fakat kaçınılmaz olarak sürekli devrimin sanuvucusu bir Marksist olmadıkları söyleniyor yukarıda. Daha sonra Lenin, Marksçı Sürekli Devrim Teorisini, Demokratik Devrimden Sosyalist Devrime geçişin bir öğretisini kurmak için yetkileştirdi. Lenin, kapitaliz-

---

(1) Elinizdeki kitabın Giriş bölümündeki bu satırların alındığı yere Bkz.

(2) Aynı yerde.

min muhakkak bir gelişme gösterdiği, feodal Rusya' da, hepsinden önce, ilkin burjuva demokratik devrimin yapılması zorunluluğunu, fakat bu burjuva demokratik devrimin geçmişteki burjuva demokratik devrimlerden farklı olduğu gerçeğini tanımıştı. Bu burjuva demokratik devrimi proletaryanın yönetmesi gerekiyordu. Ve eğer demokratik devrim sonuna kadar götürülmemişse, demokratik devrimde proletarya önder gücünü, sosyalist devrimde de önder güce dönüştürmek zorundaydı ve demokratik devrim dönemi sırasında kurulan İşçi ve Köylülerin Demokratik Diktatörlüğü, proletaryanın diktatörlüğü için bir temel haline gelmeliydi (3).

2. Enternasyonal'in Sosyal-Demokratları, Marksist Sürekli Devrim doktirinini reddettiler; onlar Demokratik Devrimle Sosyalist Devrim arasında bir kerede sıçranılamıyacak olan, uzun bir duraklama dönemi olduğu kanısındaydılar. 2. Enternasyonal'in Sosyal-Demokratları; Demokratik Devrimle Sosyalist Devrimin bağıntısını tanımıyorlar, demokratik devrimin sosyalist devrime bir transformatör olanağı yarattığını kabul etmiyorlardı onların amacı sosyalist devrimin her zafer ümidini reddetmede bulunuyordu. Eğer 17. yüzyılda İngiltere'de ve 18. yüzyılda Fransa'da burjuva devrimleri dönemi kapitalizmin yükselişini içermiş ve proletaryanın iktidarını önemsiz hale getirmişse, bu esasında burjuva devrimi, sosyalist bir proleter devrimine dönüştürülemez demek değildir. 19. yüzyılın 40'larında bunun olanağı yoktu. İşte bu noktada; çelişkiler günden güne şiddetleniyor ve işçi hareketinin gücü saatten saate büyüyordu, Marks

---

(3) Örneğin Bkz. Lenin, **Socinenija**, Izd 4, Cilt: IX, S. 64 - 68, 20-215; Cilt: X, S. 73-74 vs.

ve Engels; bu şartlar altında başlamış bir demokratik devrimin bir proleter sosyalist devrim haline dönüştürülebileceğini gördüler. **Komünist Manifestosu**'nda şunlar okunabilir: «Komünistler dikkatlerini en çok Almanya'ya çeviriyorlar. Çünkü bu ülke, Avrupa uygarlığının daha ileri koşullarında; 17. yüzyılda İngiltere'de 18. yüzyılda Fransa'da olandan çok daha gelişmiş bir burjuva devriminin arifesinde bulunuyor. Ve bunun sonucu, Almanya'daki burjuva devrimi, onun hemen ardından gelecek bir proletarya devriminin ilk adımı olacaktır» (4).

Marks ve Engels, 19. yüzyılın 40'larında burjuva demokratik devrimin bir proleter sosyalist devrime atlıyabileceği kanısındaydılar. Çünkü her şeyden önce, **o zamandaki** burjuva demokratik devrime, günden güne güçlenmiş olan proletarya tarafından son verilecekti. Proletaryanın ve onun siyasî partisinin önderliği altında demokratik devrimle sosyalist devrim birbiriyle bağlanabilecekti. Ama bu bağı 2. Enternasyonal Sosyal-Demokratları tanımıyorlardı. Lenin; Kautsky'nin ve diğerlerinin tümüyle «Burjuva demokratik devrim ile proleter-sosyalist devrim arasındaki; ilkinin ikincisini saptadığı... böylesi karşılıklı ilişkileri anlamaya muktedir olamadıklarını» (5) belirtiyordu.

Marksizm - Leninizm; proletaryanın, Demokratik Devrimi, bir Sosyalist Devrim yapmak zorunda olduğu hususunu belirtmiştir, yani bu sürekli Devrim teorisinde vurgulanmıştır, fakat Marksizm - Leninizm; Proletaryanın, demokratik devrimin zaferinden önce, demokratik devrimin çerçevesini aşan hiç bir poli-

---

(4) K. Marks ve F. Engels, **Komünist Parti Manifestosu**, Berlin 1959, S. 49.

(5) Lenin, **Werke**, Cilt: 33, S. 34.

tika kararlaştırmaması gerçeğini de belirtmiştir; yani bu devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisinde ifadesini bulmuştur. Marksizm - Leninizm, proletaryanın demokratik devrimin zaferinden önce doğrudan burjuvaziye karşı kesin savaşa başlamayı ummaması gerektiğini üzerine basarak tekrarlamıştır. Demokratik Devrim, bir burjuva toplumun ekonomik ilişkilerinin sınırlarını birdenbire aşamaz. Çünkü, Demokratik devrim belli nitelikte bir devrimdir, ve Sosyalist Devrim başka nitelikte bir devrimdir. Lenin şunu saptıyordu: «Doğrudan doğruya bolşevikler burjuva demokratik devrimin sosyalist devrimden kesin olan farkını göz önüne alırlar: Burjuva demokratik devrimin sonuna kadar götürülmesi dolayısıyladır ki, bu geçiş ikinci kapıyı açar. Bu yegâne devrimci ve yegâne Marksist bir politikadır» (6).

Troçki, «Sürekli Devrim» deyimini aşırmıştır. O, Demokratik devrim ile sosyalist devrim arasındaki sınırı gizlemiş ve Marksist-Leninist devrimin aşamalı biçimde gelişme teorisini atmıştır. Rusya'daki Demokratik Devrim sırasında «sürekli devrim teorisi», doğrudan doğruya sosyalist devrime başlamak için, demokratik devrimden sıçrama anlamına geliyordu. Bu anlamsız öğreti, demokratik devrimin aşamalarını atlıyor, işçiler ve köylüler arasındaki ittifakın çöküşünü gerçekte sonuç olarak doğuruyor ve o zamanki Rusya'daki Demokratik Devrimi akamete uğratıyordu. Sosyalist Ekim Devrimi sırasında Troçki'nin «sürekli devrim teorisi», Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin zaferinin ve sosyalizmin inşasının sağlanabilmesi için, proleter sosyalist devrimin zaferinin batıdaki ülkelerde beklenilmesinin gerektiğini özellikle iddia

(6) Lenin. **Werke**, Cilt: 28, S. 312.

ediyordu. Bu anlamsız öğreti, tek ülkede sosyalizm ve sosyalizmin zaferi Leninist öğretisine doğrudan doğruya zıttı, gerçekte bu, Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin kesintiye uğratılması ve Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasının durdurulmasına hizmet ediyordu. Troçki'nin «Sürekli Devrim Teorisi» başından sonuna kadar gerici ve her durumda Marksist - Leninist sürekli devrim teorisiyle telif kabul etmez bir durumdaydı.

Marksist - Leninizmin sürekli devrim teorisi, devrimin aşamalı biçimde gelişmesi teorisiyle uzlaşır. Marksizm - Leninizm, Komünist Partisinin önderliği altında, Burjuva demokratik devrimin proleter - sosyalist devrimle, ikisinin birbiriyle bağımlığını ve aynı zamanda birbirlerinden ayrılan devrimler olduğunu kabul eder. Çünkü, toplumsal gelişme süreci içinde her iki devrim arasında kaçınılmaz bir ilişki vardır, birinci devrimin şartlarının tamamlanmasıyla birlikte hiç ara vermeksizin ikinci devrime başlanılmak zorundadır; sürekli devrim öğretisi bunu söyler. Çünkü, her ne kadar, iki devrim arasında toplumsal gelişme süreci içinde kalitatif bir fark varsa da, birincisinin sona erdirilmesinden sonra ikincisi başlar, bunu devrimin aşamalı biçimde gelişmesi öğretisi söyler. Ve sadece sürekli devrim öğretisiyle, devrimin aşamalı biçimde gelişmesi öğretisinin bağı Marksizm - Leninizmde ifadesini bulur.

Bir devrim biter, sonra bir diğeri başlar ve böylece her devrimden sonra bir devrim kesintisiz olarak ileri adımlar atar.

Çin Komünist Partisi kurulduğu günden beri demokratik ve sosyalist devrimi tümüyle zafere götür-

müş ve ayrıca sosyalizmin ve komünizmin inşasını üzerine almıştır. **Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi** çalışmasında Yoldaş Mao Tse-Tung şöyle yazıyordu: «... Çin Komünist Partisi tarafından yürütülen devrimci hareket, hem Demokratik Devrim aşamasını hem de sosyalist devrim aşamasını kapsayan bütün olarak tek bir harekettir. Devrimci hareketin karakterine göre ikinci aşamanın çeşitli devrimci süreçleri vardır, eğer sadece birinci aşama tamamlanmışsa ikinci aşamanın tamamlanmasına başlanabilinir. Demokratik Devrim kaçınılmaz olarak Sosyalist devrimin hazırlayıcısıdır, Demokratik Devrimin gelişme doğrultusunda kaçınılmaz olarak sosyalist devrim vardır. Fakat tüm komünistlerin nihai hedefi bütün güçleriyle sosyalist ve komünist toplumun kesin olarak kurulması uğruna mücadeledir» (7).

Ülkemizin tüm devrimci hareketinin yönetilmesinde Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisinin Mao Tse-Tung tarafından uygulanışının ne şekilde yapıldığı burada belli olmuştur. Yoldaş Mo Tse-tung; demokratik devrimle sosyalist devrim arasındaki ilişkinin üzerinde durmasıyla birlikte, bunların farklılığını da göz önüne almıştır. Mao Tse-tung'un bu tahliline karşı çıkan kimseler «sol» ve sağ oportünistler olmuşlardır.

Ülkemizde Demokratik Devrimin zaferinden önce, sağ oportünizmi temsil edenlerden Chen Du-xiu tarafından Demokratik Devrimle Sosyalist Devrim arasındaki bağ, bilinmemekte ısrar ediliyordu. Sağ oportünistler; Demokratik ve Sosyalist Devrimin temelde farklı iki şey olduğunu ve sadece Demokratik Devrimin nesnesinin burjuvazi, Sosyalist Devrimin

---

(7) **Seçilmiş Yazılar,** Cilt: III, S. 122.

nesnesinin proletarya olduğuna, fakat proletaryanın başka meselelere karışmaması, ve Demokratik Devrimde önderlik hakkının burjuvaziye ait olduğuna; burjuvazinin zaferinden sonra en yakın zamanda Sosyalist Devrime başlanabilmesinin beklenmesi gerektiğine inanıyorlardı. Partinin yönetim organlarında ağır basan bu sağ oportünist gedikli çizgi, 1925-1927 Büyük Devrimini yenilgiye götürmüştü, çünkü onlar Demokratik Devrimle Sosyalist Devrim arasındaki ilişkiyi inkâr ediyorlardı, çünkü onlar Demokratik Devrimde proletaryanın önderlik hakkını tanımıyorlar ve böylelikle de Marksist - Leninist Sürekli Devrim öğretisine işitilmemiş biçimde krşı geliyorlardı. Bundan sonra da birbiri ardına üç kez, Partide meydana çıkan «sol» oportünist çizgi, Demokratik ve Sosyalist Devrim arasındaki farklılığa gölge düşürdü. 6. Merkez Komitesinin 7. Plenumunun «Partimiz Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine Karar»ı bunun önemle altını çizmişti: «Her ne kadar devrimin bir çok görevleri tüm sol - sapmacı çizgilerin savunucuları tarafından devrimin karakterinin demokratik olduğu saptanmışsa da, sapmacılar Demokratik ve Sosyalist Devrim arasında her zaman kesin sınırlar bulunduğu meselesini devamlı bulandırıyordu ve buna göre Demokratik Devrimin çerçevesinin aşılmasını sübjektif acelecilik içinde elde edilmeye çalışıyordu. Onlar Çin Devriminde köylülüğün anti-feodal mücadelesinin kesin rolünü devamlı küçümsüyorlardı, taleplerini devamlı burujvaziye karşı mücadeleye göre yönlendiriyorlardı. Üçüncü «sol» sapmacı çizginin temsilcisi daha da ileri gidiyor, ve burjuvaziye karşı mücadeleyi, anti-feodal ve anti-emperyalist mücadeleyle aynı şey olarak kabul ediyor, ara tabakaların durumunun mevcudiyetini ve üçüncü yolu red-

dediyor, ve zengin köylüye karşı mücadelede, ağırlık noktasını bu görüş üzerine veriyordu» (8).

Tüm «sol» oportünist çizgiler, hepsinden önce üçüncü «sol» oportünist çizgi; Demokratik ve Sosyalist Devrim arasındaki karakteristik sınırı karıştırmakla birlikte aynı zamanda! Demokratik Devrimin zaferinden önce Demokratik Devrimin çerçevesinin aşılmasını kendi politikaları haline getirdiler. Marksist - Leninist, Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisini bozdular ve bu yüzden de ülkemizde Demokratik Devrimi kayba uğrattılar.

Yoldaş Mao Tse-tung'un savunduğu doğru görüşün, Marsist - Leninist Sürekli Devrim Teorisiyle, Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisinin birliğinden hareketle uygulanmasında; ülkedeki Devrim, hatalı sağ ve «sol» oportünist iddiaları giderdi ve böylelikle zafere ulaştı. Yoldaş Mao Tse-tung'un savunduğu doğru Parti çizgisine, Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisi sağlam şekilde yol gösterdi; bu çizgi Demokratik Devrimi, proletaryanın önder gücüyle kazanılmasına götürdü ve böylelikle ülkemizin Demokratik Devrimden Sosyalist Devrime geçişinin ön şartlarını hazırladı. Emperyalizm, feodalizm ve bürokrat kapitalizme karşı proletaryanın önderliği altında geniş halk kitlelerinin bir devrimini amaçlayan, Parti çizgisi, Demokratik Devrim dönemi için, Devrimin Marksist - Leninist Aşamalı Biçimde Gelişmesi teorisinin kesinlikle uygulanışında, aynı zamanda Demokratik ve Sosyalist Devrim arasındaki sınırlar açıkça saptandı ve Demokratik Devrimin zaferinden önce Demokratik Devrimin sınırlarını aşmak isteyen her politikanın kabulünden kurtulundu. Bu eldeki ger-

---

(8) Mao Tse-tung, **Seçme Yazılar**, Cilt: 4, S. 249.

çek devrimci çizgi ülkemizdeki Halk Demokratik Devrimini tamamıyla zafere eriştirdi. Demokratik Devrimin zaferinden sonra ülkemiz, hiç ara vermezsizin Sosyalist Devrime başladı.

Demokratik Devrimin zaferinin arifesinde 7. Merkez Komite'nin 2. Genel Oturumunda «yeni demokratik devletten, sosyalist bir devlete geçiş» in görevleri saptandı (9). 1949 yılında Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşu; ülkemizdeki Devrimci hareketin Demokratik Devrimden Sosyalist Devrime geçişi ülkemizin kapitalizmden komünizme geçiş dönemine girdiğini sembolize ediyordu. Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşundan sonra, toprak reformunun tamamlanmasından sonra, 1951 Aralığında Parti Merkez Komitesi; karşılıklı yardım için tarımsal gruplar kampanyasının yardımıyla tarımsal kollektifleştirmenin yolunu gösterdi. Ülkemiz tarımının yeniden inşası dönemi başlangıcı olarak 1952 yılı boyunca, Parti Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung geçiş dönemi programını tanımladılar. Görece uzun bir dönem boyunca tedricen sosyalist bir endüstrileştirme yoluna girileceği ve adım adım el zanaatı, tarım, kapitalist endüstri ve kapitalist ticaretin sosyalist dönüşümlerinin tamamlanması o programda gösterilmişti. Partinin geçiş dönemi için genel çizgisi böylece Marksist - Leninist Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi teorisini birleştirdi. Geçiş döneminin başlamasından sonraki ilk yıl boyunca Sürekli Devrim Teorisi ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisini esas alan Parti çizgisinin karşısında düşman sapmalar ortaya çıktı. Yoldaş Liu Schao-tschi 8. Parti Kongresindeki politik raporunda şunları söylüyordu:

---

(9) Brandt, Schwarz ve Fairbank, **Documentary History of Chinese Communism**, S. 445.

«Geçiş dönemi içindeki Partinin genel çizgisi tüm alanlardaki çalışmamızı aydınlatan bir deniz feneridir. Eğer bizim çalışmamız her defasında bu çizgiden uzaklaşırsa, biz sağ ve «sol» oportünizmin yanlışlıklarına düşeriz. Bir yıl boyunca Partimizin Genel Çizgisinden sağa sapmanın, her şeyden önce bu niyetin bulunduğu görüldü. Bu sapma, devrimin, Burjuva Demokratik Devrimin görevlerinin yerine getirilmesiyle hemen durdurulması ve devrimimiz için sosyalizmin daha da ilerlemesinin gerekliliği karşısında körlük; şehir ve kırda kapitalizmin sınırlandırılmasına ilişkin bir politikanın onaylanmamasında direnme, ve Partinin ülkemiz halkına sosyalizmin inşasındaki rehberliğinden şüphe içindedir. Partinin genel çizgisinden «sola» sapmanın, hepsinden önce de niyetinin bulunması; sosyalizmin «hemencecik» gerçekleşeceği; kapitalist endüstri ve kapitalist ticaretin iflâs etmesi için ulusal burjuvazinin ortadan kaldırılması yahut da tecrit edilmesi tedbirlerine ilişkin ülkemizdeki el koyma tedbirlerinin kullanılmasına göre talepleri, sosyalizme geçişin birbirini izleyen aşamalarla tamamlanmak zorunda olduğu gerçeğini inkâr ve Sosyalist Devrimin hedefine barışçıl yolu terkederek erişeceği inancı içindedir. Partimiz bu her iki hatalı eğilimi kesinlikle eleştirir ve reddeder» (10).

Burada anılan geçiş dönemi içindeki Partinin genel çizgisinde sağ sapma, Demokratik Devrimin başarısından hoşnutluk içindedir; devrimi durdurmak istemektedir. Bu da Marksist - Leninist Sürekli Devrim teorisinin reddedilmesi manasına gelir. Geçiş dönemi içindeki Partinin genel çizgisinden «sol» sapma, sosyalizmin çarçabuk gerçekleşmesini istemektedir.

---

(10) **Çin Komünist Partisinin 8. Ulusal Kongresi**, Pekin 1956, Cilt : 1, S. 18.

Bu da Marksist - Leninist Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi teorisini inkâr manasına gelir. Parti bu her iki sapmayı eleştirerek ve reddettikten sonra; Sürekli Devrim Teorisi ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisini kararlılıkla savunmuştur. 1955 kışında ve 1956 ilkbaharında Sosyalist Devrimi üretim araçlarının mülkiyetine dayandırarak ve 1957'de Sosyalist Devrimi politik ve ideolojik alanlara da yöneltmiştir. Ülkemizde sosyalist devrimin esaslı olarak zafere ulaştığı yıl olan 1958'de Parti, sosyalizmin daha fazla, daha hızlı, daha iyi ve masrafsız inşası için tüm çabalarla en ileri ölçüde güçlenmeyi, tüm güçlerle önde yürümeyi esas alan genel çizgisini yeniden çizmiştir. Bu genel çizgi anlamı içinde Parti, bunlardan başka teknik ve kültürel devrime erişme amacını formüle etmiştir. Partinin genel çizgisinin anlamı içinde sosyalizmin inşası için son yılda ülkemizde endüstri ve toprak üretiminin ileriye doğru büyük bir sıçramasını yapmıştır. İleriye doğru büyük sıçramaya göre, sosyalist ekonominin gelişmesine göre ülkemizin toprak alanlarında her yerde Halk Komünleri oluşmuştur.

Ayrıca Parti Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung Sürekli Devrim Teorisini ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisini; ülkemiz halkını devrimden devrime götürmek için birinci devrimin tamamlanmasından sonra kesintisiz ve ileriye doğru hemen yeni bir devrime başlamak için kullanmışlardır.

Sürekli Devrim Teorisinin ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisinin İlkeleri, Sosyalist Devrimi esaslı olarak zafere ulaştırdıktan sonra da kullanılır.

Yukarıda ayrıntılı olarak anlattığımız gibi; Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisinin, Sosyalist

Devrimin zaferinden önceki geçmişte de, özellikle Demokratik Devrimde, Sosyalist Devrimde ve birincisinden ikincisine geçiş probleminde de kullanılmıştır. Sadece Parti Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tsetung; Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisinin ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi teorisinin ilkeleri Sosyalist Devrimin zaferinden sonra da kullanıldığını ve bunun da hepsinden önce Sosyalizmin ve Komünizmin problemlerinde ve birincisinden ikincisine geçişte kullanıldığını göstermiştir. Her ne kadar; sosyalizmden komünizme geçiş süreci, bir çok bakımdan Demokratik Devrimden Sosyalist Devrime geçiş sürecinden farklıysa da, hal böyle iken, sosyalizm ve komünizm aynı zamanda hem birbiriyle bağımlı ve hem de tümüyle bağımsız gelişme süreçleridir. Nasıl Demokratik Devrim Demokratik Devrimin gelişmesinin sonucuysa, komünizm sosyalizmin gelişmesinin kaçınılmaz sonucudur, sosyalizmden geçişin gerekli bir hazırlık dönemidir. Sosyalist aşamada kalakalmak ve komünist aşamaya geçmemek olanaksızdır, fakat sosyalizmin inşasından önce, komünizme geçiş de olanaksızdır. Bundan dolayı; Marksist - Leninist Sürekli Devrim Teorisinin ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi Teorisinin ilkeleri, sosyalizmin, komünizmin ve birincisinden ikincisine geçişin problemleri için, Sosyalist Devrim esas olarak başarıya ulaşmışsa canlı kalır.

Bazıları, Sosyalist Devrim esas olarak başarıya ulaşmışsa, Sürekli Devrim teorisinin ilkelerinin niçin hâlâ kullanılacağını anlamıyor. Bunun temeli, hepsinden önce, Sosyalist toplumda da çelişkilerin devamlı varolacağı gerçeğini tanımamakta yatar. Çünkü onlar, Sosyalist ve Komünist toplumun gelişmesinin çelişkilerin kesintisiz iç fenomenlerinin ayrılma-

sıyla ve bu çelişmelerin kesintisiz olarak çözülmesiyle olabileceğini kavramıyorlar. Parti Merkez Komitesinin «Proletarya Diktatörlüğünün Tarihsel Tecrübesi Üzerine» metninde şöyle deniliyor:

«Sosyalist toplum, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişkilerin etkisi altında gelişir. Sosyalist ya da komünist bir toplum, sosyal düzenlerinin içindeki teknik yenilikler ve değişikliklerle ayrılır, çünkü aksi halde onların gelişimleri durmuş ve ilerlemelerinin sonu gelmiş olur. İnsan soyu tüm olarak henüz çok gençtir. Onun önünde duran yol, katetmiş olduğu yoldan, tasavvur edilemiyecek kadar çok daha uzundur. Evrim ve durgunluk, ilerleme ve gerileme, pozitif ve negatif durum arasındaki çelişkiler, çeşitli durumların etkisi ve karşılıklı ilişkilerin etkisi altında ayrılır. Ve bu gelecekte de tümüyle böyle olacaktır, bir çelişkinin ardından yeni biri doğacak, tüm çelişkilerin çözümünü yenisi izleyecektir» (11).

Bazıları, Sosyalist Devrimin zaferinden sonra da, Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi teorisinin uygulanacağını anlamıyorlar. Bunların durumu hepsinden önce, eğer üretim güçlerinin gelişmesinin, çeşitli nitelikler tümüyle bir araya gelmişse yaratılacağı, üretim ilişkilerindeki değişimlerin de sadece bundan sonra başlayacağı gerçeğini kavramamalarıyla açıklanır. Marksizm - Leninizm, eğer üretim güçlerinin gelişmesi belirli yeni bir safhaya erişmişse, sadece bundan sonra bu safhanın yeni üretim ilişkilerine uygun olarak oluşabileceğini göstermiştir. Buna göre böylesi üretim ilişkileri artık hiç bir şekilde onun yok oluş noktasında tümüyle eski üretim ilişkilerinin bulunamıyacağını göstermiştir, üretim güçlerinin muntazam

---

(11) **Renmin Ribao**, 5 Nisan 1956.

gelişmesiyle birlikte yeni üretim ilişkileri nisbeten büyük bir sağlamlığa eriştiği ana yaklaşır, eski üretim ilişkileri bu noktada kendi varoluş esasını tümüyle kaybettiği sırada, ayrıca yeni üretim ilişkileri sadece, eski üretim ilişkilerinin tamamıyla yerine geçme durumunda yerine gelir. Bununla birlikte, eski üretim ilişkileri, bir noktada tümüyle, bütün olarak kaldırılmak istenirse, o zaman yeni üretim ilişkileri yeterli şekilde istikrarlı olmaz, üretim güçlerinin gelişmesine bir sabotaj yapılmış olur. Buna göre, Sosyalist Devrimin zaferinden sonra da, üretim ilişkileri içinde değişimler, üretim güçlerinin gelişmesinin sonucu olarak gözlemlenmek zorundadır ve üretim ilişkileri yalnızca üretim güçlerinin gelişme düzeyi ölçüsünde, aşamaların gözönüne alınmasıyla uygun biçimde değiştirilebilir. Aksi halde, sosyalist kollektif mülkiyetle, genel halk mülkiyeti arasındaki farkın yok edilmesi, ve hatta sosyalizmle komünizmin bir farkının yok sayılması demek olur. Parti 8. Merkez Komitesinin 6. Plenumunun «Halk Komünlerinin Bazı sorunları Üzerine» Kararında bu konuda şöyle deniliyor: «Sosyalist ve Komünist toplum, ekonominin farklı bir gelişme düzeyinden hareketle karakterize olan iki dönemdir. Sosyalist toplum «herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre» ilkesinin egemen olduğu toplumlardır. Yani, «herkesten yeteneğine, herkese ihtiyacına göre» ilkesinin gerçekleşebilmesi, üretim güçlerinin düzeyi hiçbir yeterli ileri derecede gelişme düzeyine erişmemişse, komünizme geçiş olanaksızdır.»

Bu aşamalar sırasında şimdilik sadece «herkesten yeteneğine, herkese çalışmasına göre» ilkesi kullanılır, öyle ki toplum sosyalist biçimini korur. Bunun için sözü edilen Karar şunları söylüyor daha ile-

ride: «Komünizmin ruhuna tutkumuz, ilk çizgide üretim güçlerinin gelişmesinin, sosyalist endüstrileşme planımızın gerçekeşmesi için enerjik ve tutkulu çalışmalara işte bu noktada, bundan ötürü zorunluyuz. Biz, örneğin, ülkedeki Halk Komünlerinin «genel halk mülkiyetini hemen gerçekleştirdiği» ya da «komünizme hemen geçildiği» gibi mesnetsiz açıklamalar yapmak istemiyoruz. Bunlar yalnızca atılganlığın bir ifadesi değil, aynı zamanda komünizm fikrini küçültmek ve küçük burjuva eğilimlerini tasfiye taleplerini ve sosyalist insanın ön şartındaki zararlı etkilerini kaldırmamaktır.»

Yalnız eğer Marksist - Leninist Sürekli Devrim teorisi ve Devrimin Aşamalı Biçimde Gelişmesi teorisi, sosyalizmin zaferinden sonra da uygulanırsa, sosyalizmden komünizme geçişin problemleri üzerinde doğru vargıya, yani şu sonuca varılabilir: «Biz sosyalist aşamada kalakalamayız, fakat biz, sosyalizmin aşamalarını atlamak ve direkt olarak komünist aşamaya sıçrayabilmek ütopik kuruntularından da vazgeçilsin isteriz» (12).

---

(12) Bkz. 10 Aralık 1958 tarihli Merkez Komite kararı.

SÜREKLİ DEVRİM FİKRİNİN ZAFERİ

Gao Yang-zhi

(Zhengzhi Xuexi 18, 1959: 16 - 19)

Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşundan beri on yıl geçmiş bulunuyor ve bu on yıl boyunca ülkemizin en önemli alanlarında muazzam dönüşümler ortaya konuldu.

Emperyalizmin, Bürokrat - Kapitalizmin ve Feodalizmin diktatörlüğünden kurtulan Çin, bürokrat kapitalizmin olmadığı, emperyalizmin sürüp çıkarıldığı ve temel mülk sahipleri sınıfların yok edildiği bir ülke haline gelmiştir. Küçük köylü işletmelerinin hâkim olduğu bir ülke olan Çin, artık Halk Komünlerinin kuruluşuyla yeni biçimde bir ülke haline gelmiştir. Bir bisiklet fabrikasına dahi sahip olamıyan bir ülke halinden Çin, uçak, otomobil, gemi ve lokomotif yapabilecek bir ülke haline gelmiştir... Kısacası; geri, aşırı derecede fakir, yarı-feodal ve yarı-sömürge bir ülke olan Çin bugün zengin ve güçlü bir sosyalist ülke haline gelmiştir.

On yıl içindeki bu gibi dönüşümlerin mümkün olmasının esasları nedir? Ülkemiz, hemen hemen yüz yıldan daha çok bir zamanda erişilebilecek olan bu ilerlemeyi, on yıl liçinde nasıl yapabilmiştir? Ülkemiz böylesi bir hızı nasıl elde edebilmiştir? İşte bütün bunların cevabı: Sadece Çin Komünist Partisinin ve onun Başkanı Mao'nun plânlamasının esası. Çünkü sadece Parti ve Başkan Mao, 650 milyonluk halkımızın yönetilmesinde, Sürekli Devrimin ve ilerlemenin yönetilmesinde Marksizm - Leninizmin genel doğrusuna ihtiyaç olduğunu en iyi anlayabilirdi.

Demokratik Devrimin zaferinin arifesinde, yani 1949'un başlangıcında, Tüm Parti Üyelerinin 7. Kongresinin 2. Plenumunun; bütün halka 10.000 L'lik bir «uzun yürüyüş» ün, tüm ülkedeki zaferin sadece ilk adımı olduğunu; bundan sonraki devrimci yolun daha uzun ve karşımıza çıkacak devrimci görevlerin daha ağır olacağına önemle dikkat çektiğini anımsayabiliyoruz. Aynı zamanda, önemli görevlerin çözümünün «yeni demokratik bir devletin, sosyalist bir ülke haline getirilmesiyle» (1) mümkün olabileceği açıkça konulmuştu. Ülkemiz ekonomisinin yeniden inşa edilişinin tamamlanmış olduğu 1952'de; Parti Merkez Komitesi; ülkenin ileri derecede sanayileştirilmesi ve tarımın zenaatın, ve de kapitalist endüstri ve ticaretin ileri derecede sosyalize edilmesine geçiş döneminin hazırlanması için genel çizgi formüle etmişti (2).

1955'de Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung, o zaman tarımda sosyalist dönüşümün görülmesi bahanesiyle ideolojide ve pratikte ortaya çıkan sağ-sapmaları düzeltti. Böylelikle Merkez Komitesi ve Yoldaş Mao Tse-tung, ülkede sosyalist dönüşümü, ve diğer taraftan dolayısıyla da kentlerde zenaat, endüstri ve kapitalist ticaretin sosyalist dönüşümünün muazzam dalgasının meydana gelişini ve bir kaç ay içinde üretim araçlarının mülkiyetinin sosyalist devrimcileştirilmesinin tamamlanmasını muazzam sel dalgaları halinde hızlandırdılar. 1957'de Partiye ve sosyalist devrime karşı burjuva sağ partileri tarafından delicesine saldırı görülünce, politik ve ideolojik alanda yeni bir sosyalist devrim başlatıldı. Partinin ve Yoldaş Mao Tse-tung'un 1958'de 8. Parti Kon-

---

(1) Brandt, Schwartz ve Fairbank, **Documentary History of Chinese Communizm**, S. 445.

(2) Bu politika 1952'de konulmuştu.

gresinin 2. Oturumunda; sosyalizmin daha fazla, daha hızlı, daha iyi ve masrafsız inşası için tüm güçlerin seferber edilmesi ve tüm gayretlerin gösterilmesi olarak yeniden formüle edilen genel çizgisi, iyileştirme kampanyasında, esasında, yüzde yüz başarıya ulaştı. Halkımızın, yeni bir devrim aşamasına —kültürel ve teknik devrim aşamasına— geçilmesindeki arzularıyla birlikte, ülkemizde sosyalizmin maddesi hızlı bir tempoyla önde götürüldü. Eylül 1958'de Partinin Merkez Komitesi, ülkede Halk Komünlerinin kurulması eylemlerini, uygun gelen moment içinde yeniden yönetti. Tüm bunlar, Partinin ve Yoldaş Mao Tse-tung'un devamlı sürekli devrim teorisini kullanarak, bizi zaferden zafere daha ilerilere götürmüş olduklarını gösterdi. Pratik, Sürekli Devrim fikrinin, devrimin nesnesini daima daha ileriye götürmek için olağanüstü bir anlam taşıyan fikir olduğunu kanıtladı.

Bu niçin öyledir?

Çünkü, her şeyden önce bir kere, devrimimizin özel amacı Komünist bir toplum kurma ve sürekli devrim aracını bu amacının hizmetine verilme zorunluluğudur. Biz proleter devrimciler, temelde burjuva ve küçük-burjuva devrimcilerinden ayrılırız. Çünkü bizzat küçük-burjuva ve burjuva devrimcilerinin en radikalleri, en büyük ya da en yüce hedefe erişme çabasında yeteneksizdirler, çünkü onlar kendi sınıflarının sınırlı çıkarları üstüne taahhüde girmişlerdir; onlar nihaî amaç uğruna devrimin yürüyüşünü çoğu kez belirli bir aşamada kabullenirler. Bir başka ifadeyle; devrim onların kendi çıkarlarını ve özel arzularını yerine getirdiği anda, onlar devrimi durdurmayı ve frenlemeyi isterler evet, hatta devrimi tersine döndürme ve devrime karşı direnmede yeteneklidirler. Tam da bu noktada Marks ve Engels, Komünistlerin, burjuva ve küçük-burjuva demokratlarından açıkça,

bir çırpıda ayrılmalarının gerekliliğini önemle vurgulamışlardır. Ve bu noktada onlar tarafından sürekli devrim fikrinin uygulanması kuvvetle ifade edilmiştir. Eğer bizzat gelecekte Komünist toplum yaratılmış olacaksa, halk kitleleri yeni şartlar altında ve bu da toplumun gelişmesini sonsuza kadar götürmek için, devrimi kesintisiz olarak ileriye yürütmekle olur.

Sürekli devrim teorisi, aşamalı tarzda gelişme teorisiyle bağlı olmak zorundadır, hiç bir zaman birbirinden ayrılmasına izin verilemez. Eğer biz sürekli devrim teorisinden söz ediyorsak, devrimin aşamalar içinde kısımlara bölünüşünü de gerçekte öyle önem ve ısrarla savunuyoruz. 8. Merkez Komitesinin 6. Genel toplantısında «Halk Komünlerinin Bazı Sorunları Üzerine Karar»ında ifade edilmiş olan: «Biz sosyalist aşamada saplanılıp kalınmasına izin vermiyoruz, fakat birz sosyalist aşamanın üzerinden atlanarak ve doğrudan komünist aşamaya sıçranabileceği ütopik kuruntusunu da kabul etmiyoruz» sözlerindeki gibi, öyleyse bizim söylediğimiz tümüyle budur. Devrimin aşamalar içindeki kısımlara bölünüşünün her öncüllüğünden ötürü Sürekli Devrim teorisinin olağanüstü önem taşıdığına her zaman önemle dikkat edilmek zorundadır. Çünkü devrimin aşamalar içinde kısımlara bölünmesi olanağı, doğrudan doğruya devrimin hiç kesintiye uğramaksızın yürümesi ve hiç bir zaman durmamasına dayanır.

Bizim Büyük Çin Halk Cumhuriyetimizin kuruluşunun 10. yıldönümü törenlerinde, ülkemizin on yıldan beri üstesinden geldiği muazzam başarılarının coşkusu ve büyük sevinci içinde, Partimizin öğretilerini gözden kaybetmeyeceğiz. Sürekli devrim teorisiyle, devrimin aşamalı tarzda gelişmesi teorisi arasındaki bağın korunması ve sürekli devrim yolunda cesaretle ilerleme henüz bitmemiştir.